

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav východoevropských studií

Diplomová práce

Bc. Marharyta Venychenko

**Переклади української літератури чеською мовою
(1989-2014)**

Překlady ukrajinské literatury do češtiny (1989-2014)

Translations of Ukrainian literature into Czech (1989-2014)

Praha 2018

Vedoucí práce: Mgr. Tereza Chlaňová, Ph.D.

Poděkování:

Chtěla bych na tomto místě poděkovat vedoucí mé diplomové práce Mgr. Tereze Chlaňové, Ph.D. za ochotu, trpělivost, cenné rady a připomínky, které mi při psaní této práce věnovala.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 20. dubna 2018

.....

Marharyta Venychenko

Ключові слова (українською мовою):

Українська література, переклад, чесько-українські літературні зв'язки, транслятологія, книжкові переклади, журнальні переклади, Інтернет-переклади, реценція перекладу.

Klíčová slova (česky):

Ukrajinská literatura, překlad, česko-ukrajinské literární vztahy, translatologie, překlady publikované knižně, překlady publikované časopisecky, překlady publikované na internetu, recepce překladu.

Klíčová slova (anglicky):

Ukrainian Literature, translation, Czech-Ukrainian literature relations, translation studies, translations of published books, translations published in journals, translations published on the Internet, reception of translation.

Абстракт (українською мовою):

Магістерська робота «Переклади української літератури чеською мовою (1989-2014)» присвячена аналізу розвитку чесько-українського перекладацького процесу після 1989 року. Основними цілями роботи є такі: на основі дослідження джерел інформації різного формату (книг, журналів та Інтернет-порталів) підготувати комплексний бібліографічний опис перекладів української літератури чеською мовою у період 1989-2014 рр.; записати автентичний досвід нової генерації перекладачів-україністів і створити транслятологічну базу для подальших дослідників. Вступна частина присвячена історії чесько-українських літературних зв'язків, яка становить підґрунтя їхнього сучасного розвитку. Основна частина є дослідженням сучасного перекладацького процесу, яке містить перелік перекладів, аналіз мотивації перекладачів, стратегій видавництва і рецепції української літератури у Чехії. Особливу увагу звернено на журнальні публікації перекладів української літератури.

Abstrakt (česky):

Diplomová práce Překlady ukrajinské literatury do češtiny 1989-2014 se věnuje analýze rozvoje česko-ukrajinského překladatelského procesu po roce 1989. Základním cílem práce bylo připravit kompletní bibliografický soupis překladů ukrajinské literatury do češtiny v období let 1989-2014 (knižní, časopisecké i internetové překlady), zaznamenat autentické zkušenosti nové generace překladatelů-ukrajinistů a vytvořit tím základ pro budoucí bádání v oblasti překlada. Úvodní kapitola je věnovaná historii česko-ukrajinských literárních vztahů, které jsou základem pro jejich rozvoj v současné době. Hlavní část se zabývá současným překladatelským procesem, za prvé se jedná o vytvoření seznamu překladů, za druhé o analýzu motivace překladatelů a strategií nakladatelství a v neposlední řadě o recepci ukrajinské literatury v České republice. Větší pozornost je věnovaná publikacím překladů ukrajinské literatury v časopisech.

Abstract (in English):

This diploma thesis *Translations of Ukrainian literature into Czech 1989-2014* is devoted to the analysis of the development of the Czech-Ukrainian translation process after 1989. The basic objectives of the thesis are to prepare a complete bibliographic list of translations of Ukrainian literature into Czech in the period 1989-2014 based on various sources of information (books, magazines, internet portals), to record the authentic experience of the new generation of translators and to establish the basis for Ukrainian translatology. The introductory chapter is devoted to the history of Czech-Ukrainian literary relations, which are the basis for their development at present. The main part is the research of a modern translation process, which contains a list of translations, analysis of motivation of translators, publishing strategies of the publishing houses and the reception of Ukrainian literature in the Czech Republic. Greater attention is devoted to the publication of translations of Ukrainian literature in journals.

ЗМІСТ:

1. Вступ.....	8
2. Розділ 1. Історія перекладів української літератури чеською мовою.....	14
2.1. Перші переклади.....	14
2.2. Переклади кінця ХІХ-почаку ХХ століття.....	17
2.3. Переклади 20-40 років ХХ століття.....	19
2.4. Переклади другої половини ХХ століття (до року 1989).....	24
3. Розділ 2. Переклади української літератури чеською мовою у 1989-2014 рр.	
3.1. Переклади 1989-2000 рр.....	31
3.2. Переклади української літератури початку ХХІ століття.....	33
3.2.1. <i>Книжкові переклади</i>	33
3.2.2. <i>Журнальні переклади</i>	43
3.2.3. <i>Переклади, опубліковані на Інтернет-порталах</i>	49
3.3. Переклади української літератури другого десятиліття ХХІ століття.....	54
3.3.1. <i>Книжкові переклади</i>	54
3.3.2. <i>Журнальні переклади</i>	61
3.3.3. <i>Переклади, опубліковані на Інтернет-порталах</i>	69
4. Висновки.....	75
5. Список використаної літератури.....	77
6. Список додатків.....	85

1. Вступ

Переклад є платформою для міжкультурної комунікації, основою для взаєморозуміння, взаємозбагачення і встановлення культурних зв'язків. Переклад творів художньої літератури є джерелом розширення свідомості і збагачення культури, мови і літератури. Кожна національна література може запропонувати автентичний літературний контекст, який віддзеркалює оригінальний історичний досвід і сучасні реалії. Переклад ініціює процес діалогу культур, завдяки якому народи можуть пізнати і зрозуміти один одного.

Однією з найважливіших частин чесько-українських культурних відносин є обмін здобутками літературної спадщини. Темою перекладу української літератури чеською мовою починають цікавитися у ХХ столітті. Першою ґрунтовною публікацією була книга Ореста Зілинського «150 let česko-ukrajinských literárních styků 1814-1964»¹, видана 1968 року. Книга містить у собі комплексний бібліографічний опис перекладів української літератури чеською мовою і чеських публікацій, які стосувалися України у період від початку ХІХ століття до 1964 року. Окрім того, публікація містить статті, які стосуються історії чесько-українських літературних відносин. Наступна книга вийшла у 2000 році. Публікація «Ukrajinská literatura v českém kontextu v letech 1965-1994»² Богдана Зілинського містить комплексний бібліографічний опис перекладів української літератури чеською мовою, які вийшли у книгах, антологіях, збірниках і журналах у період від початку ХІХ століття до 1994 року.

Проблематика перекладу української літератури чеською мовою на сьогодні є недостатньо вивчена. Не існує жодної комплексної теоретичної бази, яка би стосувалася перекладу української літератури в Чехії. Проблематикою перекладу української літератури у ХХ столітті й після 1991 року займається Рита Кіндлерова, яка провела дослідження «Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012»³ і написала

---

¹ ZILYNSKYJ, Orest. 150 let česko-ukrajinských literárních styků 1814-1964, vědecko-bibliografický sborník, Praha: Svět Sovětů, 1968 (Далі: Zilynskyj O.).

² ZILYNSKYJ, Bohdan. Ukrajinská literatura v českém kontextu v letech 1965-1994. Praha: Národní knihovna České republiky, 2000.

³ KINDLEROVÁ, Rita. Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012, дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform, Praha, 2013. [Online] [cit. 2017-11-07]. Dostupný z: <http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translationsstudy.pdf>.

statтю «Українська література в чеських перекладах у XX і XXI століттях».⁴ Окрім того, Р. Кіндлерова підготувала бібліографічний опис перекладів з української мови на чеську у формі книг, антологій та збірників у період від поч. XIX століття до 2015 року, опублікований на сайті «iLiteratura.cz»⁵. Однак, цей опис не можемо вважати за комплексний, тому що він містить лише вибрані публікації і у ньому майже відсутні переклади, які вийшли у журналах. Опис сучасних книжкових видань перекладів української літератури знайдемо також у науковій статті Катерини Газукіної «Ukrajinská literatura v českých překladech 1989-2009»⁶. З-поміж студентських наукових робіт, присвячених перекладам української літератури, можемо вирізнити такі:

- магістерську роботу Олександри Стелібської, присвячену перекладу творчості Юрія Винничука («Analýza českého překladu povídkové sbírky Jurije Vynnyčuka Chachacha»)⁷;
- магістерську роботу Катерини Газукіної, присвячену перекладу творчості Тараса Прохаська («Problematika překladu románu NeprOsti Tarase Prochas'ka»)⁸;
- магістерську роботу Тетяни Дурицької, присвячену перекладу творчості Оксани Забужко («Rozbor překladu povídky Holčičky Oksany Zabužko»)⁹;
- магістерську роботу Ленки Геїнігової, присвячену перекладу творчості Уласа Самчука («Komentovaný překlad románu Ulase Samčuka Marija»)¹⁰;

---

⁴ KINDLEROVÁ, Rita. Українська література в чеських перекладах у XX і XXI століттях. In *Ukrajinský jazyk a kultura v uměleckom a odbornom prekladě v stredoeuropskom priestore*. Ed. Jarmila Kredátusová. Prešov, 2018, str. 14-25.

⁵ KINDLEROVÁ, Rita. České překlady z ukrajinštiny a literatura týkající se Ukrajiny. iLiteratura.cz. [Online]. Publikace: 20.1.2016. [2018-03-14]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/14675/ceske-preklady-z-ukrajinštiny-a-literatura-tykajici-se-ukrajiny->>.

⁶ GAZUKINA, Jekaterina. Ukrajinská literatura v českých překladech 1989-2009. In *Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: Prozaická tvorba představitelů tzv. „stanislavského fenoménu“*. Ed. T. Chlaňová, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010.

⁷ STELIBSKÁ, Alexandra. Analýza českého překlady povídkové sbírky Jurije Vynnyčuka Chachacha. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav východoevropských studií. Vedoucí práce Chlaňová, Tereza.

⁸ GAZUKINA, Jekaterina. Problematika překlady románu NeprOsti Tarase Prochas'ka. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav východoevropských studií. Vedoucí práce Chlaňová, Tereza.

⁹ DURICKA, Tatjana. Rozbor překlady povídky Holčičky Oksany Zabužko. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav bohemistických studií. Vedoucí práce Hrdlička, Milan.

¹⁰ HEINIGOVÁ, Lenka. Komentovaný překlad románu Ulase Samčuka Marija. Brno, 2016. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Ústav slavistiky. Vedoucí práce Juříčková, Taťana.

- магістерську роботу Гелени Паздіорової, присвячену перекладу сучасної української поезії («Proměny současné ukrajinské poezie, překlad a interpretace vybraných básní»)¹¹;

Щодо наукових досліджень випускників чеських вищих навчальних закладів спеціальності «Україністика», присвячених перекладу української літератури чеською мовою, варто зауважити, що тематика магістерських робіт обмежена аналізом творчості одного конкретного автора або конкретної поезії. Ця тенденція призводить до відсутності комплексної теоретичної бази для повного уявлення про переклади українських письменників у Чехії.

Таким чином, актуальність нашої роботи зумовлена відсутністю повного бібліографічного опису перекладів української літератури чеською мовою, які вийшли у період після 1989 року, і потребою закласти ґрунтовну основу для подальших студій. Для дослідження ми обрали період від 1989 до 2014 року. Обрані часові межі пояснюємо історичними умовами розвитку чесько-українських літературних зв'язків. У 1989 році починається новий етап, пов'язаний із посткомуністичними реаліями, який приносить очевидні зміни як у сам перекладацький процес, так і в стратегії, використані перекладачами з української літератури. Завершальним ми обрали 2014 рік, що пов'язано з новим витком чесько-українських літературних відносин, який починається у зв'язку із політичними подіями в Україні. Річ у тім, що цей період характеризується «бумом» чесько-українських соціально-культурних відносин. Після 2014 року різко збільшується кількість перекладів української літератури, українські письменники починають брати активну участь у чеських літературних фестивалях, у театрах показують українські вистави, на радіо і телебаченні виходять телевізійні передачі, присвячені українській літературі. Окрім того, надалі з'являються нові переклади, які ще не були опубліковані. У магістерській роботі ми оглядово торкаємося основних подій, що стосуються перекладів української літератури чеською мовою після 2014 року, але не розглядаємо цей відрізок часу докладно. Це пов'язано із тим, що новий період чесько-українських літературних зв'язків ще не відійшов у історію і розвивається у актуальному часі, а тому комплексний аналіз цього періоду наразі не можливий, але може бути темою для досліджень у майбутньому.

---

¹¹ PAZDIOROVÁ, Helena. Proměny současné ukrajinské poezie, překlad a interpretace vybraných básní. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Merzová Radana.

Магістерська робота покликана вирішити такі завдання:

1. Підготувати бібліографічний опис перекладів української літератури у період 1989-2014 рр., концентруючи увагу на журнальних та Інтернет-публікаціях.
2. В основних рисах оцінити стратегію редакцій журналів і видавництв, які співпрацюють з перекладачами української літератури чеською мовою.
3. Визначити сучасні тенденції у перекладацькому процесі та охарактеризувати процес формування нової генерації перекладачів.
4. Записати автентичний досвід перекладачів.
5. Схарактеризувати актуальну реакцію чеського читача на українську літературу.
6. Порівняти контент різних джерел для публікації перекладів української літератури чеською мовою.
7. Створити основу для подальшого розвитку корпусу теоретичної бази щодо питань чеськомовного перекладу української літератури.

Першим етапом нашого дослідження було збирання матеріалу для створення бібліографічного опису перекладів української літератури. Під час збирання матеріалу ми зіштовхнулися з низкою практичних проблем. Якщо інформація про переклади у книжковому форматі та Інтернет-переклади існує у відкритому доступі, то журнальні видання треба було докладно досліджувати. Спочатку нам потрібно було вибрати, на які періодичні видання ми мусимо звернути увагу. Для цього ми контактували бібліотеки («Národní knihovna», «Slovanská knihovna», «Městská knihovna v Praze») у пошуках списку чеських літературних часописів. Виявилося, що бібліотеки не мають таких списків, але мають у відкритому доступі систему Інтернет-пошуку в архівах, за допомогою яких нам вдалося знайти потрібну інформацію.

Далі ми контактували редакції деяких журналів («Tvar», «Respekt») для отримання опису публікацій, які стосуються української літератури. Редакція журналу «Tvar» відкрила нам свій архів для досліджень без абонентської оплати. Відповідь редакції часопису «Respekt» допомогла нам зрозуміти, що редакції журналів не складають бібліографічних описів перекладів. Єдиним способом знайти публікації був пошук перекладів української літератури у Інтернет-архівах (формат PDF) або архівах чеських бібліотек, номер за номером, сторінка за сторінкою. Повний доступ до Інтернет-архіву мають чеські літературні журнали «A2», «Host», «Texty», «Tvar», «Psí víno», соціально-культурний часопис «Listy» і концептуально-тематичні журнали «Navýchod»,

«Nový Prostor», а також український часопис у Чехії «Porohy». Неповний архів, опублікований у Інтернеті мають чеські журнали «Aluze» (доступ від 1998 року) і «Babylon» (доступ від 2011 року), а також український «Ukrajinský žurnál» (доступ до 2014 року). Деякі з журналів мають відкритий доступ у межах Інтернету лише до титульної сторінки і змісту («Plav», «Revue Labyrinth», «RozRazil», «Revolver Revue», «Respekt»), а тому окремі номери цих часописів ми досліджували вже у бібліотеці. На жаль, нам не вдалося комплексно дослідити архів «Revue Labyrinth» і «Respekt». Видання «Revue Labyrinth» від 2007 року були недоступні через реконструкцію складу Національної бібліотеки. Під час дослідження архіву журналу «Respekt» ми виявили, що літературна колонка присвячена рецензіям на нові книги, а не перекладам, а видання літературної частини з перекладами є відгуком на фестиваль «Місяць авторського читання», тому дослідження цілого архіву для нас втратило сенс. Не має Інтернет-доступу до архіву літературний журнал «Literární povíčky», цілий архів якого ми досліджували у Національній бібліотеці. Дослідження журнальних публікацій допомогло нам зробити висновки щодо стратегій редакцій журналів у стосунку до української літератури.

На наступному етапі нашого дослідження ми контактували редакції видавництв, які регулярно видають переклади української літератури чеською мовою («ARGO», «Kniha Zlín» і «Větrné mlýny»). У приватній комунікації нам вдалося дізнатися, яку мотивацію мають видавці для публікації українських книг, який характер має їхня співпраця з перекладачами і як продаються українські книги. Ця інформація мала загальний характер, тому, щоб отримати повну картину, ми звернулися безпосередньо до перекладачів.

У міжкультурній комунікації перекладач грає роль посередника і комунікатора під час обміну культурним досвідом. На основі аналізу нашого бібліографічного опису публікацій перекладів української літератури у книгах, антологіях і збірниках ми вибрали для комунікації перекладачів, які регулярно перекладають тексти українських письменників і представляють собою нову перекладацьку генерацію. Ми контактували їх у спробі записати автентичний досвід і зрозуміти, якими мотивами вони керувалися при виборі того чи іншого твору. Тереза Хланьова, Рита Кіндлерова, Олексій Севрук, Томаш Вашут, Мирослав Томек і Катерина Газукіна, незважаючи на брак часу, погодилися на співпрацю. Деякі з перекладачів поділилися з нами бібліографічними описами своїх перекладів (О. Севрук, Т. Вашут, К. Газукіна). Окрім того, дати нам

інтерв'ю погодилася представниця старшого покоління перекладачів української літератури професор Алена Моравкова. Комунікація з перекладачами різних генерацій допомогла нам дослідити розвиток перекладацького процесу.

Для дослідження рецензії української літератури у Чехії ми звернулися до рецензій, які знайшли у деяких періодичних виданнях («Plav», «Host», «Aluze», «A2», «Tvar», «Český lid 2», «Lidové noviny», «Hospodářské noviny») і на Інтернет-порталах («iLiteratura.cz», «Part.cz», «Kosmas.cz»). Деякі перекладачі подали нам бібліографічний опис рецензій на свої переклади (О. Севрук, Т. Вашут, К. Газукіна). Окрім того, ми досліджували коментарі до публікацій перекладів української літератури на сайті «iLiteratura.cz».

Завдяки бібліографічному опису, створеному у результаті нашого дослідження, на наступному етапі ми зробили аналіз контенту різних джерел для публікації перекладів і методом порівняння отримали висновки щодо стратегії видання перекладів у книгах, журналах та Інтернет-виданнях.

2. Розділ 1. Історія перекладів української літератури чеською мовою

2.1. Перші переклади

Початок чесько-українських літературних зв'язків сягає першої половини XIX століття. Характерною ознакою цього періоду став процес чеського відродження, який загорнув у себе просвітницький інтерес до слов'янства. Програма слов'янського зближення почалася зі збирання й перекладу фольклорної спадщини слов'янських народів. Першим українським перекладом на чеську мову стала народна пісня «Ой, послала мене мати, зеленого жита жати...»; її переклав і опублікував Вацлав Ганка (Václav Hanka) 22 серпня 1814 року в журналі «Prvotiny pěknyúch umění». Так почалася традиція перекладацького інтересу до української літератури. Подальші переклади у XIX столітті знаходимо або в журналах, або у збірниках, чисельність яких була досить обмеженою. Найбільше перекладали українські й русинські народні казки. Що стосується народних пісень і дум, то їх переклади видавали в збірниках слов'янської фольклорної творчості вже від 1814 року.¹²

Перший переклад, виданий окремою книгою, з'являється наприкінці XIX століття і належить Богуславі Соколовій, яка переклала текст Івана Франка «На дні». Цей переклад було опубліковано в Празі 1892 року, тобто більше, ніж за 70 років після перекладу української пісні Ганкою.

Проблема такої низької статистики перекладів з української мови на чеську криється у тому, що чесько-українські літературні зв'язки були досить слабо розвинені, окрім того, український народ був дефінований як малороси на сході та русини на заході. Йозеф Венціг (Josef Wenzig) у своїй антології «Slavische Volkslieder» надав українському народу польське і російське походження. Франтішек Палацький (František Palacký) у 30-х-40-х роках XIX століття у статті «O národech polských» визначає русинів як самостійний народ, якому належить територія Малої, Білої, Чорної і Червоної Русі; малоросів вчений вважає частиною великоруського народу.

Більшість чеських вчених того часу виступала за ідею єдності слов'янських мов. Переважала думка, що малоросійська мова є автентичною частиною російської і виділення окремої української мови вважали за непотрібне. Вацлав Ганка вважав, що

---

¹² Джерело: KINDLEROVÁ, Rita. Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012, дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform, Praha, 2013, стор. 2. [Online] [cit. 2017-11-15]. Dostupný z: <http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translationsstudy.pdf>.

малоросійський діалект не може загрожувати російській мові, але може її збагатити. Павел Йозеф Шафарик (Pavel Josef Šafařík) бачив різницю між малоросійським діалектом і російською мовою у вимові деяких голосних і приголосних, при цьому він вважав цей діалект найбагатшим з усіх слов'янських мов. Франтішек Ладіслав Челаковський (František Ladislav Čelakovský) в своїй праці «Čtení o počátcích dějin vzdělanosti a literatury národů slovanských» також виділяє малоруський діалект російської мови та зазначає, що головне завдання малоросійської літератури зберегти автентичні культурні риси. Карел Гавлічек-Боровський (Karel Havlíček Borovský) 1846 року в статті «Slovan a Čech» підтримує прагнення українського народу до соціального і національного визволення, а також відрізняє українську мову від російської. Але мусимо звернути увагу на те, що у більшість інтелігенції цю думку не поділяла.¹³

У XIX столітті Україну сприймали як самобутній край з добре розвинутою фольклорною традицією. Вважали, що українська народна лірика зберегла джерела слов'янських народних традицій. Цей період вважаємо за початок чесько-українських літературних відносин. Він характеризується зверненням уваги чеських перекладачів на українську народну творчість, але слабким інтересом до української літератури. Перелік фольклорних текстів, перекладених у XIX столітті, знаходимо у збірнику Ореста Зілінського «Сто п'ятдесят років чесько-українських літературних зв'язків». За словами автора, для чеських перекладачів постала проблема браку матеріалу, тексти українського фольклору було важко знайти. У результаті цього знаходимо лише поодинокі переклади української народної творчості у збірниках: «Slovanské národní písně» за ред. Франтішка Челаковського та «Slovanský národopis» за ред. Павла Шафарика. Челаковський зробив переклади більше, ніж 20 українських народних пісень для збірників серії «Slovanské národní písně» (складався із 3-х частин: 1822, 1825, 1827).

За словами Ореста Зілінського, після періоду посиленого наукового інтересу 40-х та 50-х років українська пісня стала в наступних десятиліттях у зв'язку з тодішнім становищем чеської культури визначним чинником чеського духовного життя. Українська народна творчість не тільки знайома чеському читачеві, але й популярна. Українські пісні з'являються у репертуарі чеських хорів. Визначним збірником зазначеного періоду стає «Slovanstvo ve svých zpěvech» за ред. Людвіга Куби (Ludvík Kuba) у 1888 році. Книга є найчисельнішим у XIX столітті комплексом перекладів

---

¹³ Джерело: Zilynskyj O., str. 5-7.

українських пісень чеською мовою.¹⁴ Окрім того, 1874 року у місті Брно Франтішек Вимазал (František Vymazal) видав збірник «Slovanská poezije I», де були опубліковані переклади більше, ніж 30 українських народних пісень та дум. У збірнику знайдемо переклади, як самого Вимазала, так і Челаковського, Голла (J. Goll), Худоби (K. Chudoba), Дуновського (J. Dunovský) та інших. Поодинокі переклади також знайдемо у збірниках «Světazor», «Koleda», «Paleček», «Vesna» та інших. Цікавим є той факт, що у збірнику «Paleček» 1884 року друкували переклади не тільки народних пісень, але й малоросійських анекдотів. Досить популярними були переклади дитячих казок та оповідань, які вийшли у збірниках «Lumír», «Beseda», «Květy», «Zlaté lístky» та інше. Казки перекладали Дундер (V. Dunder), Ербен (K. J. Erben), Єжек (J. Ježek), Ліпський (L.C. Lipský) та інші. Окрім усіх вищезазначених жанрів у науково-бібліографічному збірнику Ореста Зілінського зауважуємо жанр «псевдонародної думи» з доби романтизму; переклади цих дум знайдемо у збірниках «Obrazy života» за ред. Первольфа (J. Perwolf) і «Slovanská poezie I» за ред. Вимазала.¹⁵

Найвизначніші з тогочасних перекладачів з української (малоросійської) та інших слов'янських мов (Челаковський, Шафарик, Ербен) були не лише філологами, але й активними учасниками процесу чеського відродження XIX століття, прихильниками слов'янської ідеї та фольклористами. Якщо звернути увагу на перекладачів наступного покоління, то фольклористом був лише Людвіг Куба, інші перекладачі другої половини XIX століття були письменниками або філологами.

У період між 1814 і 1892 рр. було видано декілька книжкових перекладів української літератури, але посередництвом російської мови. За словами перекладачки Рити Кіндлерової, з другої половини XIX ст. з більшою або меншою регулярністю з'являлися нові книжкові переклади, в основному йшлося про книги окремих авторів.¹⁶

За словами Ореста Зілінського, «у чеській культурній свідомості, що після 1867 року підпала під сильний вплив некритичного русофільства, на два десятиліття утвердилась думка, що українська культура є й може бути тільки регіональним відгалуженням російської культури. Цей погляд відбився і у розумінні постаті Шевченка,

---

¹⁴ Джерело: Zilynskyj O., str. 67.

¹⁵ Джерело: Zilynskyj O., str. 137-141.

¹⁶ Визначним є той факт, що в Празі 1876 року був опублікований перший нецензурований україномовний Кобзар Тараса Шевченка. Це видання було призначено для розповсюдження на території Малоросії, де з 1876 року видання україномовної літератури було заборонено Емським указом.

що привело до формування недійсного образу України – землі померлої слави і втрачених можливостей.»¹⁷

2.2. Переклади кінця XIX – початку XX століття

Наприкінці XIX століття українсько-чеські літературні зв'язки зміцнилися завдяки поживленню українського культурного процесу в Галичині й спільного життя у межах австро-угорської держави. Ключовою стає творчість Івана Франка. Письменник був активним учасником тогочасного літературного процесу, перекладав чеську літературу українською мовою і боровся за визнання української мови та самостійного українського народу. Іван Франко був захоплений Короледвірським і Зеленогірським рукописами, окрему увагу присвятив творчості Карла Гавлічека Боровського (Karel Havlíček Borovský) і Йозефа Святоплука Махара (Josef Svatoopluk Machar). Своїм перекладом творів Гавлічека Боровського віддав данину професорові Масарику (Tomáš Garrigue Masaryk), який спричинив до зацікавлення Франка творчістю великого чеського будителя.¹⁸ За словами Олексія Севрука, інформація про Івана Франка починає розширюватися у чеському суспільстві після його участі у З'їзді слов'янської прогресивної молоді у Празі в 1891 році («Sjezd slovanské pokrokové mládeže v Praze»), що стало імпульсом до публікації перекладу його твору окремою книгою вже наступного року.¹⁹

Переклади творів Івана Франка продовжують видавати окремими книгами. Наприкінці XIX століття (окрім вищезазначеного перекладу Б. Соколової) окремою книгою виходить повість «Voas constrictor» (Прага, 1898) у пер. Ф. Главачека (F. Hlaváček). На початку XX століття були видані переклади другого видання оповідання «На дні» (Прага, 1903), казки «Гонитва за бідую» (Відень, 1903) у пер. Б. Угленфельда (B. Uhlenfeld), збірника оповідань «Галицькі образки» (Прага, 1907) у пер. Я. Буріана (J. Burian) і «Оповідання» (Прага, 1913) у пер. В. Харвата (V. Charvát).²⁰

Окремі переклади творів Івана Франка також знайдемо у журналах і збірниках. Переклади поезії автора знаходимо в збірниках серії «Slovanský přehled» від 1901 до 1908

---

¹⁷ Джерело: ZILYNSKYJ, Orest. 150 let česko-ukrajinských literárních styků 1814-1964, vědecko-bibliografický sborník, Praha, Svět Sovětů, 1968, str. 70.

¹⁸ Джерело: ГНАТЮК, Михайло. Франко і Т. Масарик: Мойсей свого народу. Пороги, липень-вересень 2001, стор. 5-7.

¹⁹ SEVRUK, Alexej. Český kontext Ivana Franka, Aluze 2/2012. [Online] [cit.2018-01-10] Dostupný z: <http://www.aluze.cz/2012_02/11_archivalie_komentar_sevruk.php>.

²⁰ Джерело: Zilynskyj O., str. 105-106.

року. Що стосується прозової творчості, то більшість перекладів вміщена у журналах, зокрема таких, як: «Chrudimské noviny», «Hlasy z Východních Čech», «Slovanský obzor» та інше. Велику популярність у журналах мали переклади творів «Маніпулянтка» і «Два приятелі». У цілому за період кінця XIX початку XX зауважуємо близько 30 перекладів прозових творів Івана Франка у більше, ніж 20 журналах. Більшість перекладів поезії автора належить письменниці Ружені Єсенській (Růžena Jesenská), прозу перекладали В. Горак (V. Horák), Я. Свозіл (J. Svozil), Б. Соколова (B. Sokolová), К. Грушкова (K. Hrušková) та інші.²¹

Цікавим для чеських перекладачів української літератури у зазначений період був також Тарас Шевченко. Переклади його творчої спадщини публікують у збірниках та журналах. Уже 1900 року окремо виходить збірник його віршів «Výbor básní». Переклад віршів належить Ружені Єсенській. У збірку ввійшло 28 творів з «Кобзаря». Якщо звернутися до журнальних публікацій творів Тараса Шевченка в зазначений період, то можемо назвати його поезію однією з найбільш перекладаних. Найпопулярнішими його творами, опублікованими в чеських журналах, були «Тополя», «Вечір», «Три шляхи», «Єретик» та інші. Загалом можемо знайти більше 60 перекладів на чеською мовою на сторінках більше, ніж 20 журналів. Деякі з періодичних видань друкували переклади творів Шевченка регулярно, це були, наприклад, такі: «Obrazy života», «Květy», «Světobor», «Niva», «Ženský obzor» і «Besedy času». Поезію Шевченка у журналах та збірниках перекладали як уже відомі (див. 1.1) нам письменники та лінгвісти Я. Первольф, Я. Голл, К.Я. Худоба і Р. Єсенська, так і нові для нас: Ф. Халупа (F. Chalupa), Е. Вавра (E. Vávra), Я. Пелішек (J. Pelíšek) та інші. Найбільшу кількість творів переклали Ружена Єсенська для журналу «Ženský obzor» та Ф. Халупа для журналу «Niva».²²

Окрім перекладів творів Тараса Шевченка, великою популярністю в журналах користувалися переклади творчої спадщини Василя Стефаника. За період з кінця XIX до початку XX століття знаходимо близько 50 перекладів у більше, ніж 20 періодичних виданнях. Часто публікували такі його прозові твори, як «Новина», «Кленові листки», «Нещастя» та «Лист». Регулярно твори Василя Стефаника друкували періодичні видання «Ilustrovaný svět», «Svoboda», «Duch Času», «Rovnost», «Nová Doba», «Zář» та інші.

---

²¹ Джерело: Zilynskyj O., str. 124, 129-130.

²² Джерело: Zilynskyj O., str. 124, 125-127.

Твори Василя Стефаника на сторінках періодичних видань перекладали К. В. Рипачек (K. V. Rypáček), Ф. Вотруба (F. Votruba), Ф. Тмей (F. Tmej) та інші.²³

Перекладачі української літератури на межі століть були здебільшого журналістами (Халупа, Вотруба, Рипачек, Тмей) та перекладачами (Голл, Худоба, Горак, Свозіл, Вавра, Рипачек, Тмей). Деякі з них були письменниками (Єсенська, Вотруба, Голл). Михайло Мольнар у своїй книзі «Від Влтави до Дніпра» окремо виділяє Франтішка Вотрубу як популяризатора української літератури на Словаччині. За словами Мольнара, Вотруба разом з Рипачком почали самі вивчати українську мову «без словника, без доброї граматики і без будь-якого вчителя» і це заради того, щоб перекладати творчість Франка і Стефаника. У їх кореспонденції знаходимо лист Вотруби до Рипачка з 17.04. 1902 р., де він досить високо оцінює українську літературу: «... українська література стоїть на модерних основах, вона сильна, здорова... - маю з неї справді радість. І наукова література у них підіймається». Більше того, у книзі М. Мольнара опублікована стаття, у якій Вотруба закликає словаків брати приклад з українців щодо літературного життя.²⁴

Злам між XIX та XX століттями характеризується пожвавленням інтересу перекладачів не лише до українського фольклору, але і до творчості окремих авторів. У журналах можемо прослідкувати системний характер публікацій творів І. Франка, Т. Шевченка та В. Стефаника. Що стосується видань у формі окремих книжок, то ця тенденція щодо української літератури ще не упевнилася. Зустрічаємо лише декілька книжкових перекладів творчості І. Франка, творчість якого завдяки історичним та культурним умовам періоду набула популярності серед чеських перекладачів.

2.3. Переклади 20-40 років XX століття

У 1918 року скінчилася Перша світова війна – конфлікт, наслідки якого кардинально змінили старий порядок. Припинили своє існування цілих чотири імперії (Австро-Угорська, Німецька, Російська, Турецька), що призвело до появи нових самостійних держав. У результаті розпаду Австро-Угорської імперії виникла

---

²³ Джерело: Zilynskyj O., str. 132-134.

²⁴ Джерело: МОЛЬНАР, Михайло. Від Влтави до Дніпра: студії українського літературознавства та міжслов'янських літературних взаємин. Серія Ucrainica: ad fontes.-Книга VI. – Ужгород: Гражда 2009. – 408 с., стор. 268-275.

Чехословаччина, а внаслідок розпаду Російської імперії виникли дві українські республіки УНР і ЗУНР (Українська Народна Республіка і Західноукраїнська Народна Республіка), яким навіть вдалося укласти Акт злуки 19 січня 1919 року (проте ненадовго). У 1919-1921 рр. територія новоствореної української держави була анексована Польщею, Королівством Румунія, Чехословаччиною і Росією. У 1920 році частина української території, а саме тогочасна Підкарпатська Русь увійшла до складу Чехословаччини, де залишалася до 1945 року.

Одним із ключових явищ цього періоду є початок еміграції українців до Польщі та Чехословаччини. До Польщі емігрували з української території, яка знаходилася під російським впливом. До Чехословаччині у першій хвилі емігрували з Галичини. Друга хвиля – це еміграція з польських таборів до Чехословаччини. Цей процес описує Олександр Даниленко: «Якщо першу хвилю політичних емігрантів становили галичани, то в наступних переважали наддніпрянці. Спочатку це були переважно втікачі з таборів для інтернованих у Польщі та Румунії, а після ліквідації таборів – як легальні, так і нелегальні цивільні емігранти. Окрім того, чеський уряд у 1921 році почав втілювати у життя «Російську програму допомоги», яка передбачала надання матеріальної допомоги російським, українським, білоруським емігрантам.»²⁵

Для першої хвилі емігрантів з Галичини організували кілька військових поселень. Наприклад, у німецькому Яблонному та Ліберці, які пізніше були перенесені до Йозефова. У таборах активно розвивали культурно-просвітницьку діяльність, створювали власні часописи, танцювальні гурти, хори, капели та інше. З метою вступу до вищого навчального закладу емігранти отримували право покинути табір, але більшість галичан повернулися додому. У навчальних закладах переважали представники другої хвилі еміграції, тобто наддніпрянські українці.

Перший вищий навчальний заклад «Український вільний університет» був відчинений у Відні (1921), але вже за півроку його перенесли до Праги. Крім університету тут існував «Український педагогічний інститут ім. М. Драгоманова». У Подєбрадах закладають «Господарську академію». Прага та Подєбради набувають статусу українських освітніх центрів.²⁶ У 20-30 рр. ХХ століття до Праги з'їжджаються

---

²⁵ДАНИЛЕНКО, Олександр: Українська еміграція в Чехословаччині (1920-і роки): соціокультурний аспект. Етнічна історія народів Європи, випуск 10, Київ, 2001, стор. 37-40.

²⁶ Джерело: ZILYNSKYJ, Bohdan. Ukrajinci v Čechách a na Moravě: stručný nástin dějin, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 2002, str. 22-34.

українські поети Євген Маланюк, Олена Теліга, Леонід Мосендз, Максим Грива, Олег Ольжич, Юрій Дараган, Олекса Стефанович, Оксана Лятуринська, Галя Мазуренко, Іван Колос та Іван Ірлявський. Тогочасний президент Томаш Масарик забезпечив емігрантам умови для освіти і творчості, українці мали власні осередки для культурного розвитку: «Союз журналістів і письменників України», «Українська спілка любителів книги» (збірник «Книголюб»), «Центральний союз українського студентства» (часопис «Український студент» і альманах «Стерні»), видавництва «Сіяч», «Вільна спілка», «Чесько-українська книга», «Український пласт», «Колос» та інші. Українські поети активно розвивали свою творчість у межах власної спільноти і лише зрідка встановлювали контакти з представниками чеської інтелігенції, тому їхню творчість майже не перекладали чеською мовою і вони не дуже допомогли розвитку чесько-українських літературних зв'язків.²⁷

Факт приєднання Підкарпатської Русі до Чехословаччини також не дав імпульсу до активізації перекладів української літератури чеською мовою. Річ у тім, що ця територія була відсталою не лише в галузі господарства, але і культурно. Це призвело до посилення тенденції перекладу народної творчості, особливо русинського фольклору. Підкарпатська Русь надихала чеських письменників З. М. Кудея (Z.M. Kuděj), І. Олбрахта (Ivan Olbracht), С. К. Неумана (S.K. Neuman) і К. Чапка (K. Čapek). Петр Козелка звертає особливу увагу на творчість Івана Олбрахта: «Олбрахт вперше приїхав на Підкарпаття у липні 1931 року, щоб закохатися у цей край і ще декілька разів повернутися. Прийшов з відкритими очима і чуйною думкою щоб отримати враження від того люду, побачити на власні очі його біду і утиски, політичне і культурне безправ'я, досліджувати його життя і політичні погляди і про то все писати, оповідання і романи, писати і писати...».²⁸ Підкарпатська Русь була цікавою для чеських письменників і перекладачів своєю народною культурою та традиціями, але це мало допомагало у стосунку до перекладів української літературної спадщини. Це, однак, не означає, що українську літературу перестали перекладати.

У 20-40 роках росте чисельність перекладів, виданих окремими книгами. У вищезазначений період одночасно існує зацікавленість творчістю українських класиків і

---

²⁷ Джерело: Děti stepní Hellady. Pražská škola ukrajinských emigrantských básníků. Alena Morávková a kol., Vydala Koordinační rada Společnosti přátel národů východu, Praha 2001, 1. vyd., str. 5-8.

²⁸ Джерело: KOZELKA, Petr. České stopy na Podkarpatské Rusi, magisterská diplomová práce, Vedoucí práce: PhDr. Libor Vykoupil, Ph.D. Masarykova univerzita v Brně, Brno 2007, s. 4, 10.

модерністів. З'являються нові книжкові переклади творчості Тараса Шевченка. Найпопулярнішою працею є поема «Єретик», видана трьома редакціями в роках 1918, 1919 і 1921. Популярність цієї поеми на тогочасному чехословацькому видавничому ринку пов'язана з її тематикою. Головним героєм поеми виступає легендарна історична особистість Ян Гус. Поета зацікавили не стільки релігійні проповіді чеського «єретика», скільки його заступництво за народ. Ідея твору криється в єдності слов'янських народів, що доводять слова Шевченка, присвячені П. Й. Шафарику: «Слава тобі, Шафарику, Вовіки і віки! Що звів єси в одно море Слов'янські ріки!». ²⁹

У вищезазначений період популярності набуває творчість Володимира Винниченка. Річ у тім, що драми В. Винниченка були досить популярними у Європі. За словами Л. В. Реви: «Він (Винниченко) залишається першим і єдиним серед українських письменників ХХ століття, твори якого до 1917 року було перекладено багатьма мовами, а тому можна говорити про його вплив на європейський літературний розвиток». ³⁰ У 20-40 роках у книжкових виданнях опубліковані переклади чеською мовою романів В. Винниченка «Чесність з собою» (Прага, 1922) та «Записки кирпатого Мефістофеля» (Прага, 1933) і його драматичних творів «Брехня» (Прага, 1920) і «Чорна Пантера та Білий Медвідь» (Прага, 1922).

Щодо інших авторів, то окремими виданнями перекладів виходили поодинокі твори модерністів різних генерацій. Наприклад, окремими книгами були видані твори Михайла Коцюбинського («Тіні забутих предків» (Прага, 1926), «Сон» (Прага, 1927) і «Фата Моргана» (Острава, 1931) у пер. В. Харвата (V. Charvát)) та його сучасниці Ольги Кобилянської (роман «В неділю рано зілля копала», Прага, 1924). У зазначений період зауважуємо переклади творів представників молодшої генерації українських модерністів П. Тичини (вибір поезії зі збірника «Вітер з України», Прага, 1927) і М. Рильського (вибір поезії зі збірника «Знак рівноваги», Прага, 1947).

Михайло Мольнар у книзі «Від Влтави до Дніпра» приділяє увагу перекладу збірки Павла Тичини і вважає його за «перше та єдине (аж до 1946 року) окреме чеське видання зразків української радянської поезії взагалі». Дослідник наголошує, що збірка була першим виданням творчості Тичини за кордоном. Окрім того, Мольнар згадує про

---

²⁹ Джерело: ШЕВЧЕНКО, Тарас. Єретик. Ізборник. [Online] [cit. 2018-02-01] Dostupný z: <<http://litopys.org.ua/shevchenko/shev135.htm>>.

³⁰ Джерело: РЕВА, Людмила. В. Винниченко і його неореалістичні, фантастичні, політичні та інші «контексти». Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур, випуск 19, 2012, стор. 333-341.

поїздки П. Тичини до Праги, де він узяв участь у вечорах нової радянської поезії, і наводить уривки з рецензій на творчість поета. Творчість Тичини була досить високо оцінена, у рецензіях його називають «неперевершеним майстром вірша», «одним з найкращих сучасних українських поетів», який «володіє музикою слова».³¹

Перекладали творчість українських поетів та письменників у 20-40 роках: Ф. Тихий, В. Харват, Й. Жемла (J. Žemla), М. Марчанова (M. Marčanová), З. Ніліусова (Z. Niliusová), Я. Туречек-Їзерський (J. Tureček-Jizerský), А. Венгрженівський (A. Vengřenivský), Т. Турнерова (T. Turnerová), Я. Ржегак (J. Řehák), Б. Голечкова (B. Holečková) та інші.³²

У чеських журналах зазначеної доби друкували переклади українських класиків (Т. Шевченко, І. Котляревський), реалістів (І. Франко) та модерністів (Леся Українка, М. Коцюбинський, В. Стефаник, В. Винниченко). Можемо прослідкувати системний характер публікацій творів окремих авторів у журналах, таких як, наприклад: І. Франко, Т. Шевченко та В. Стефаник (перелік журналів див. 1.2). Для журналів перекладали К. Грушкова, Ф. Тихий, В. Харват, Я. Їржі (J. Jíří), А. Гартл (A. Hartl), В. Буріан (V. Burian) та інші.³³

Якщо звернутися до перекладів у формі збірників, то можемо навести приклади таких видань: «Pozdravení Rusínů» (Братислава, 1936) у пер. Антоніна Гартла і «T.G. Masarykovi ukrajinští básníci» (Прага, 1936) у пер. Франтішека Тихого. Кожен із цих збірників є віддзеркаленням добової тематики, а саме ролі фольклорної спадщини Підкарпатської Русі.³⁴

З усіх вищезазначених перекладачів найбільшу роль у чесько-українських літературних зв'язках 20-40 рр. відіграли саме Антонін Гартл і Франтішек Тихий. Журналіст та перекладач Антонін Гартл здебільшого перекладав русинський фольклор, а також творчість «нерадянських» письменників післяреволюційної доби (наприклад, Марка Бараболі, Луки Дем'яна). Чеський письменник та перекладач Франтішек Тихий перекладав творчість українських письменників як окремими книгами (наприклад,

---

³¹ Джерело: МОЛЬНАР, Михайло. Від Влтави до Дніпра: студії українського літературознавства та міжслов'янських літературних взаємин. Серія Ucrainica: ad fontes.-Книга VI. – Ужгород: Гражда 2009. – 408 с., стор. 276-285.

³² Джерело: Zilynskyj O., str. 101-116.

³³ Джерело: Zilynskyj O., str. 124-136.

³⁴ Джерело: Zilynskyj O., str.100.

поему Т. Шевченка «Еретик» у трьох виданнях), так і співпрацював з журналами «Ženský svět», «Klas», «Moskva», «Slovanský přehled», а також публікував свої переклади у збірниках та антологіях «T.G. Masarykovi ukrajinští básníci», «Торічův sborník» (Прага, 1920/21), «Růženec útěchy» (Бероун, 1929). Ф. Тихий переважно перекладав поетичну творчість Тараса Шевченка.³⁵

У 20-40 роках ХХ століття зауважуємо більшу кількість перекладів прози і драми, ніж поезії. Переклади видавали як у формі антологій та збірників творчості різних авторів, так і у формі окремих перекладів текстів одного автора. Традиція перекладацького інтересу до українського фольклору упевнилася: у зазначений період знаходимо більше 100 перекладів народних пісень і дум. Це пов'язано із тогочасною історичною ситуацією, а саме приєднанням території Підкарпатської Русі до Чехословаччини.

У період з кінця ХІХ – першої половини ХХ століття можемо спостерігати поживлення перекладацького інтересу до української літератури. Починають перекладати не лише класичну, але і нову українську літературу доби модернізму. Переклади чеською мовою публікували у збірниках, антологіях, журналах та окремими виданнями. Більшість перекладів була видана в Празі. Теоретично чесько-українські літературні зв'язки могли би зміцнитися завдяки хвилі української еміграції до Чехословаччини у 20-х рр. ХХ століття, але через низку причин це так і не сталося.

2.4. Переклади другої половини ХХ століття (до року 1989)

Після 1945 року чисельність перекладів української літератури значно зростає. Однак, за словами Ореста Зілинського, для української літератури це не означає посідання важливого й тривкого місця в чеському культурному контексті. Складається досить парадоксальна ситуація, коли виникає велика кількість перекладів (що є, безперечно, успіхом), але значною мірою це наслідок однобічної орієнтації на літературу й літературну теорію сталінського періоду. З'являється тенденція регулярного ознайомлення чеського читача з літературою країн, які входили до складу СРСР, де значне місце займала Українська РСР. Вже у другій половині 50-х років ситуація з однобічною презентацією літератури змінюється на краще. Це пов'язано з новими історико-політичними умовами доби Микити Хрущова. Окрім того, новим

---

³⁵ Джерело: Zilynskyj O., str.124-126.

явищем став розвиток українського літературознавства у тодішній Чехословаччині, що привело до підвищення рівня вимог до перекладів й поліпшення їхньої якості.³⁶

Для другої половини ХХ століття характерні так звані «редакторські плани», які передбачали норми видання перекладів і їх накладів. Перекладацький процес був під контролем влади і впливом комуністичної ідеології. Перекладачі, яким було заборонено публікувати свої праці, часто видавали їх під чужим ім'ям, відмовляючись таким чином від авторських прав заради мистецтва. З'явився термін «покривач» (pokrývač), який позначав особу, котра не була у «чорному списку» і фактично позичала своє ім'я для того, щоб редакція або видавництво могли далі функціонувати. За словами шеф-редактора видавництва «Odeon» Йозефа Чермака (Josef Čermák), якщо перекладач потрапляв до «чорного списку» у той час, коли книга вже була у виробництві, її видавали без бібліографічних відомостей про перекладача.³⁷

За словами професорки і перекладачки Алени Моравкової (Alena Morávková), найважчим для перекладачів був період 1968-1989 рр., коли більшість з них була звільнена з посад із заборonoю публікувати свої переклади. Саме тоді з'явився феномен так званих «покривачів». Алена Моравкова зауважує, що вибір авторів для перекладу був індивідуальним для кожного перекладача. Доступ до творчості конкретних авторів можна було забезпечити лише за допомогою особистих знайомств; перекладачі отримували тексти творів українських письменників завдяки приватному листуванню. При цьому, переклад не міг бути опублікований до того часу, поки не був отриманий дозвіл. Творчість авторів, які були заборонені у Радянському Союзі не могла бути опублікована у Чехословаччині. Процедура дозволу публікації починалася з внесення перекладу до редакторського плану, який проходив численні перевірки у самому видавництві, потім план передавали на перевірку до головного контрольного органу «Hlavní správa tiskového dohledu». Лише після контрольної перевірки переклад міг бути опублікований.³⁸

У другій половині ХХ століття у декілька разів зросла чисельність журнальних перекладів, зокрема поетичної творчості, як і раніше, популярних І. Франка й Т. Шевченка. Поезію Івана Франка регулярно друкували такі чеські журнали: «Svět sovětů», «Moskva» та «Květy». Що стосується поезії Т. Шевченка, то знаходимо більше 100

---

³⁶ Джерело: Zilynskyj O., str. 72.

³⁷ Джерело: Slovo za slovem. S překladateli o překládání, nakl. Academia, Praha, 2012, str. 14-15, 32.

³⁸ Джерело: Rozhovor s Alenou Morávkovou 01.03.2018, [CD příloha].

журнальних публікацій за зазначений часовий проміжок. Регулярно його твори друкували в журналах «Mladá fronta», «Svět sovětů», «Svobodná země», «Literární noviny» та інших. Окрім текстів вищезазначених авторів, перекладали також класичну поетичну спадщину І. Котляревського.

Після другої світової війни на сторінках чеських періодичних видань знаходимо багато перекладів поезії післяреволюційних авторів. Більше, ніж по 100 публікацій у журналах займають переклади текстів М. Рильського, П. Воронька, А. Малишка, П. Тичини. Поезію українських авторів післявоєнного періоду регулярно публікували такі чеські журнали: «Svět sovětů», «Lidové noviny», «Rudé právo», «Kulturní tvorba», «Literární noviny», «Československý voják» та інші. А перекладали її Ф. Тихий, М. Марчанова, Я. Туречек-Їзерський, З. Ніліусова, а також Я. Моравець (J. Moravec), Я. Владислав (J. Vladislav), Г. Єхова (H. Jechová), О. Ноуза (O. Nouza), М. Яріш (M. Jariš), Л. Кубішта (L. Kubišta), З. Бергрова-Вовсова (Z. Bergrová-Vovsová), Я. Кабічек (J. Kabíček), Г. Врбова (H. Vrbová), М. Кундера (M. Kundera) та інші.³⁹ Більшість вказаних перекладачів були письменниками або ж філологами, педагогами чи журналістами (кожний з вищою освітою у своїй галузі) і почали свою перекладацьку діяльність ще у першій половині ХХ століття. Цікаво, що деякі перекладачі були фахівцями французької, німецької або російської мов і перекладали з української не самостійно, а за допомогою професійної підтримки представників видавництва. Наприклад, Людек Кубішта, Ян Владислав, Гана Врбова і Гана Єхова користувалися допомогою видавництва «VB», «Praha» і «SNKLHU 1956».⁴⁰ Та все ж більшість перекладачів перекладала самостійно. Марія Марчанова, наприклад, була за освітою педагогом, але працювала перекладачкою української та російської мов. Окрім того, чеська база даних «Obec překladatelů» повідомляє, що перекладачка належала до пропагаторів української літератури у чеському середовищі.⁴¹

У другій половині ХХ століття вийшло декілька збірників і антологій нової української поезії. У 1965 році була видана антологія «Молода радянська поезія. Українські поети», над якою працювали вже відомі нам Г. Врбова і Я. Кабічек. У ній представлена творчість 13 українських поетів, з-поміж якої кількісно вирізнялися тексти

³⁹ Джерело: ZILYNSKYJ, Orest. 150 let česko-ukrajinských literárních styků 1814-1964, vědecko-bibliografický sborník, Praha, Svět Sovětů, 1968, str. 142-160.

⁴⁰ Database českého uměleckého překladu po roce 1945. Ukrajinská literatura. Osobnosti. Obec překladatelů. [Online] [cit. 2018-01-12] Dostupný z: <<http://databaze.obecprekladatelu.cz/databaze/ZZOSO/OSOukrajinska.htm>>.

⁴¹ Джерело: Marčanová Marie. Obec překladatelů. [Online] [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://databaze.obecprekladatelu.cz/databaze/M/MarcanovaMarie.htm>>.

Івана Драча, Ліни Костенко, Василя Симоненка і Миколи Вінграновського. Наступна антологія з назвою «Форма вітру» вийшла у 1975 році. У ній представлена творчість 10 молодих українських поетів: М. Бажана, В. Мисика, М. Нагнибіди, П. Воронька, Д. Павличка, Б. Олійника, І. Драча, М. Вінграновського, В. Коротича і Р. Лубківського. Більшість перекладів підготував Ярослав Кабічек, який водночас був упорядником антології. У книзі М. Мольнара «Від Влтави до Дніпра» знаходимо статтю, присвячену Я. Кабічку. У цій статті Мольнар зазначає: «Діяльність Ярослава Кабічка, присвячена розвитку міжлітературних контактів, заслуговує високого визнання...Заслугою Кабічка з'явилися перші переклади чеською мовою творів ряду українських поетів молодшого покоління, які згодом викликали ширше зацікавлення чеської громадськості».

Остання антологія, присвячена творчості молодих українських поетів виходить друком у 1989 році. Це був збірник віршів «Sólo na tětivu». На сторінках книги представлена поетична творчість як поетів-дебютантів 80-х років (Юрія Андруховича, Юрія Буряка, Станіслава Чернілевського, Наталії Давидовської, Василя Герасим'юка, Павла Гірника, Марії Кучеренко, Івана Малковича, Ігоря Римарука, Людмили Таранової та Оксани Забужко), так і більш досвідчених поетів (Наталки Білоцерківець, Любові Голотової, Дмитра Крем'я, Геннадія Літневського та Василя Осадчого). Поезію українських авторів чеською мовою перекладали Л. Броужек (L. Broužek), М. Пражакова (M. Pražáková) і Я. Голоубек (J. Holoubek).⁴²

У другій половині ХХ століття зросла кількість перекладів не лише поезії, але й прози. Кількість перекладів класичної української літератури при цьому у рази зменшилася. Не втратили популярності твори І. Франка та В. Стефаника. Переклади прозової творчості післяреволюційних авторів були досить чисельними, але меншими, ніж поетичної. Найпривабливішими для перекладачів були тексти М. Коцюбинського, Ю. Яновського, О. Довженка та О. Гончара. Публікації перекладів прозової творчості цих письменників знайдемо як у журналах («Květy», «Svět sovětů», «Zemědělské noviny», «Beseda venkovské rodiny», «Lidové noviny», «Rudé právo»), так і у збірниках («Svobodná země», «Praha-Moskva», «Světová literatura», «Ukrajina vupráví»). Українську прозу чеською мовою перекладали Я. Туречек-Їзерський, Р. Гулка, К. Душкова, В.

---

⁴² Джерело: Sóló na tětivu. Věře mladých ukrajinských básníků, Mladá fronta, 1989, 186 s.

Абжолтовська (V. Abžoltovská), Ї. Жакова (J. Žáková), Г. Пражакова (H. Pražáková), А. Моравкова, Л. Зілінська (L. Zilynská), М. Мольнар (M. Molnár) та інші.⁴³

Серед вищезазначених перекладачів були професіональні українці: А. Моравкова, М. Мольнар та Г. Пражакова. Алена Моравкова, окрім практичного перекладу, працювала також над теоретичними питаннями перекладу драматичних творів і критики перекладу («Specifické problémy překlada dramatu», «Bulgakovův román Mistr a Markétka jako překladačský problém», «Kritika překlada – neuralgický bod»). Михайло Мольнар працював над науковими працями, присвяченими літературознавству та чесько-українським і словацько-українським літературним зв'язкам («Зустрічі культур: З чехословацько-українських взаємовідносин», «Словаки і українці: Причинки до словацько-українських літературних взаємин з додатком документів», «Тарас Шевченко у чехів та словаків»). Гана Пражакова на основі української народної казки написала лялькову виставу «Kozák Mamiřina», прем'єра якої відбулася у театрі «Radost» у місті Брно у 1977 році.⁴⁴ В архіві «Слов'янської бібліотеки» знайдено цікаву інформацію про перекладача і фотографа Рудольфа Гулку, який робив переклади творчості передусім авторів з Підкарпатської Русі і Західної України. Сам перекладач зробив список українських книг, які він переклав чеською мовою після 1945 року. У цьому списку 33 назви, з-поміж яких вирізняються твори В. Стефаніка, М. Коцюбинського, Л. Мартовича, М. Черемшини і О. Кобилянської. Окрім того, Гулка мав контакт з представниками тогочасної української радянської інтелігенції, а саме з прозаїками Ю. Яновським і Ю. Смоличем, драматургом С. Стефаніком, поетом і прозаїком О. Гончаром та з іншими.⁴⁵

Перекладацький інтерес до української драми на початку другої половини ХХ століття значно зменшився. Знаходимо лише декілька перекладів драматичних творів О. Корнійчука, Є. Кравченка та В. Суходільського. Перекладали драматичну творчість В. Прокупек (V. Prokůpek), Ф. Врба (F. Vrba), П. Когн (P. Kohn) і Я. Фікса (J. Fíxa).⁴⁶ Серед усіх письменників і драматургів радянської доби особливу роль грав Олександр Корнійчук. Він був типовим представником течії соцреалізму й активним громадським

⁴³ Джерело: ZILYNSKYJ, Bohdan. Ukrajinská literatura v českém kontextu v letech 1965-1994. Praha: Národní knihovna České republiky, 2000, str. 18-87.

⁴⁴ Джерело: Pražáková Hana. Obec překladačů. [Online] [2018-01-13]. Dostupný z: <<http://databaze.obecprekladatelů.cz/databaze/P/PrazakovaHana.htm>>.

⁴⁵ Джерело: HŮLKA, Rudolf – sbírka fotografií a archivních dokumentů. Speciální sbírky slovanské knihovny. [Online] [cit. 2018-01-13] Dostupný z: <<http://sbirkysk.nkp.cz/index.php?page=sbirky&id=33>>.

⁴⁶ Джерело: Zilynskyj O., str.168-169.

“діячем”. Так, 1947 року на пленумі СПУ (Київ) він звинувачував М. Рильського, Ю. Яновського, Л. Смілянського, О. Довженка, І. Сенченка як «буржуазних націоналістів», утверджуючи політику репресій проти української інтелігенції.⁴⁷ Творчість О. Корнійчука досить активно перекладали чеською мовою, що зумовлено впливом тогочасної ідеології на розвиток культури.

Окрім перекладів творів окремих письменників, зауважуємо також достатню кількість перекладів українських фольклорних текстів чеською мовою. Можемо їх знайти у журналах («Mladá fronta», «Lidové noviny», «Literární noviny», «Svět sovětů» та інші) й у збірниках («Slovanské národní písně», «Nový život», «Ukrajina zpívá», «Ukrajina v písničích», «Ukrajinské lidové písně», «O ruské a sovětské lidové slovesnosti» та інші). Народні пісні й думи чеською мовою перекладали в основному М. Марчанова і Я. Владислав.

З 1950 до 1989 спостерігаємо активну діяльність чеських перекладачів української літератури на сторінках журнальних видань. У цей період з’являється тенденція підвищення інтересу до поезії, але його зниження до перекладу драматичних творів. Українську класичну літературу перекладають все менше і менше, натомість сторінки чеських періодичних видань заповнюють переклади літератури післяреволюційної доби. Активно перекладають і українську публіцистику, а також автобіографічні твори українських літературних діячів. Окрім того, на сторінках чеських журналів знаходимо і переклади української фольклорної творчості.

Детальніше звернемося до перекладів української літератури, виданих окремими книгами. Зазначимо, що можемо спостерігати спільність тенденцій між книжковими й журнальними перекладами української літератури. Як і попередні, цей період позначений перекладами творів І. Франка, Т. Шевченка, М. Коцюбинського та Лесі Українки. Проте, на відміну від минулого періоду (див. 2.2.), у цьому з’являється нова тенденція – великі наклади. Наприклад, вже у 1951 році поема «Гайдамаки» Т. Шевченка видана у Празі накладом 10 тис. примірників, або того ж року оповідання М. Коцюбинського видані у кількості 10 750 примірників. Твори Л. Українки та І. Франка виходили накладом близько 3 тис. примірників.

---

⁴⁷ Джерело: КОРНІЙЧУК Олександр Євдокимович. Енциклопедія сучасної України. [Online] [cit. 26.12.2017].

Найбільше перекладали твори післяреволюційних авторів другої половини ХХ століття: романістів В. Собка і П. Панча, письменника і драматурга Ю. Смолича, поета і романіста Н. Рибача, поета Л. Первомайського, письменника О. Гончара, прозаїка і драматурга ХІХ століття П. Мирного та інших. Наклади видань перекладів творчої спадщини цих авторів подекуди сягає 60 тис. примірників, як наприклад, роман В. Собка «Запорука миру» був виданий накладом 60 750 прим. Твори П. Панча, Ю. Смолича та Н. Рибача видавали накладом приблизно 50 тис. прим., переклади творів усіх інших вищезазначених авторів сягали 10-20 тис.⁴⁸ Той факт, що переклади творів авторів післяреволюційного періоду мають більші наклади, не свідчить про їхню популярність серед читачів. Перекладацький інтерес до цих письменників був частиною редакторських планів для видавництва. Більшість зазначених письменників були популярними у Радянському Союзі, тому що їхня творчість була пристосована до післяреволюційних реалій і не суперечила комуністичній ідеології.

Друга половина ХХ століття характеризується підвищенням перекладацького інтересу до авторів післяреволюційної доби. У журналах та збірниках більшість публікацій належить перекладам поетичних творів, у книгах більше публікують прозові твори. У всіх типах видань зберігається інтерес до українського фольклору. Ще одна спільна риса для журнальних і книжкових публікацій – їхня кількість. Порівняно із першою половиною ХХ століття, у другій – кількість публікацій очевидно збільшилася.

---

⁴⁸ Джерело: Zilynskyj O., str. 100-116.

3. Розділ 2. Переклади української літератури чеською мовою у 1989-2014 рр.

У 90-х роках ХХ століття ситуація на перекладацькому ринку докорінно змінилася. За словами Рити Кіндлерової, з 1990 року у зв'язку з розпадом СРСР протягом тривалого часу майже повністю перервалось континуальне видавання української літератури частково через складну економічну ситуацію, почасти у зв'язку з суспільною думкою. Причина перерви в українсько-чеських літературних зв'язках була викликана перенасиченням перекладів текстів інших літератур, раніше заборонених. Переклади з англійської, французької та німецької мов користуються особливою популярністю серед читачів.⁴⁹ Окрім того, разом із занепадом комунізму зникли редакторські плани, які передбачали норми видання перекладів з української, російської та інших літератур і ситуація на перекладацькому ринку залежала виключно від власної ініціативи перекладачів.

За словами Алени Моравкової, у 90-х роках починає зростати кількість видавництв. До 1989 року функціонувало менше 500 видавництв, після їхня кількість виросла до 3000. Якість роботи новостворених видавництв не встигла досягти високого рівня, особливо що стосується перекладу. Це було пов'язано з браком кваліфікованих кадрів на ринку праці.⁵⁰ Щодо української літератури, то перекладачка підтверджує, що з початком 90-х років інтерес до неї практично зникає і відроджується лише із початком нового століття.⁵¹

3.1. Переклади 1989 – 2000 рр.

За період від 1989 до 2000 року чеською мовою було перекладено лише три україномовні книги: «Марія з полином у кінці століття» Володимира Яворівського (Прага, 1990) у пер. Д. Дворжакової (D. Dvořáková), документальна повість «Чорнобиль» Юрія Щербака (Прага, 1990) у пер. Л. Дворжака (L. Dvořák) та «Григорій Сковорода,

---

⁴⁹ Джерело: KINDLEROVA, Rita. Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012, дослідження -фонду Next Page в рамках проекту Book Platform, 2013, стор. 5. [Online] [cit. 2017-12-18] Dostupný z: <http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translationsstudy.pdf>.

⁵⁰ Однак, залишилися видавництва, які випускали якісну продукцію. Окрім того, можливість працювати отримали спеціалісти, які раніше були обмежені владою.

⁵¹ Джерело: Rozhovor s Alenou Morávkovou z 01.03.2018, [CD příloha].

вчитель життя» (Прага, 1994) у пер. Д. Дворжакової.⁵² Перші дві книги були присвячені трагедії вибуху на Чорнобильській АЕС 1986 року. Це були переклади актуальної сучасної української літератури, а тому можемо вважати їх за особливо цінні. Дар'я і Мілан Дворжак професіонально займаються перекладами з англійської та російської мови на чеську. В описах перекладених ними текстів, які ми знайшли в Інтернеті, зазначені переклади з української літератури невказані.⁵³

У журналах 90-х років знаходимо лише декілька перекладів. У 1990 році у періодичному виданні «Světová literatura» зауважуємо більше, ніж 10 творів Богдана-Ігоря Антонича у перекладі Я. Кабічка⁵⁴, який у 90-х роках виявив інтерес до творчості цього українського автора. Переклади Кабічка знаходимо також у періодичному виданні «Souvislosti» у 1996 році. Це був переклад віршів поетів ХХ століття Миколи Зерова⁵⁵ і Максима Рильського⁵⁶. Мотивом для публікації послугувала тематика номеру, де окрема частина присвячена особистості Ярослава Кабічка і його неопублікованим перекладам. У часописі «Literární noviny» 1994 року знаходимо переклади віршів Віктора Неборака Ганою Врбовою.⁵⁷ Ярослав Кабічек і Гана Врбова належать до старшої генерації перекладачів української літератури. Вказані переклади були їхніми останніми публікаціями текстів з української літератури.

Наприкінці століття на сторінках періодичних видань з'являються переклади представників нової генерації перекладачів. Так, наприклад, у 1998 році журнал «Aluze» публікує переклад декількох віршів Михайла Яцківа зі збірки «Далекі шляхи», зроблений Р. Кочиком (R. Kočík).⁵⁸ Рене Кочик є представником нового покоління перекладачів, він навчався на україністиці і перекладав українську літературу ще під час навчання. На жаль, мотивацію перекладача нам не вдалося дізнатися.

---

⁵² Джерело: ZILYNSKIJ, Bohdan. *Ukrajinská literatura v českém kontextu v letech 1965-1994*. Praha: Národní knihovna České republiky, 2000, str. 9-21.

⁵³ Dvořáková Daria. *Obec překladatelů*. [Online] [2018-02-11]. Dostupný z: <<http://databaze.obecprekladatelu.cz/databaze/D/DvorakovaDaria.htm>>. Milan Dvořák. *Databáze českého uměleckého překladu*. [Online] [2018-02-11]. Dostupný z: <https://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000003435>.

⁵⁴ Джерело: Světová literatura 35, 1990 č.1, str. 104-111.

⁵⁵ ZEROV, Mykola. *O Triakonta. Elegie*. Přel. Jaroslav Kabíček. *Souvislosti. Revue pro křesťanství a kulturu*. 1/1996, str.168-169.

⁵⁶ RYLSKYJ, Maksym. *Poezie*. Přel. Jaroslav Kabíček. *Souvislosti. Revue pro křesťanství a kulturu*. 1/1996, str.169-170. [Online] [cit. 2018-01-05]. Dostupný z: <<http://souvislosti.cz/>>.

⁵⁷ NEBORAK, Viktor. *Poezie*. Přel. Hana Vrbová. *Literární noviny*, roč. 5, 1994, č. 29, str. 12.

⁵⁸ JACKIV, Mychajlo. *Poezie*. Přel. Rene Kočík. *Aluze, časopis pro literaturu, filosofii a umění*. 2-3/1998, str.8. [Online] [cit. 2017-12-01]. Dostupný z: <http://aluze.cz/1998_02_03/revue.php>.

Період від 1989 до 2000 року був важким, переломним моментом у чесько-українських літературних зв'язках. Представники старшого покоління продовжують перекладати українську літературу чеською мовою, при цьому інтенсивність процесу у разі знижується, що пов'язано із соціально-політичною ситуацією кінця ХХ століття. Нова генерація перекладачів у 90-х роках лише починає формуватися у чеському академічному суспільстві.

3.2. Переклади української літератури початку ХХІ століття

Початок нового століття відкрив нову сторінку в чесько-українських літературних зв'язках. З'являється інтерес не лише до творів ХІХ-ХХ ст., але і до сучасної української літератури. На полицях чеських книжкових магазинів з'являються нові українські прізвища: Андрухович, Винничук, Забужко, Мідянка та інші. Переклади творів сучасних українських письменників виходять друком як окремими книгами, так і у збірниках та журналах. Нове століття приносить очевидні зміни, й українські твори стають доступнішими завдяки Інтернету. Від початку ХХІ ст. на Інтернет-порталах, наприклад, на чеському «iLiteratura.cz» та польському «Pobocza», регулярно публікують переклади фрагментів сучасної та класичної української літератури, що зумовило швидше поширення та більшу доступність чеському читачеві, ніж у минулих добах.

3.2.1. Книжкові переклади

У 2001 році вийшов друком переклад твору Оксани Забужко «Польові дослідження з українського сексу».⁵⁹ Книга привернула до себе увагу чеського читача та викликала ряд дискусій не лише щодо змісту, але й щодо української мови та літератури у цілому. Перекладачка та дослідниця української літератури Рита Кіндлерова зауважує: «Більшість видавців у 90 роках жило у переконанні, що немає української мови, що це свого роду діалект російської. Було дуже важко переконувати їх у зворотному і ще доводити, що сучасна українська література заслуговує їхньої уваги і повинна регулярно представлятися чеським читачам. Завдяки перекладу першого роману О. Забужко я дуже добре вписалась у свідомості чеських читачів і критиків, і мені вдалось поступово переконати видавців позбутись страху з української літератури».⁶⁰ Рецензії на роман «Польові дослідження з українського сексу» знайдемо як у періодичних виданнях

---

⁵⁹ ZABUŽKO, Oksana. Polní výzkum ukrajinského sexu. Přel. Rita Kindlerová, OWP, Praha 2001, 144 str.

⁶⁰ Джерело: KINDLEROVA, Rita. Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012, дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform, 2013, стор. 5-6. [Online] [cit. 2017-12-18] Dostupný z: <http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translationsstudy.pdf>.

(«Lidové noviny»⁶¹, «MF dnes»⁶²), так і в Інтернеті (сайти «part.cz»⁶³, «iLiteratura.cz»⁶⁴). Рецензенти оцінюють книгу досить високо, вважають, що образ автора є яскраво виражений у тексті і сходяться на тому, що темою цієї книги є розуміння посткомуністичних реалій з погляду жінки. Роман вважають скандальним, але цілком зрозумілим для чеського суспільства. Рецензентами стали перекладачі Р. Кіндлерова, В. Нечасова (Věra Nečasová), І. Поспішил (Ivo Pospíšil) і журналісти Й. Хухма (Josef Chuchma) та К. Єгорова (Kateřina Jegorovová).

У 2006 році був виданий переклад збірника повістей та оповідань Оксани Забушко «Сестро, сестро».⁶⁵ Рецензії на книгу знайдемо у періодичних виданнях «Lidové noviny»⁶⁶, «Host»⁶⁷ і «Aluze»⁶⁸ та на сайті «iLiteratura.cz»⁶⁹. Рецензентами виступили журналіст Л. Петраш (Ladislav Petráš) та перекладачі Р. Кіндлерова, О. Севрук (Alexej Sevruc) і русист Т. Гланц (Tomáš Glanc). Книга О. Забушко була оцінена як за унікальний авторський стиль, так і за різноманітність жіночих образів.

У новому тисячолітті популярності набуває творчість Юрія Винничука. У 2002 році був виданий переклад його книги «Легенди Львова».⁷⁰ Рецензії на книгу знайдемо у журналі «Český lid 2»⁷¹ і на сайті «iLiteratura.cz»⁷². Рецензентами виступили доктор філософії і етнолог Я. Отченашек (Jaroslav Otčenášek) і перекладачка Р. Кіндлерова. Ця книга привернула увагу рецензентів автентичністю української народної словесності і високою якістю спрацювання матеріалу. Окрім того, рецензенти звертають увагу на

---

⁶¹ Джерело: Partnerské vztahy po ukrajinsku. Lidové noviny, 16.06.2001.

⁶² Джерело: CHUCHMA, Josef. Být Ukrajinkou, to je úděl, milá Ameriko! MF dnes, 04.09.2001.

⁶³ Джерело: Polní výzkum ukrajinského sexu. Kosmas.cz. [Online] [cit. 2018-02-15]. Dostupný z: <<https://www.kosmas.cz/knihy/101573/polni-vyzkum-ukrajinskeho-sexu/>>.

⁶⁴ Джерело: NEČASOVÁ, Věra. Zabužko, Oksana. Polní výzkum ukrajinského sexu. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 24.3.2004 [cit. 2018-02-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15519/zabuzko-oksana-polni-vyzkum-ukrajinskeho-sexu/>>.

⁶⁵ ZABUŽKO, Oksana. Sestro, sestro. Přel. Rita Kindlerová, nakl. ARGO, Praha 2006, 1. vyd., 228 str.

⁶⁶ Джерело: GLANC, Tomáš. Efektní příběhy z Ukrajiny. Lidové noviny, 10.02.2007.

⁶⁷ Джерело: SEVRUK, Alexej. Sebestředný gynocentrismus Oksany Zabužko. Host 9/2007. [Online] [cit. 2018-01-19]. Dostupný z <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2007/9-2007>>.

⁶⁸ Джерело: PETRAŠ, Ladislav. Permanentní krvavý výron skrz kůži let. Aluze 1/2007. [Online] [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <http://aluze.cz/2007_01/revue.php>.

⁶⁹ Джерело: KINDLEROVÁ, R. Zabužko, Oksana. Sestro, sestro 1. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.4.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10909/zabuzko-oksana-sestro-sestro-1>>.

⁷⁰ VYNNYČUK, Jurij. Příběhy z Haliče. Přel. Rita Kindlerová, vydalo nakladatelství Portál, Praha 2002, 144 str.

⁷¹ Джерело: OTČENÁŠEK, Jaroslav. Příběhy z Haliče. Český lid 2, roč. 90/2003. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 3.10.2003 [cit. 2018-02-16]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/14347/vynnyucuk-jurij-pribehy-z-halice-2>>.

⁷² Джерело: GREGOROVÁ, Bára. Vynnyčuk, Jurij. Příběhy z Haliče 1. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.4.2003 [cit. 2018-02-16]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10903/vynnyucuk-jurij-pribehy-z-halice-1>>.

подібний спосіб подання тексту і народної словесності у львівських легендах і чеських повістях, що пов'язується із періодом спільного життя у межах Австро-Угорської імперії.

Наступний переклад творчості Юрія Винничука вийшов у Зліні 2009 року. Це був збірник оповідань «Ги-Ги-Ги»⁷³. Рецензії на збірник знайдемо у журналах «А2»⁷⁴ і «Host»⁷⁵ й на сайті «iLiteratura.cz»⁷⁶. Усі рецензенти звертають увагу на те, що цей збірник був створений у радянські часи і декілька десятиліть лежав у архівах КГБ, що додає книзі особливої історичної цінності. Окрім того, зауважують, що у оповіданнях Ю. Винничука присутні мотиви казки, жорстокості та еротики (подекуди навіть порнографії), що дає підстави для того, аби називати його оповідання «казками для дорослих». Рецензентами були О. Севрук, М. Томек (Miroslav Tomek) і Р. Кіндлерова.

Зазначені переклади сучасної української літератури та їх популяризація на чеському книжному ринку є заслугою Рити Кіндлерової, яка до сьогоднішнього дня відіграє дуже важливу роль у розвитку чесько-українських літературних зв'язків. Чеська база даних «Obec překladatelů» повідомляє нам, що перекладачка у період 1994-2000 рр. вивчала українську і новогрецьку мови на Факультеті філософії Масарикового університету в місті Брно, перекладає творчість сучасних і класичних українських письменників, організовує конкурси для перекладачів, а також є редактором секції української літератури на сайті «iLiteratura.cz» (з контентом сайту ми ознайомимося у підрозділі 3.2.3.).⁷⁷ Саме Рита Кіндлерова, починаючи з 2000 року, активно популяризує сучасну українську літературу, регулярно публікує свої переклади у чеських літературних періодичних виданнях і на сайті «iLiteratura.cz». Окрім того, вона виступає у ролі редактора і видає антологію, присвячену українській літературі. Що стосується мотивації, то за словами Рити Кіндлерової, для перекладу вона вибирає твори українських письменників, які могли б зацікавити саме чеського читача. Якщо книга є бестселером в Україні, це не означає, що вона буде так само популярною і комерційно

---

⁷³ VYNNYČUK, Jurij. Chachacha. Přel. Kindlerová Rita. Kniha Zlín. Newit. 1. Zlín. 2009.

⁷⁴ Джерело: SEVRUK, Alexej. Grotoska z ukrajinského šuplete. A2 21/2009. [Online] [cit.2018-01-21]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv>>.

⁷⁵ Джерело: TOMEK, Miroslav. Humor a krev. Host 8/2009. [Online] [cit.2018-01-21]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/9-2008>>.

⁷⁶ Джерело: KINDLEROVÁ, Rita. Vynnyčuk, Jurij, Hy-hy-y. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 1.7.2008, [cit. 2018-02-16]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/22811/vynnyucuk-jurij-hy-hy-y>>.

⁷⁷ Джерело: Lyons Kindlerová Rita. Obec překladatelů. [Online] [cit. 12.1.2018]. Dostupný z: <<http://databaze.obecprekladatelu.cz/databaze/L/LyonsKindlerovaRitaIda.htm>>.

успішною у Чехії. Перекладачка зауважує: «Для кожної так званої маленької літератури, якою є українська (так само, як і чеська або словацька), необхідний ретельний відбір. Якщо видати щось, що не буде продаватися, видавці не матимуть бажання видавати подальші книги». Рита Кіндлерова пише рецензії на українські книги, які їй сподобалися і які могли би зацікавити чеського читача і тим самим привертає увагу видавців.⁷⁸ Велика заслуга цієї перекладачки є в тому, що вона однією із перших виявила ініціативу і взяла на себе місію перекладу і розповсюдження української літератури.

Видання антології українських оповідань «Expres Ukrajina», головним редактором якого є Рита Кіндлерова, є визначною подією початку XXI століття. Над перекладом вибраних творів працювали чеські перекладачі та українці з університетів Праги, Брна та Оломоуца. Ця антологія містить переклади 30 авторів. За словами редакторки, антологія знайомить чеського читача з усім найкращим, що було написано в Україні за останні 20 років.⁷⁹

В антології вміщено оповідання учасників літературного угрупування «Бу-Ба-Бу» Олександра Ірванця («Play the game»)⁸⁰ і Юрія Андруховича («Самійло з Немирова»)⁸¹ у пер. Т. Вашута. Зауважуємо в ній і переклад оповідання «Коридор», написаного Юрієм Іздриком, який поряд із Андруховичем, є представником так званого «станіславського феномену».⁸² Прозу 90 років минулого століття презентує Оксана Забужко («Пошуки храму» у пер. Р. Кіндлерової)⁸³. В антології також представлена творчість Сергія Жадана («Берлін, який ми втратили» у пер. Я. Єнішти)⁸⁴, який саме у цей час починає набирати популярності. Наймолодшою авторкою є Таня Малярчук, переклад її оповідання «Я і моя священна корова»⁸⁵ був підготовлений Михайлом Виноградником (Michal Vynohradnyk). Окрім сучасних оповідань, в антології представлено декілька тих, які з'явилися ще за доби СРСР, наприклад, «Why Don't We

---

⁷⁸ Джерело: [Приватна е-mail кореспонденція з 28.02.2018].

⁷⁹ KINDLEROVÁ, Rita (ed.): *Expres Ukrajina (antologie současné ukrajinské povídky)*. Kindlerová Rita a kol. Kniha Zlín. Newit. 1. Zlín. 2008 (Далі: Kindlerová).

⁸⁰ Джерело: Kindlerová, str. 95-107.

⁸¹ Джерело: Kindlerová, str. 21-31.

⁸² Джерело: Kindlerová, str. 109-113.

⁸³ Джерело: Kindlerová, str. 257-265.

⁸⁴ Джерело: Kindlerová, str. 267-285.

⁸⁵ Джерело: Kindlerová, str. 147-157.

Do It in the Road»⁸⁶ Володимира Діброви у пер. Віри Нечасової і «Житло»⁸⁷ Миколи Рябчука у пер. Ріти Кіндлерової.

Що стосується мовних особливостей, то незвичне використання суржику знайдемо у текстах «Довгий, предовгий біг»⁸⁸ Оксани Лучишиної у пер. Р. Кіндлерової і «ПОДЯ, ЗАХОДЬ, БО ПРОПЮ ГРОШІ. ФЕДІР»⁸⁹ Леся Подерв'янського у пер. Мирослава Оттоманського (Misroslav Ottomanský).

В антології зауважуємо оповідання різних жанрів:

- магічний реалізм («...Єстотак...»⁹⁰ Тараса Прохаська у пер. Р. Кіндлерової і «Пісня шлагбаума»⁹¹ Отара Довженка у пер. Петра Калини (Petr Ch. Kalina).
- проза спогадів (5 оповідань Василя Слапчука у пер. Еви Святоньова-Реутової⁹², 3 оповідання Юрія Винничука у пер. Ріти Кіндлерової⁹³).
- наукова фантастика (брати Капранови «Народила мене мати» у пер. Зое Кратохвиллової (Zoe Krátochvílová))⁹⁴.

У виданні представлена панорама оповідань різної тематики:

- соціальної (Любов Пономаренко у оповіданні «Газбуз»⁹⁵ у пер. В. Нечасової)
- етнічної (оповідання «Нація»⁹⁶ Марії Матіос у пер. Людмили Янчикової (Ludmila Jančíková)
- жіночої (оповідання Людмили Таран⁹⁷, Євгенії Кононенко⁹⁸, Галини Пагутяк⁹⁹, Валентини Мастерової¹⁰⁰, Марини Павленко¹⁰¹ і Марини Соколян¹⁰²).

---

⁸⁶ Джерело: Kindlerová, str. 41-51.

⁸⁷ Джерело: Kindlerová, str. 205-207.

⁸⁸ Джерело: Kindlerová, str. 141-145.

⁸⁹ Джерело: Kindlerová, str. 185-187.

⁹⁰ Джерело: Kindlerová, str. 199-203.

⁹¹ Джерело: Kindlerová, str. 53-65.

⁹² Джерело: Kindlerová, str. 209-215.

⁹³ Джерело: Kindlerová, str. 251-255.

⁹⁴ Джерело: Kindlerová, str. 115-129.

⁹⁵ Джерело: Kindlerová, str. 189-191.

⁹⁶ Джерело: Kindlerová, str. 165-173.

⁹⁷ Джерело: Kindlerová, str. 235-249.

⁹⁸ Джерело: Kindlerová, str. 131-139.

⁹⁹ Джерело: Kindlerová, str. 175-177.

¹⁰⁰ Джерело: Kindlerová, str. 159-163.

¹⁰¹ Джерело: Kindlerová, str. 179-183.

¹⁰² Джерело: Kindlerová, str. 227-233.

Рецензії на антологію знайдемо у часописі «Tvar»¹⁰³ (О. Севрук) і на сайті «iLiteratura.cz» (І. Фесюкова, Irena Fesjuková).¹⁰⁴ Рецензенти зійшлися у тому, що за останні десятиріччя в Україні сформувалася постмодерна українська література достатньо високої якості, щоб заслужити на увагу читача. За словами І. Фесюкової, книга дає можливість побачити Україну з нового боку і здатна зруйнувати негативні стереотипи.

Отже, антологія «Expres Ukrajina» представляє увазі читача панораму сучасного українського оповідання різнопланових авторів, жанрів і тематики. Це може допомогти чеському читачеві ознайомитися з різноманіттям сучасної української прози і прослідкувати основні напрями її розвитку за період 20 років.

Твори сучасної української літератури також перекладає випускник Карлового університету Томаш Вашут (Tomáš Vašut). Перший друкований переклад Вашута був виданий 2004 року. Це був збірник віршів Петра Мідянки. Цей переклад був високо оцінений на конкурсу імені Їржі Левого (Soutěž Jiřího Levého) того самого року. У 2006 році вийшов друком переклад роману Юрія Андруховича «Рекреації»¹⁰⁵. За словами самого перекладача, герої «Рекреацій» його зацікавили з погляду представлених у романі генерацій, і зауважує: «Хоча я належу до покоління Білінкевича, але його герої переживають щось настільки близьке і це подано у вдалій формі, що я просто почав це перекладати».¹⁰⁶ Роман Ю. Андруховича був досить високо оцінений у рецензіях, які вийшли у періодичних виданнях «Literární noviny», «Host» та у інтернет-виданні «iLiteratura.cz». Рецензенти (О. Севрук, О. Горак) вважають, що роман представляє український постмодернізм з найкращого боку і заслуговує уваги чеського читача. Окрім того, Олексій Севрук оцінив і високу якість перекладу Т. Вашута. М. Томек у рецензії на іншу книгу Андруховича оцінює його творчість дуже високо: «ретельно структуровані

---

¹⁰³ Джерело: SEVRUK, Alexej. Viděno z rychlíku. Tvar 6/2009. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z <<https://itvar.cz/archiv>>.

¹⁰⁴ Джерело: FESJUKOVÁ, Irena. Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.3.2009, [cit. 2018-02-17] Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/23995/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky>>.

¹⁰⁵ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Rekreační aneb Slavnosti Vzkříšeného Ducha. Přel. Tomáš Vašut. Burian a Tichák, Olomouc 2006, 1. vyd., 114 s.

¹⁰⁶ Джерело: [Приватна email кореспонденція з 7.3.2018].

романи, що працюють з елементами фантазії, карнавалу та бурлеску, представляють собою специфічну різноманітність постмодернізму в Центральній Європі».¹⁰⁷

У 2009 вийшов переклад книги есеїв «Моя Європа»¹⁰⁸, яку Юрій Андрухович написав у співавторстві з Андржеєм Стасюком (у пер. Т. Вашута). Рецензії на книгу знайдемо у журналі «Host»¹⁰⁹(М. Томек) і на сайті «iLiteratura.cz» (О. Севрук,¹¹⁰ Я. Горакова (Jarmila Hořáková)¹¹¹). Рецензенти звертають увагу на вмiле переплетіння історичних, географічних та автобіографічних мотивів, які доповнюють один одного і створюють одне ціле.

Того самого року був виданий збірник поезії Богдана-Ігоря Антонича «Зелена Євангелія» у перекладі Томаша Вашута.¹¹² Книга була видана з приводу 100-річчя з народження письменника. За словами перекладача, він вибрав для перекладу цю книгу, тому що вона його здивувала. Вашут зазначає, що він не знав яким буде результат і не був впевнений, що зможе зробити переклад.¹¹³ Рецензію на збірник знайдемо у журналі «Host»¹¹⁴ і на сайті «iLiteratura.cz»¹¹⁵. Рецензент О. Севрук аналізує біографію і творчість Антонича у контексті доби і розбирає поетику і стиль автора. За словами Севрука, поетика збірника має «винахідливі рими і багато розвинені метафори», що свідчить про дуже високу оцінку творчості Богдана-Ігоря Антонича.

Окрім перекладу творчості Б. І. Антонича, з'являються нові переклади творів інших представників української літератури ХІХ – ХХ століття. Наприклад, переклад

---

¹⁰⁷ Джерело: ТОМЕК, Miroslav. Cesty v kruhu. Host 9/2010. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/9-2010>>.

¹⁰⁸ ANDRUCHOVYČ, Jurij; STASIUK, Andrzej. Moje Evropa. Přel. Václav Burian a Tomáš Vašut. Periplum, Olomouc, 2009, 136 s.

¹⁰⁹ Джерело: ТОМЕК, Miroslav. Cesty v kruhu. Host 9/2010. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/9-2010>>.

¹¹⁰ SEVRUK Alexej. Andruchovyč, Jurij; Stasiuk, Andrzej. Moje Evropa 1. iLiteratura.cz. [Online] Publikace 26.9.2010 [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27095/andruchovyč-jurij-stasiuk-andrzej-moje-evropa-1>>.

¹¹¹ HORÁKOVÁ, Jarmila. Andruchovyč, Jurij; Stasiuk, Andrzej. Moje Evropa 1. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 4.10.2010 [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27129/andruchovyč-jurij-stasiuk-andrzej-moje-evropa-2>>.

¹¹² ANTONYČ, Bohdan Ihor. Zelené evangelium (poezie), Slovanská knihovna NK ČR, Praha 2009.

¹¹³ Джерело: [Приватна email кореспонденція з 7.3.2018].

¹¹⁴ Джерело: SEVRUK, Alexej. Velekněž zeleného mysteria. Host 1/2010. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/1-2010>>.

¹¹⁵ Джерело: SEVRUK, Alexej. Antonyč, Bohdan Ihor. Zelené evangelium. Výbor z díla (in Host). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 10.11.2010 [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27331/antonyč-bohdan-ihor-zelene-evangelium-vybor-z-dila-in-host>>.

поєми «Єретик» Тараса Шевченка¹¹⁶ і переклад збірника Івана Франка «Зів'яле листя» 2006 року.¹¹⁷

2001 року вийшов збірник «Děti stepní Hellady. Pražská škola ukrajinských emigrantských básníků», редактором якого стала Алена Моравкова. Книга містить переклади віршованої творчості українських поетів, які емігрували до Чехословаччини у післяреволюційну добу. Як вказано в розділі 2.3., автори так званої «празької школи» були мало перекладені за свого часу, але, оскільки їхня творчість заслуговує уваги чеського читача, А. Моравкова взяла на себе обов'язок створити збірник «Děti stepní Hellady». За словами редакторки, долі поетів і письменників у еміграції 20-30 рр. справили на неї дуже сильне враження, що стало її особистою мотивацією до упорядкування збірника.¹¹⁸ У книзі знайдемо вірші Юрія Дарагана, Андрія Гарасевича, Максима Гриви, Івана Ірлявського, Івана Колоса, Юрія Клена, Оксани Лятуринської, Євгена Маланюка, Галі Мазуренко, Леоніда Мосендза, Олекси Стефановича і Олени Теліги. Друга частина збірника присвячена аналізу творчості Юрія Клена, Євгена Маланюка і Олега Ольжича. Переклад усіх прозових творів підготувала сама А. Моравкова. Переклади текстів віршів належать М. Няхайовій (Marie Ňachajová), над поетикою працювали Т. Вашут, П. Борковець (Petr Borkovec) і В. Данек (Václav Daněk).

На сайті «iLiteratura.cz» була опублікована рецензія на збірник «Děti stepní Hellady», написана редакторкою сайту Ритою Кіндлеровою. За її словами, збірник представляє собою «цікаву брошурку», яка відкриває для чеського читача творчість міжвоєнної української еліти. Р. Кіндлерова стверджує, що цей збірник досить важко знайти, але він заслуговує на більшу гласність і розповсюдження.¹¹⁹

Наступний збірник, над яким працювала А. Моравкова, вийшов також у 2001 році під назвою «Pražská ukrajinská poetika». Він присвячений біографії вибраних емігрантів 20 рр. ХХ століття (О. Олесь, Є. Маланюка, О. Стефановича, О. Ольжича, О. Теліги, Г. Мазуренко, О. Лятуринської), а також біографії і творчості сучасних письменників-емігрантів (М. Куречко, М. Регула, М. Няхайова, Т. Мурашко).¹²⁰ Перекладена чеською

---

¹¹⁶ ŠEVČENKO, Taras. Kacíř = Eretik. Přel. Zdena Bergrová. Sdružení Ukrajinek v ČR. Praha. 2005.

¹¹⁷ FRANKO, Ivan. Uvadlé listí. Přel. Jan Vladislav. BB art. Versus. 1. Praha. 2006.

¹¹⁸ Джерело: Rozhovor s Alenou Morávkovou z 01.03.2018, [CD příloha].

¹¹⁹ Джерело: KINDLEROVÁ, Rita. Děti stepní Hellady. Pražská škola ukrajinských emigrantských básníků. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 8.10.2003 [2018-02-03]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/14383>>.

¹²⁰ Pražská ukrajinská poetika. Alena Morávková a kol. Praha: Ukrajinská iniciativa v České republice, 2001.

мовою лише поезія Мілана Куречка, творчість інших сучасних емігрантів представлена в оригіналі. Можемо зробити висновок, що цей збірник є виданий для обмеженого кола читачів, які володіють українською мовою.

Тематика письменників так званої «празької школи» була й надалі актуальною. У 2001 році окремо вийшов збірник віршів Євгена Маланюка «Під чужим небом» та книга «Акварелі» Галі Мазуренко.¹²¹ У 2006 році Алена Моравкова упорядкувала книгу, присвячену особистості і творчості Олени Теліги. Ця книга містить у собі уривки з кореспонденції і спогади Є. Маланюка у перекладі упорядниці і вірші письменниці у перекладі Томаша Вашута.¹²² За два роки був виданий переклад творчості Оксани Лятуринської. Вступ і переклад прозових творів підготувала А. Моравкова, над віршованими текстами працювали Т. Вашут і Ї. Гонзік.¹²³ У 2011 році був опублікований збірник вибраних уривків з книги Олега Ольжича «Загибель Ікара».¹²⁴ Усі книги вийшли за ініціативою Алені Моравкової і за підтримки українських організацій у Чехії («Sdružení Ukrajinek v České republice», «Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny» і «Ukrajinská iniciativa v České republice»), які фокусуються на розвиток української літератури і культури у межах чеського і європейського суспільства.

Українська фольклорна творчість не лишилася поза увагою чеських перекладачів сучасної доби. У 2004 році виходить перша книга українських міфів, казок та повістей «Pomsta Oleksy Dovbuše. Ukrajinské mýty, pohádky a pověsti». Головним редактором виступає Рита Кіндлерова. У створенні цієї книги прийняли участь випускники факультетів філософії у Празі, Брні та Оломоуці: Томаш Вашут, Моніка Грдінкова-Шевечкова, Петр Калина, Петра Рудинська, Елена Оплеталова, Ева Сватоньова-Реутова, Віра Нечасова, Мартіна Трчкова, Ленка Тирпакова та Михайло Виноградник¹²⁵. На сайті «iLitertura.cz» знайдемо рецензію Л. Петраша (Ladislav Petráš). Рецензент звертає увагу на тематичні округи антології, зазначає низьку обізнаність чеського читача з українським

---

¹²¹ MAZURENKO, Halja. Akvarely. Přel. Václav Daněk. Sdružení Ukrajinek v ČR. 1. Praha. 2005.

¹²² Růže pro Olenu Telihu. Sestavila, úvod napsala, úryvky z korespondence a vzpomínku J. Malanjuka přeložila a publikaci redakčně připravila Alena Morávková. Verše přeložil Tomáš Vašut. Praha: Sdružení ukrajinek v České republice, 2006.

¹²³ LJATURYNSKÁ, Oksana. Cesty. Výbor z díla, vybrala, uspořádala a úvodní stat' napsala Alena Morávková. Verše na podkladě pracovních překladů A. Morávkové přebásnili Václav Daněk a Jiří Honzík, povídky a esej přeložila Alena Morávková. Praha: Vydalo Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny za podpory Magistrátu hlavního města Prahy, 2008.

¹²⁴ OLŽYČ, Oleh. Ikarův pád. Výbor z díla. Vybrala, uspořádala a úvodní stat' napsala Alena Morávková. Praha: Vydalo Sdružení Ukrajinek v České republice, 2011.

¹²⁵ KINDLEROVÁ, Rita (ed.). Pomsta Oleksy Dovbuše – ukrajinské pohádky, mýty a legendy. Kindlerová Rita a kol. Zeťová Šárka. Argo. Mýty. 1. Praha. 2004.

фольклором і знаходить у книзі спільнослов'янські мотиви. Окрім того, він критикує нестабільну якість перекладу, що пов'язано з браком досвіду у деяких перекладачів.

У першому десятилітті XXI століття більшість перекладів української літератури чеською мовою у книжковому форматі вийшли завдяки видавництвам «ARGO» і «Kniha Zlín». У приватній кореспонденції шеф-редактор видавництва «Kniha Zlín» Л. Смолка-Фругвіртова (Lucie Smolka Fruhwirtová) зазначає, що мотивацією до публікації перекладу є «літературна якість твору, актуальність теми і орієнтовний розмір цільової аудиторії». Книги для публікації видавництво вибирає самостійно шляхом відстежування перекладів і рецензій у літературних журналах і на порталі «iLiteratura.cz» (детальніше про портал поговоримо у розділі 2.2.3). Щодо реалізації виданих перекладів української літератури на чеському ринку виникає проблема, яку визначає Л. Смолка-Фругвіртова: «Українські книги відповідають інтересам дуже вузької групи читачів, а тому продажі дуже низькі і часто навіть не покривають собівартість книги».¹²⁶ Представниця видавництва «ARGO» Г. Гелнарова (Hana Gelnarová) у приватній кореспонденції повідомила, що редакція видавництва не має у штаті спеціаліста з української літератури, а тому українські книги потрапляють до «ARGO» посередництвом перекладачів і конкретно називає ім'я Рити Кіндлерової. Якщо говорити про комерційний успіх і популярність перекладів, то Гана Гелнарова також констатує наявність проблем. З цього можемо зробити висновок, що переклади української літератури чеською мовою на початку нового століття можемо назвати якісними та актуальними, але вони залишаються недостатньо популяризованими у чеському суспільстві.

Таким чином, у першому десятилітті нового століття перекладацький процес виходить на інший рівень, формується нова тенденція – усі без винятку перекладачі української літератури на чеську мову – україністи. Спеціалістів з україністики готують у престижних вищих навчальних закладах Чехії в Празі (Univerzita Karlova), Брні (Masarykova univerzita) та Оломоуці (Univerzita Palackého). Випускники і студенти знайомі особисто і співпрацюють у різних проектах, які стосуються України, перекладів і популяризації української літератури. Фактично йдеться про обмежене коло представників сучасної інтелігенції, яка цікавиться українською культурою.

---

¹²⁶ Джерело: [Приватна email-кореспонденція з 23.03.2018].

3.2.2 Журнальні переклади

Переклади творчості сучасних українських письменників знаходимо у чеських літературних («A2», «Host», «Aluze», «Babylon», «Plav», «Literární noviny», «Texty», «Tvar», «Psí víno»), соціально-культурних (Revolver Revue, «Revue Labyrint», «RozRazil», «Listy») і концептуально-тематичних («Na východ», «Nový Prostor») журналах. А також в українських часописах у Чехії «Ukrajinský žurnál» і «Porohy».

Журнал «Babylon» регулярно публікує переклади творів українських авторів як класичних, так і сучасних. У 2001 році на сторінках часопису з'являється цілих 9 перекладів творів української літератури чеською мовою, а саме: переклад уривку з роману Оксани Забужко «Польові дослідження українського сексу»,¹²⁷ переклади поезії («Брак синонімів», «Самотність») та прози («Палац») Ігора Гургули¹²⁸, поетичної творчості («Монолог перед завісою»)¹²⁹ і прози Віктора Неборака (фрагменти з книги «Львівські легенди»)¹³⁰, а також переклад уривків з есеїв Богдана-Ігоря Антонича («Автономність творчості», «Інспірація і ремесло», «Звинувачення»)¹³¹. Усі переклади для періодичного видання підготувала Рита Кіндлерова, яка у той період почала свою перекладацьку діяльність і активно популяризувала українську літературу на сторінках часописів. Публікація уривку з твору Оксани Забужко була приурочена до випуску книжкового перекладу Рити Кіндлерової, який вийшов саме у 2001 році. Перекладачка захоплюється творчістю Оксани Забужко і водному з інтерв'ю називає її «феноменом» і «живим класиком»¹³². Наступні переклади творчості письменниці у журналі «Babylon» знаходимо у 2006 році. Тут опубліковано її поезію зі збірника «Диригент останньої свічки» («Літо», «Прип'ять – затишшя») і уривок зі збірника «Сестро, сестро» у пер. Рити Кіндлерової,¹³³ яка того самого року видала збірник окремою книгою.

---

¹²⁷ ZABUŽKO, Oksana. Polní výzkum ukrajinského sexu (úryvek). Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha IV. Č-8/X 30.dubna 2001.

¹²⁸ HURHULA, Ihor. Nedostatek synonym. Samota. Palác. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha V. Č-8/X 30.dubna 2001.

¹²⁹ NEBORAK, Viktor. Monolog před oponou. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha V. Č-8/X 30.dubna 2001.

¹³⁰ NEBORAK, Viktor. Lvovské legendy. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha VI. Č-8/X 30.dubna 2001.

¹³¹ ANTONYČ, Bohdan Ihor. Autonomnost umění. Inspirace a řemeslo. Obvinění. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha VI. Č-8/X 30.dubna 2001.

¹³² Překladatelka Kindlerová: Ukrajinstina měla zemřít, ale žije. Kultura. Zprávy. Idnes.cz. [Online] Publikace 21.02.2009 [cit. 2018-02-28]. Dostupný z: <https://kultura.zpravy.idnes.cz/prekladatelka-kindlerova-ukrajinstina-mela-zemrit-ale-zije-pqp-/literatura.aspx?c=A090220_183803_literatura_jaz>.

¹³³ ZABUŽKO, Oksana. Léto. Prypjat-zátiší. Sestro, sestro. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha I.-III. Č-9/XV 29.května 2006.

У 2006 році у часописі знаходимо фрагмент з оповідання Валер'яна Підмогильного «Син» у пер. Віри Нечасової (Věra Nečasová).¹³⁴ Це оповідання Підмогильного вважають одним з найкращих українських творів про український голодомор 1911-1923 рр. Саме тематика стала вирішальною для мотивації перекладачки, яка у цей період проводила дослідження про голодомор для магістерської роботи. Окрім того, у журналі публікували уривок з книги «Рекреації» Юрія Андруховича у пер. Томаша Вашута,¹³⁵ а також фрагмент з роману Ірени Карпи «Перламутрове порно» у пер. Яна Єнішти (Jan Jeništa).¹³⁶ На сайті «iLiteratura.cz» знаходимо інтерв'ю з Яном Єніштою, у якому він зазначає, що після «помаранчевої революції» в Україні з'явилося багато талановитих авторів, серед яких виділяє Сергія Жадана й Ірену Крапу. Перекладач наголошує, що йому особисто дуже подобається творчість цих письменників, а тому він працює над перекладом їхніх творів.¹³⁷

Усього за вибраний нами період редакція журналу опублікувала 15 перекладів сучасної української літератури на чеську мову. Перекладали твори представники «празької школи» (Т. Вашут, В. Нечасова), «брненської школи» (Р. Кіндлерова) і «оломоуцької школи» (Я. Єнішта) перекладачів.

Часопис «Tvar» у 2008 році публікує один із перших перекладів випускника Філософського факультету Карлового університету Олексія Севрука (Alexej Sevruc). Це була публікація уривку з книги Сергія Жадана «Порно».¹³⁸ За словами перекладача, він вибирає твори для перекладу за власними вподобаннями, це стосується і журнальних, і книжкових публікацій.¹³⁹

Наступний переклад О. Севрука знаходимо на сторінках журналу «A2», а саме публікацію вибраних уривків з роману «Таємниця» Юрія Андруховича¹⁴⁰. Того самого

---

¹³⁴ PIDMOHYLNÝJ, Valerjan. Syn. Přel. Věra Nečasová. Babylon. Literární a výtvarná příloha IV. Č-9/XV 29. května 2006.

¹³⁵ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Rekrece aneb Slavnosti Vzkříšeného Ducha (úryvek). Přel. Tomáš Vašut. Babylon. Literární a výtvarná příloha V. Č-9/XV 29. května 2006.

¹³⁶ KARPA, Irena. Perleťový porno. Přel. Jan Jeništa. Babylon. Literární a výtvarná příloha VI. Č-9/XV 29. května 2006.

¹³⁷ Jeništa, Jan. iLiteratura.cz. [Online] Publikace 16. 10. 2006 [cit. 2018-02-06]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/19967/jenista-jan>>.

¹³⁸ ŽADAN, Serhij. Porno. Přel. Alexej Sevruc. Tvar 10/2008, 15.5.2008, str. 16-17. [Online] [cit. 2018-02-08]. Dostupný z: <<https://itvar.cz/archiv>>.

¹³⁹ Джерело: [Приватна email-кореспонденція з 05.03.2018].

¹⁴⁰ ANDRUCHOVYČ, Jurij. HOTTENTOTTENPOTENTATENTANTENATENTATENTÄT. Přel. Alexej Sevruc. A2, č. 16/2009. [Online] [cit. 2018-02-09]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2009/16/hottentottenpotentatentantenatentatentater>>.

року у часописі зауважуємо переклад уривків з есеїв книги письменника «Моя Європа» у пер. Томаша Вашута¹⁴¹. Твори Андруховича у журналі публікували і раніше. Це був уривок з книги «Перверзія» у пер. Лаури Копецької (Laura Kopecká)¹⁴², опублікований у 2006 році.

Окрім творчості Андруховича, у 2009 року на сторінках «А2» знаходимо також переклад уривку з роману Тараса Прохаська «Непрості» у пер. Катерини Газукіної і Олександри Стелібської (Jekaterina Gazukina, Alexandra Stelibska),¹⁴³ який згодом переросте у видання перекладу цілої книги (див. 3.3.1.). За перше десятиліття ХХІ століття у часопису «А2» було опубліковано 5 перекладів української літератури чеською мовою. Як бачимо, із журналом співпрацюють лише перекладачі так званої «празької школи» (Т. Вашут, О. Севрук, К. Газукіна, О. Стелібська).

Продовжує публікувати українські переклади вже зазначений раніше журнал «Literární noviny». У 2001 році у часопису знаходимо переклад творів Емми Андієвської «Ключ», «Бібліотека» і «Володар мертвих» у пер. Алени Моравкової.¹⁴⁴ У визначений період редакція журналу опублікувала декілька віршів Петра Мідянки¹⁴⁵ і уривків з роману «Рекреації» Юрія Андруховича¹⁴⁶ у пер. Т. Вашута. Наступного року журнал публікує фрагмент з прози Миколи Рябчука «Листи авіапоштою в провінцію» у пер. Віри Нечасової¹⁴⁷ і уривок з роману Тараса Прохаська «Непрості» у пер. Рити Кіндлерової.¹⁴⁸

Журнал «Plav» у 2008 році публікує переклади українських казок, а саме: «Історія одного поросятка»¹⁴⁹ Юрія Винничука та «Казка про ян»¹⁵⁰ Емми Андієвської у пер.

---

¹⁴¹ ANDRUCHOVYČ, Jurij. STŘEDOVÝCHODNÍ REVIZE. Evropa; rozklad, ruiny, prach. Přel. Tomáš Vašut. A2, č. 05/2009. [Online] [cit. 2018-02-09]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2009/5/stredovychodni-revize>>.

¹⁴² ANDRUCHOVYČ, Jurij. PERVERZE. Přel. Laura Kopecká. A2, č. 12/2006. [Online] [2018-02-09]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2006/12/perverze>>.

¹⁴³ PROCHASKO, Taras. Jinací. Přel. Jekaterina Gazukina, Alexandra Stelibská. A2, č. 19/2009. [Online] [2018-02-09]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2009/19/jinaci>>.

¹⁴⁴ ANDRIJEVSKA, Emma. Klíč. Knihovna. Vládce mrtvých. Přel. Alena Morávková. Literární noviny, 2001, č. 42, str. 14.

¹⁴⁵ MIDJANKA, Petro. „Exotický pták“ ukrajinské poezie (5 básní). Přel. Tomáš Vašut. Literární noviny XII /31, 2001. V zakarpatském areálu (ukázky básní z připravované knihy). Přel. Tomáš Vašut. Literární noviny XV/ 40, 2004

¹⁴⁶ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Rekrece. Přel. Tomáš Vašut. Literární noviny, 2002, č. 16, str. 14.

¹⁴⁷ RJABČUK, Mykola. Letecké dopisy do provincie. Přel. Věra Nečasová. Literární noviny, 2003, č. 17, str. 14.

¹⁴⁸ PROCHASKO, Taras. Neproští. Přel. Rita Kindlerová. Literární noviny, 2003, č. 44, str. 14.

¹⁴⁹ VYNNYČUK, Jurij. Příběh jednoho Prasátka. Přel. Tereza Chlaňová, František Chlaň. Plav. Měsíčník pro světovou literaturu. 06/2008, str.21-22.

¹⁵⁰ ANDRIJEVSKA, Emma. Pohádka o Jajánech. Přel. Tereza Chlaňová, František Chlaň. Plav. Měsíčník pro světovou literaturu. 06/2008, str.23-24.

Терези Хланьової і Франтішека Хланя (Tereza Chlaňová, František Chlaň). Жанр казки був обраний перекладачами згідно з концепцією номеру журналу, який був присвячений дитячій літературі.

У 2006 році у часописі «Revolver Revue» були опубліковані переклади поезії Андрія Бондара зі збірника «Примітивні форми власності» («Вчителька хімії», «Jogging», «Лист до К» та інше). Переклад віршів підготував поет Їржі Червенка (Jiří Červenka).¹⁵¹

У журналі «Texty» неодноразово друкували переклади Т. Вашута, який активно перекладав українську літературу чеською мовою з 2000 до 2008 року. Перші публікації були перекладами творчості Богдана-Ігоря Антонича. У 2001 році знаходимо переклади 6 віршів різної тематики.¹⁵² За словами самого перекладача, інтерес до української літератури з'явився у нього саме завдяки творчості Антонича.¹⁵³ Далі уміщений переклад вірша Петра Мідянки¹⁵⁴, що стало початком для перекладу збірника, про який ми говорили у попередньому підрозділі. У 2004 році був опублікований переклад уривку з роману Ю. Андруховича «Рекреація»¹⁵⁵, а у 2009 році його оповідання «Як ми вбили Пятраса».¹⁵⁶ Окрім творчості Андруховича у 2004 році у журналі «Texty» знаходимо публікацію перекладу поезії Євгена Маланюка,¹⁵⁷ творчість якого Вашут перекладав також для збірника «Děti stepní Hellady» і окремого збірника творчості поета (див. 2.2.1). У 2007 році у часописі публікують його переклад оповідання Олександра Ірванця,¹⁵⁸ який він готував для антології «Expres Ukrajina». Наступного року знаходимо публікацію есею Василя Махна «Express Venezia» у перекладі Вашута.¹⁵⁹ Наступний переклад

---

¹⁵¹BONDAR, Andrij. PRIMITIVNÍ FORMY VLASTNICTVÍ. Přel. Jiří Červenka. Revolver Revue 63/2006, str. 10-19.

¹⁵² ANTONYČ, Bohdan Ihor. Dědina. Úryvek. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 22, léto 2001, str. 9-11. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_22.pdf>.

¹⁵³ Джерело:[Приватна email кореспонденція з 7.3.2018].

¹⁵⁴ MIDJANKA, Petro. Vy Rusíni i vy malé Rusínky. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 23, podzim 2001, str. 26. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_23.pdf>.

¹⁵⁵ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Rekreaace – Chrysler Imperial (ukázka z románu). Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 35, podzim 2004, str.7-11. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_35.pdf>.

¹⁵⁶ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Jak jsme zabili Pjatrased. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 48, léto 2009, str.4-7. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_48.pdf>.

¹⁵⁷ MALANJUK, Jevhen. Zkušenosť, To syn se ptá. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 32, zima 2003-2004, str. 27. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_32.pdf>.

¹⁵⁸ IRVANEČ, Olexsandr. Play the game. Texty č. 45, zima 2007/08, str. 8-15, 18-19. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_32.pdf>.

¹⁵⁹ MACHNO, Vasyl. Venezia Express. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 46, léto 2008, str. 13, 15-18. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_46.pdf>.

творчості Махна у журналі «Техту» публікують у 2010 році.¹⁶⁰ Томаш Вашут порівнює публікацію перекладів у журналах з риболовлею: як рибак закидає вудочку з наживкою до ставка і чекає поки риба клює, так і перекладач публікує свою статтю і чекає на пропозиції від видавництв.¹⁶¹

Деякі переклади Т. Вашута знайдемо також у соціально-політичному часопису «Listy». Це були переклади поезії авторів 20-30 рр. ХХ століття Євгена Маланюка¹⁶² і Богдана-Ігоря Антонича.¹⁶³ Це був перший і єдиний переклад української літератури у журналі, що пов'язано із його соціально-політичною тематикою.

Від 2006 року переклади української літератури чеською мовою знаходимо не лише у чеських, але і в українських журналах у Чехії. Українські журнали від початку були створені для емігрантів і не друкували перекладів української літератури.

«Український журнал» це україномовний інформаційний культурно-політичний місячник для українців, які живуть у Чехії, Польщі й Словаччині. Редакція журналу співпрацює із перекладачами з Праги і Брна, більшість перекладів, опублікованих за визначений період, належить Томашу Вашуту.

У 2006 році був виданий перший спеціальний номер журналу чеською мовою, де ми знаходимо 6 перекладів української літератури. У цьому випуску був опублікований есей Олександра Бойченка «Потяг до Польщі»¹⁶⁴, уривок з роману Любка Дереша «Поклоніння ящірці»¹⁶⁵ і фрагмент із книги Сергія Жадана «Anarchy in the UKR»¹⁶⁶ пер. Томаша Вашута, фрагмент з твору Наталки Сняданко «Стильна домашня зоологія або теорія перевороту» у пер. Віри Нечасової,¹⁶⁷ уривок з роману Оксани Забужко «Польові

---

¹⁶⁰ MACHNO, Vasyľ. Signet Marmarošský, Would You Stop Loving Her If Now She Is a Lesbian?, Říká se, Balada o 8 básních, Marnotratný syn (básně). Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 53, zima 2010/11, str. 19-22. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <http://texty.kotrla.com/pdf/texty_53.pdf>.

¹⁶¹ Джерело: [Приватна email-кореспонденція з 07.03.2018].

¹⁶² MANANJUK, Jevhen. Poezie. Přel. Tomáš Vašut. Listy č. 1/ 2005, roč. XXXV. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=051&clanek=obsah>>.

¹⁶³ ANTONYČ, Bohdan Ihor. Poezie. Přel. Tomáš Vašut. Listy č. 1/ 2005, roč. XXXV. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=051&clanek=obsah>>.

¹⁶⁴ BOJČENKO, Oleksandr. Vlak do Polska. Přel. Tomáš Vašut. Ukrajinský žurnál, české vydání /2006, str. 51. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_01.pdf>.

¹⁶⁵ DEREŠ, Lubko. Poklonění ještěrce (úryvek). Přel. Tomáš Vašut. Ukrajinský žurnál, české vydání /2006, str. 54-55. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_01.pdf>.

¹⁶⁶ ŽADAN, Serhij. Anarchy in the UKR (úryvek). Přel. Tomáš Vašut. Ukrajinský žurnál, české vydání /2006, str. 65. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_01.pdf>.

¹⁶⁷ SŇADANKO, Natalka. Stylová domácí zoologie aneb Teorie státního převratu (úryvek). Přel. Věra Nečasová. Ukrajinský žurnál, české vydání /2006, str. 58-59. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_01.pdf>.

дослідження українського сексу» у пер. Рити Кіндлерової¹⁶⁸, а також переклад оповідання Юрія Іздрика «Біографія аутиста»¹⁶⁹ (перекладач не зазначений).

Друге чеське видання «УЖ» вийшло вже наступного року. У 2007 році у журналі був опублікований уривок з книги Тараса Прохаська «Порт Франківськ»¹⁷⁰ у пер. Т. Вашута та фрагмент з оповідання Юрія Винничука «Парк культури та відпочинку»¹⁷¹ з циклу «Прекрасна Емма Зунц» у пер. В. Нечасової.

У спеціальних випусках 2008, 2009 і 2010 років не знайдемо перекладів української літератури, але переклади публіцистики. За період 2006-2010 рр. у спеціальних чеських випусках «УЖ» було опубліковано 9 перекладів української літератури чеською мовою.

Інші часописи, зазначені у цьому підрозділі, публікують творчість українських авторів несистемно. Найпопулярнішими залишаються переклади творів Юрія Андруховича. Наприклад, у 2005 році був опублікований переклад уривку роману «Московіада» у журналі «Labyrint revue»¹⁷², того самого року уривки з роману «Рекреації»¹⁷³ і у 2007 році оповідання «Самійло з Немирова» у журналі «Aluze».¹⁷⁴ Усі переклади належать Т. Вашуту. Окрім творів Андруховича, на сторінках чеських періодичних видань знайдемо також оповідання Сергія Жадана «Вітольд, мої нічні кошмари» у журналу «Host» (перекладач не зазначений)¹⁷⁵, переклад уривків з книги

---

¹⁶⁸ ZABUŽKO, Oksana. Polní výzkum ukrajinského sexu (úryvek). Přel. Rita Kinslerová. Ukrajinský žurnál, české vydání /2006, str. 62-63. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_01.pdf>.

¹⁶⁹ IZDRYK, Jurij. Životopis autisty (úryvek). Ukrajinský žurnál, české vydání /2006, str. 69-70. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_01.pdf>.

¹⁷⁰ PROCHASKO, Taras. Port Frankovsk. Přel. Tomáš Vašut. Ukrajinský žurnál, české vydání /2007, str. 72-73. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_02.pdf>.

¹⁷¹ VYNNYČUK, Jurij. Park kultury a oddechu. Přel. Věra Nečasová. Ukrajinský žurnál, české vydání /2007, str. 76-77. [Online] [cit. 2018-02-19]. Dostupný z: <http://ukrzurnal.eu/pdf/uz_cze_02.pdf>.

¹⁷² ANDRUCHOVYČ, Jurij. Moskoviada (úryvek). Přel. Tomáš Vašut. Labyrint revue, č. 17-18/2005.

¹⁷³ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Rekrece (kapitola ve vile s gryfony). Přel. Tomáš Vašut. Aluze roč. IX, 2/ 2005. [Online] [cit. 2018-02-04]. Dostupný z: <<http://aluze.cz/rubriky/archivalie.php>>.

¹⁷⁴ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Samijlo z Nemyrova – nádherný bandita. Přel. Tomáš Vašut. Aluze, č. 1/2007. Aluze roč. IX, 2/ 2005. [Online] [cit. 2018-02-04] Dostupný z: <<http://aluze.cz/rubriky/archivalie.php>>.

¹⁷⁵ ŽADAN, Serhij. Witold aneb Mé noční můry. HOST, 2008, roč. XXIV, č. 3, str. 86-89. [Online] [cit. 2018-02-04]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/3-2008>>.

Ігоря Гургули «КРІЛБ» у пер. Віри Нечасової у журналі «Na východ»¹⁷⁶ і переклад віршів Богдана Ігора Антонича, підготовані Т. Вашутом для журналу «Psí víno».¹⁷⁷

Як ми бачимо, у період 2000-2010 рр. переклади української літератури на чеську мову досить активно публікуються на сторінках як чеських, так і українських періодичних видань. Найбільшу кількість перекладів знайдемо у журналі «Babylon». Найактивнішими перекладачами були Рита Кіндлерова і Томаш Вашут. Р. Кіндлерова здебільшого публікує переклади творчості Оксани Забужко. Більшість публікацій Т. Вашута – переклади книг Юрія Андруховича. Творчість вищезазначених письменників, поряд з Тарасом Прохаськом і Юрієм Винничуком, найбільш популярна серед чеських перекладачів і читачів, а тому часто публікується на сторінках періодичних видань.

3.2.3. Переклади, опубліковані на Інтернет-порталах

Головним Інтернет-порталом, який публікує переклади української літератури чеською мовою є «iLiteratura.cz».¹⁷⁸ Цей літературний інтернет-журнал з'явився на початку 2000-х років як незалежний та некомерційний проект. На сайті можемо знайти переклади творів світової літератури, рецензії, наукові та публіцистичні статті. Концепція порталу полягає у тому, щоб висвітлювати літературні новини та обговорювати твори сучасної чеської та світової літератури з читачами. Інтернет-журнал iLiteratura.cz є сучасною альтернативою традиційним літературним та культурним періодичним виданням.

На порталі iLiteratura.cz регулярно публікують не тільки переклади творів сучасної української літератури, але і рецензії на ці твори, новини українського книжкового ринку, наукові та публіцистичні статті про українську літературу, інтерв'ю з українськими письменниками та актуальну інформація про них, а також освітлюють участь українських перекладів на літературних фестивалях.

Звернемося до перекладів сучасної української літератури у Інтернет-журналу «iLiteratura.cz». Перший переклад знаходимо у 2003 році. Це був переклад вірша Юрія

---

¹⁷⁶ HURHULA, Ihor. Pět set. Přel. Věra Nečasová. Na východ 1/2002. [Online] [cit. 2018-02-02]. Dostupný z: <http://www.navychod.cz/articles.php?filter_cislo2=1/2002>.

¹⁷⁷ ANTONYČ, Bohdan Ihor. Dědina, Koncert z Merkuria, Polnice posledního dne. Přel. Tomáš Vašut. Psí víno X. ročník, 36/ 2006. [Online] [cit. 2018-02-25]. Dostupný z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/PV_2005_36.pdf>.

¹⁷⁸ iLiteratura.cz. [Online] Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz>>.

Неборака «Монолог перед завісою» у пер. Р. Кіндлерової.¹⁷⁹ Того самого року на сайті були опубліковані її переклади уривків есеїв Бодана-Ігоря Антонича («Криза сучасної літератури», «Автономність мистецтва»)¹⁸⁰, уривки з книги Ігоря Гургули «КРІЛБ» у пер. Віри Нечасової¹⁸¹, а також уривки з книги «Львівські легенди» Юрія Винничука¹⁸², «Польових досліджень українського сексу» Оксани Забужко¹⁸³ та «Галич FM» Тараса Прохаська у пер. Р. Кіндлерової.¹⁸⁴ Окрім того, у 2003 році на сайті знаходимо переклад вірша Юрія Клена, приурочений до рецензії редакторки на збірник «Děti stepní Hellady» (пер. Т. Вашута). Популяризація української літератури на сайті розпочалася досить інтенсивно, але у період від 2004 до кінця першого десятиліття XXI століття статистика публікацій на сайті згіршилася. Про це свідчить той факт, що у період з 2004 до 2010 року на сайті було опубліковано лише 6 перекладів української літератури чеською мовою:

- вірші Петра Мідянки¹⁸⁵ (2004, пер. Т. Вашут),
- уривок книги Ірени Карпи «Перламутрове порно» (2006, пер. Я. Єнішта (Jan Jeništa)¹⁸⁶,
- уривок з оповідання з книги Юрія Винничука «Ги-ги-и» (2008, пер. Р. Кіндлерової).¹⁸⁷
- уривок з оповідання Василя Слапчука (2009, пер. Е. Сватоньова-Реутова (Eva Svatoňová-Reutová)¹⁸⁸,

---

¹⁷⁹ Джерело: NEBORAK, Viktor –portrét autora z básnické tvorby. iLiteratura.cz. [Online] Publikace 17.5.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10899/neborak-viktor-portret-autora-z-basnicke-tvorby>>.

¹⁸⁰ ANTONYČ, Bohdan Ihor. Eseje. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 17.5.2003, [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10895/antonyc-bohdan-ihor-eseje>>.

¹⁸¹ HURHULA, Ihor. Krilb. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 17.5.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10897/hurhula-ihor-krilb>>.

¹⁸² VYNNYČUK, Jurij. Lvovské legendy (úryvek). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 17.5.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10901/vynnycuk-jurij-lvovske-legendy>>.

¹⁸³ ZABUŽKO, Oksana. Polní výzkum ukrajinského sexu (úryvek). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 17.5.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10911/zabuzko-oksana-polni-vyzkum-ukrajinskeho-sexu>>.

¹⁸⁴ PROCHASKO, Taras. "Halič" FM, recenze a ukázka. iLiteratura.cz. [Online] Publikace 10.7.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/13847/prochasko-taras-halic-fm-recenze-a-ukazka>>.

¹⁸⁵ MIDJANKA, Petro – básně. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 29.3.2004 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15569/midjanka-petro-basne>>.

¹⁸⁶ KARPA, Irena. Perlamutrove porno. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 7.7.2006 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/19549/karpa-irena-perlamutrove-porno>>.

¹⁸⁷ VYNNYČUK, Jurij. Hy-hy-y (úryvek). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 1.7.2008 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/22813/vynnycuk-jurij-hy-hy-y>>.

¹⁸⁸ Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky 1 (úryvek). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 1.2.2009 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/23751/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky-1>>.

- уривок з оповідання Юрія Винничука (2009, пер. Р. Кіндлерова¹⁸⁹),
- уривок з роману Антона Санченка «Весілля з Європою» (2009, пер. Р. Кіндлерова).¹⁹⁰

Інтернет-видання «iLiteratura.cz» має зворотній зв'язок із читачами, вони мають можливість залишати свої коментарі під публікацією, оцінювати її «лайками» та «репостами». А тому ми можемо проаналізувати як сучасні чеські читачі (які користуються Інтернетом) оцінюють українську літературу. Лайками та репостами у період з 2003-2009 року на сайті не користувалися, але декілька коментарів можливо знайти. Перші коментарі знаходимо у 2005 році, усі коментарі позитивні. Читачі високо оцінюють творчість Ігоря Гургули, Тараса Прохаська і Петра Мідянки. Творчість Ігоря Гургули привернула увагу користувача з США (John Frankynshtejn), який оцінив творчість письменника дуже високо і навіть назвав його «другим Пауло Коельйо». ¹⁹¹ Що стосується книги Тараса Прохаська «Галич FM», то у коментарі вона отримала позитивну оцінку від користувачки зі Словаччини (Lubica), яка читала її в оригіналі і порадила її іншим читачам¹⁹². Творчість Петра Мідянки привернула увагу любителів і знавців русинської культури (Luba Kaisrova, Irina Malinová)¹⁹³.

Переклади української літератури чеською мовою можемо знайти у польському Інтернет-виданні «Pobocza»¹⁹⁴. На сайті цього Інтернет-журналу публікують переклади літератур середньої та східної Європи з 1998 до 2009 року, інформацію про авторів та перекладачів, новини культури та афішу культурних заходів. 2007 року знаходимо перші публікації перекладів української літератури польською, чеською, словенською та боснійською мовами. Над усіма перекладами української поезії чеською мовою (посередництвом польської) працював Юрай Гігач (Juraj Gigač). Першими були

¹⁸⁹ Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky 2 (úryvek). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 1.2.2009 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/23753/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky-2>>.

¹⁹⁰ SANČENKO, Anton. Vesillja z Jevropoju. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 6.7.2009 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/24657/sancenno-anton-vesillja-z-jevropoju>>.

¹⁹¹ HURHULA, Ihor. Krilb. iLiteratura.cz. [Online] Publikace 17.5.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10897/hurhula-ihor-krilb>>.

¹⁹² PROCHASKO, Taras "Halič" FM, recenze a ukázka. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 10.7.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/13847/prochasko-taras-halic-fm-recenze-a-ukazka>>.

¹⁹³ MIDJANKA, Petro – básně. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 29.3.2004 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15569/midjanka-petro-basne>>.

¹⁹⁴ Kwartalnik literacko artystyczny POBOCZA. [Online] Dostupný z: <http://kwartalnik-pobocza.pl/pob37_38/cz/index.html>.

опубліковані переклади віршів сучасних українських поетів Катерини Хаддат¹⁹⁵, Сергія Жадана¹⁹⁶, Назара Гончара¹⁹⁷, Юрія Андруховича¹⁹⁸ і Дмитра Лазуткіна¹⁹⁹.

Наступного року знаходимо публікації перекладів поетичної творчості досвідчених українських поетів: Оксани Забужко²⁰⁰, Олега Коцарева²⁰¹, Ростислава Мельниківа²⁰², Остапа Сливінського²⁰³, Івана Андрусяка²⁰⁴, Сергія Жадана²⁰⁵ та Юрія Іздрика²⁰⁶. 2009 року опубліковані переклади поезії молодих талантів: Богдани Матіяш²⁰⁷, Геніка Белякова²⁰⁸, Софії Сітало²⁰⁹, Андрія Лубки²¹⁰, Вікторії Черняхівської²¹¹, Назара Федорака²¹² і Богдана-Олега Горобчука²¹³.

---

¹⁹⁵ CHADDAD, Katrina. Noc cizinců. POBOCZA. Č. 2 (28) ČERVEN 2007. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob28/cz/kchaddad_cz.html>.

¹⁹⁶ ŽADAN, Serhij. MARADONA. Revolvery a růže. POBOCZA. Č. 2 (28) ČERVEN 2007. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob28/cz/szadan_cz.html>.

¹⁹⁷ HONČAR, Nazar. POBOCZA. Č. 4 (30) PROSINEC 2007. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob30/cz/nhonzar_cz.html>.

¹⁹⁸ ANDRUCHOVYČ, Jurij. PODZEMNÍ ZOO. POBOCZA. Č. 3 (29) ZÁŘÍ 2007. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob29/cz/jandruhowycz_cz.html>.

¹⁹⁹ LAZUTKIN, Dmytro. POBOCZA. Č. 3 (29) ZÁŘÍ 2007. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob29/cz/dlazutkin_cz.html>.

²⁰⁰ ZABUŽKO, Oksana. Teoréma. POBOCZA. Č. 1 (31) BŘEZEN 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob31/cz/ozabuzko_cz.html>.

²⁰¹ KOCAREV, Oleh. Reggae pro strejdu Sašu. POBOCZA. Č. 1 (31) BŘEZEN 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob31/cz/okocarew_cz.html>.

²⁰² MELNYKIV, Rostyslav. POBOCZA. Č. 2 (32) ČERVEN 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob32/cz/rmelnykiw_cz.html>.

²⁰³ SLYVYNSKYJ, Ostap. Christmasutra. POBOCZA. Č. 2 (32) ČERVEN 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob32/cz/oslywynski_cz.html>.

²⁰⁴ ANDRUSIAK, Ivan. Nemožnosti jazyka. POBOCZA. Č. 3 (33) ZÁŘÍ 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob33/cz/iandrusiak_cz.html>.

²⁰⁵ ŽADAN, Serhij. Svátek, který tě vždy doprovází. POBOCZA. Č. 3 (33) ZÁŘÍ 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob33/cz/szadan_cz.html>.

²⁰⁶ IZDRYK, Jurij. 7 stupňů svobody. POBOCZA. Č. 4 (34) PROSINEC 2008. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob34/cz/jizdryk_cz.html>.

²⁰⁷ MATIJAŠ, Bohdana. POBOCZA. Č. 4 (34) KVĚTEN 2009. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob35/cz/bmatijas_cz.html>.

²⁰⁸ BĚLJAKOV, Genik. PravDa. POBOCZA. Č. 4 (34) KVĚTEN 2009. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob35/cz/hwjeljakow_cz.html>.

²⁰⁹ SITALO, Sofija. Nedělej si starosti, já si nedělám. POBOCZA. Č. 2 (36) ZÁŘÍ 2009 [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob36/cz/ssitalo_cz.html>.

²¹⁰ LJUBKA, Andrij. Elton John. POBOCZA. Č. 2 (36) ZÁŘÍ 2009. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob36/cz/alubka_cz.html>.

²¹¹ ČERNJACHIVSKA, Viktorija. Země snů. POBOCZA. Č. 3-4 (37-38) PROSINEC 2009. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob37_38/cz/vczerniachivska_cz.html>.

²¹² FEDORAK, Nazar. ŽADAN pseudolyrická antipoema. POBOCZA. Č. 3-4 (37-38) PROSINEC 2009. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob37_38/cz/nfedorak_cz.html>.

²¹³ HOROBČUK, Bohdan-Oleh. Několik městských krajinek. POBOCZA. Č. 3-4 (37-38) PROSINEC 2009. [Online] [cit. 2017-12-20]. Dostupný z: <http://kwartalik-pobocza.pl/pob37_38/cz/bhorobczuk_cz.html>.

Отже, початок XXI століття відкрив нові можливості для популяризації української літератури у Чеській Республіці. Переклади української літератури на чеською мовою стали доступнішими для чеського читача завдяки Інтернету, при цьому кількість друкованих видань не зменшилася, але залишилася на досить високому рівні. Якщо порівнювати із 90-ми рр., то очевидним є збільшення перекладацького інтересу до української літератури.

У новому столітті формується нове покоління перекладачів української літератури чеською мовою. Представники цього покоління – це випускники вищих навчальних закладів Чехії, перекладачі та україністи з університетів Праги (Univerzita Karlova v Praze), Брна (Masarykova Univerzita) та Оломоуца (Univerzita Palackého).

За перше десятиліття XXI століття у Чехії вийшло друком 15 книг, серед яких: переклади творів сучасних українських авторів, переклади української літератури XIX-XX ст., збірник української міфологічної та фольклорної творчості та антологія сучасних українських оповідань.

Що стосується публікацій у періодичних виданнях, то журнали «A2», «Babylon», «Plav», «Literární noviny», «Revolver Revue» і «Ukrajinský žurnál» регулярно друкують переклади української літератури на чеською мовою. Інші часописи публікують твори українських письменників несистемно. У журналах публікують переклади виключно сучасної української літератури, що зумовлено концепцією періодичних видань.

У XXI столітті українсько-чеські літературні зв'язки виходять на новий рівень, що тісно пов'язано із розвитком сучасних технологій. Інтернет-портали публікують переклади української літератури регулярно. За перше десятиліття на сайті iLiteratura.cz було опубліковано 14 перекладів творів сучасної української літератури. Польський Інтернет-журнал «Робосза» регулярно публікував переклади української літератури до чотирьох слов'янських мов. Протягом трьох років на сайті було опубліковано 20 поетичних творів як відомих, так і молодих українських поетів.

Наповнення книг, журналів і Інтернет-порталів переважно повторюється, тому що перекладачі української літератури чеською мовою пов'язані між собою і виступають у всіх типах видань. Окрім того, періодика та Інтернет являють собою інструменти для популяризації книжкових видань. Найбільшу популярність у Чехії заслужила творчість сучасних письменників: О. Забужко, Ю. Андруховича, Т. Прохаська, Ю. Винничука, С. Жадана, П. Мідянки. Що стосується творчості письменників XX століття, то у новому

столітті популярності набули раніше невідомі письменники 20-30 рр., а саме: Б. Антонич, Є. Маланюк, Г. Мазуренко, О. Ольжич і Ю. Клен. Щодо різниці в наповненні, то вона створюється особливостями типу видання. Для книг характерною ознакою є їх подальший комерційний успіх. Саме тому для книжкових публікацій перекладачі вибирають творчість популярних авторів, які потенційно можуть зацікавити чеського читача. Специфікою журналів є тематика, яка визначає вибір тексту для перекладу. Інтернет має найбільшу свободу для публікації перекладів, перекладачі пропонують свої переклади на порталах за власною ініціативою, керуючись при цьому особистими вподобаннями. За словами Ріти Кіндлерової, низька статистика публікацій на сайті «iLiteratura.cz» пов'язана з тим, що перекладачі публікують тексти і рецензії на сайті на добровільній основі у вільний від роботи час.²¹⁴

3.3 Переклади української літератури другого десятиліття ХХІ століття

3.3.1 Книжкові переклади

Друге десятиліття у чесько-українських літературних зв'язках розпочалося зі збірника «Putování současnou ukrajinskou literární krajinou»²¹⁵, редакторкою якого стала доктор україністики Карлового університету Тереза Хланьова. За її словами, публікація ставить собі за мету розширити рівень інформованості про сучасну українську літературу, а тому знайомить читача з літературою останніх десятиріч, а саме з творами вибраних авторів «станіславського феномену».²¹⁶ Збірник містить у собі:

- теоретичні матеріали, які знайомлять чеського читача з основними явищами у розвитку української літератури;
- статті, присвячені перекладам української літератури;
- інформативні публікації про окремих авторів так званого «станіславського феномену».

Збірник пропонує читачеві, наприклад, коментований переклад уривків з роману Тараса Прохаська «Непрості» Катерини Газукіної (Jekaterina Gazukina) і Олександри Стелібської (Alexandra Stelibská).²¹⁷ За словами К. Газукіної, концепція збірника

---

²¹⁴ Джерело: [Приватна email кореспонденція з 28.02.2018].

²¹⁵ Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: Prozaická tvorba představitelů tzv. „stanislavského fenoménu“. Ed. T. Chlaňová, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010.

²¹⁶ Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: Prozaická tvorba představitelů tzv. „stanislavského fenoménu“. Ed. T. Chlaňová, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010, str. 11.

²¹⁷ Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: Prozaická tvorba představitelů tzv. „stanislavského fenoménu“. Ed. T. Chlaňová, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010, str. 127-137.

«Putování současnou ukrajinskou literární krajinou», присвячена авторам «станіславського феномену», до якої належить Т. Прохасько, викликала потребу перекладу уривку його роману, але над перекладом книги вони з О. Стелібською у той час навіть не замислювалися. За наступні чотири роки вони підготували переклад ще декількох уривків з роману «Непрості» для різних часописів, познайомилися з автором особисто і почали працювати над перекладом цілої книги. К. Газукіна стверджує, що рішення видати книжковий переклад виникло завдяки тому, що публікації уривків мали позитивну реакцію читачів. Головною мотивацією для перекладачки була складність і грайливість тексту роману, який є справжнім викликом для перекладача. Що стосується тексту, Катерина Газукіна зазначає: «То є святкування мови, відродження забутих слів, тестування «вантажопідйомності» тексту і його ліміту експериментування. То є винятковий текст, який сховав у собі філософічний вимір, з багатьма поетичними елементами, у той же час атакує всі почуття читача.»²¹⁸

Книжковий переклад роману «Непрості» Тараса Прохаська був виданий у 2013 році.²¹⁹ Оскільки уривки з роману неодноразово публікувалися на сторінках періодичних видань та у просторах Інтернету, він набув великої популярності, про що свідчить велика кількість рецензій. Рецензії знайдемо у журналах «A2»²²⁰, «Host»²²¹ і «Plav»²²² і на сайті «iLiteratura.cz».²²³ Рецензенти звертають увагу на авторський стиль, оригінальність мовних засобів і неможливість класифікувати жанр твору через багатство літературних прийомів, якими користується Прохасько. О. Помагач зауважує велику кількість топонімів у тексті, які супроводжуються мапою Підкарпатської Русі. Я.М. Геллер (Jan M. Heller) у рецензії для журналу «Plav» високо оцінює роботу перекладачів і зазначає, що оригінальний текст є дуже складним для перекладу через велику кількість діалектизмів. Обидва рецензенти позитивно оцінюють той факт, що перекладачки додали до книги короткі коментарі, які стосуються труднощів перекладацького процесу над романом. Катерина Газукіна коментує перекладацький процес, як роботу, яка у

---

²¹⁸ Джерело: [Приватна кореспонденція з 12.03.2018.]

²¹⁹ PROCHASKO, Taras. Jinací. Přel. Jekaterina Gazukina, Alexandra Stelibská, Pavel Mervart, Červený Kostelec, 2012, 208 s.

²²⁰ Джерело: РОМАНАЇ, Ondřej. KRAJINOU, KDE ZAMRZÁ GIN. A2 08/2013. [Online] [cit. 2018-02-22]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/8>>.

²²¹ Джерело: SEVRUK, Alexej. Daleký blízky svět Jinakých. HOST, 2013, roč. XXIX, č. 4, s. 80. [Online] [cit. 2018-02-22]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/4-2013>>.

²²² Джерело: HELLER, Jan. Prochaskova podkarpatská archeologie. Plav 2/2012, str. 50.

²²³ Джерело: РОМАНАЇ, Ondřej. Prochasko, Taras. Jinací. iLiteratura.cz [Online] Publikace: 5.2.2013 [cit. 2018-02-27]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/31213/prochasko-taras-jinaci>>.

багатьох моментах межувала з етнографічним і історіографічним дослідженням. Передусім через те, що твір Т. Прохаська є винятковим екстрактом культури та історії східної частини Середньої Європи. У ньому переплітається порівняно недалека минулість Габсбурзької імперії і багатьох її держав-наступниць включно Чехословацької республіки.»²²⁴ Переклад роману Тараса Прохаська мав дуже велику популярність у чеському суспільстві, цілий наклад був випроданий.

У 2011 році виданий переклад книги «Колекція пристрастей, або Пригоди молодої українки» Наталки Сняданко, зроблений Ритою Кіндлеровою.²²⁵ Окрім того, на сайті «iLiteratura.cz» знаходимо рецензію перекладачки, яка наголошує на тому, що книга користується популярністю у світі і була перекладена на декілька мов. У своїй рецензії Р. Кіндлерова високо оцінює як тематику, так і стилістику оригінального твору.

Наступний переклад Р. Кіндлерової вийшов у 2012 році. Це був переклад книги Оксани Забужко «Музей покинутих секретів».²²⁶ Рецензії на книгу знайдемо на сторінках періодичних видань «A2»²²⁷, «Rozhlas»²²⁸, «Deník Referendum»²²⁹ і «Magazín Klubu Vltava»²³⁰. Рецензенти О. Севрук та А. Земанчикова (A. Zemančíková) звертають увагу на концепцію роману, яка витворює цілий дискурс про Україну, її культуру та історію. Окрім того, Олексій Севрук зазначає, що роман отримав високу популярність у Польщі та Німеччині і визвав коло себе дискусії у суспільстві. Що стосується мінусів, то рецензенти відмічають дидактичність і недоречний детальний опис сексу.

У 2011 році свій перший книжковий переклад з української мови на чеську публікує перекладач Олексій Севрук, якого ми знаємо у ролі рецензента. Олексій Севрук походить з Києва, вчився у Карловому Університеті в Празі на спеціальностях «Україністика» і «Славістика». Він пише прозу чеською мовою, перекладає з української, російської та польської мов і займає позицію шеф-редактора журналу

---

²²⁴ Джерело: [Приватна кореспонденція з 12.03.2018].

²²⁵ SŇADANKO, Nataalka. Sbíрка vášní aneb Dobrodružství mladé Ukrajinky. Přel. Rita Kindlerová, Kniha Zlín, Zlín, 2011, 248 s.

²²⁶ ZABUŽKO, Oksana. Muzeum opuštěných tajemství. Přel. Rita Kindlerová. Kniha Zlín. Newit. 1. Zlín. 2012.

²²⁷ Джерело: SEVRUK, Alexej. SEKRETY VYSTAVENÉ NA ODIV. Muzeum opuštěných tajemství Oksany Zabužko. A2 20/2013. [Online] [cit. 2018-01-23]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/20/sekrety-vystavene-na-odiv>>.

²²⁸ Джерело: ZEMANČÍKOVÁ, Alena. V muzeu opuštěných tajemství. Týdeník Rozhlas 3/2015.

²²⁹ Джерело: ZEMANČÍKOVÁ, Alena. Ukrajina podle Oksany. Deník Referendum, 9. 6. 2014.

²³⁰ Джерело: ZEMANČÍKOVÁ, Alena. Oksana Zabužko: Muzeum opuštěných tajemství. Magazín Klub Vltava 4/2014, str. 18–19.

«Plav».²³¹ О. Севрук здебільшого перекладає творчість Сергія Жадана. Першим був збірник оповідань Жадана «Big Mac»²³², який він підготував у співпраці з М. Томеком (Miroslav Tomek). Рецензії на збірник знайдемо у періодичному виданні «Hospodářské noviny» (Ondřej Horák) і на сайті «iLiteratura.cz» (Markéta Kittlová). М. Кітлова звертає увагу на пафос, сарказм і гротеск як невід’ємні елементи творчості Сергія Жадана.²³³ Окрім того, у своєму аналізі розбирає не лише зміст, але і структуру тексту, що допомагає читачеві глибше зрозуміти авторську концепцію. О. Горак у своїй рецензії звертає увагу на авторський стиль С. Жадана і рекомендує читачеві прочитати збірник оповідань.²³⁴

Переклад наступної книги автора «Історія культури початку століття»²³⁵, підготований О. Севруком, виходить у 2013 році. Рецензії на книгу виходять у журналі «A2» (Jakub Vaníček)²³⁶ і на порталі «iLiteratura.cz» (Markéta Kittlová).²³⁷ Рецензенти високо оцінюють не лише зміст, але і поезику Жадана. Літературний критик і письменник Якуб Ванічек зауважує, що тексти українського письменника дають почуття «миттєвого зв’язку зі світом» і пов’язує це із особливостями композиції твору.

Третій переклад твору Сергія Жадана, зроблений О. Севруком у співпраці з М. Томеком і Н. Голубом (Norbert Holub), вийшов у 2015 році. Це був переклад книги «Життя Марії».²³⁸

Одним з найвизначніших перекладів за зазначений період є антологія українських постчорнобильських оповідань «Ukrajina, davaj, Ukrajina!», яка вийшла у 2012 році. У антології знайдемо переклади 50 оповідань сучасних українських письменників. Книга

---

²³¹ Джерело: Alexej Sevruc: Životopis. Databazeknih.cz. [Online] [cit. 2018-03-05]. Dostupný z: <<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/alexej-sevruc-97968>>.

²³² ŽADAN, Serhij. Big Mac. Přel. Miroslav Tomek a Alexej Sevruc, Fra, Praha, 2011, 162 s.

²³³ Джерело: KITTLOVÁ, Markéta. Žadan, Serhij. Big Mac. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 6.7.2011 [cit. 2018-02-03]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/28561/zadan-serhij-big-mac>>.

²³⁴ Джерело: HORÁK, Ondřej. Big Mac: Literární pop Ukrajince Serhije Žadana se ráchá v sovětské historii. Hospodářské noviny. [Online] Publikace: 2.8.2011 [cit. 2018-02-03] Dostupný z: <<https://art.ihned.cz/knihy/c1-52513900-big-mac>>.

²³⁵ ŽADAN, Serhij. Dějiny kultury začátku století. Přel. Alexej Sevruc, Nakladatelství Petr Štengl, Praha, 2013, 56 s.

²³⁶ Джерело: VANÍČEK, Jakub. HUKOT SVĚTA, NA KTERÉM ZÁLEŽÍ. Generační básnická sbírka Serhije Žadana. A2, 12/2014. [Online] [cit. 2018-02-03]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2014/12/hukot-sveta-na-kerem-zalezi>>.

²³⁷ Джерело: KITTLOVÁ, Markéta. Žadan, Serhij. Dějiny kultury začátku století, iLiteratura.cz, [Online] Publikace: 18.3.2014 [cit. 2018-02-03]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/32933/zadan-serhij-dejiny-kultury-zacatku-stoleti>>.

²³⁸ ŽADAN, Serhij. Ze života Marie. Přel. Alexej Sevruc, Miroslav Tomek a Norbert Holub. Větrné mlýny. Knižovna MAČ č. 09. Brno 2015.

була опрацьована цілою групою перекладачів під наглядом редакторів Луції Ржегоржикової та Марка Роберта Стеха, передмови яких відкривають антологію. За словами Луції Ржегоржикової, книга має за завдання подолати стереотипи про Україну та українців. Марк Роберт Стех у своїй передмові зазначає, що Чорнобиль став тим переломним моментом, який виступає каталізатором розвитку сучасної української літератури та нової стадії розвитку культури. Саме тому для перекладу були вибрані постчорнобильські оповідання, які розкривають нам сучасну українську літературу без стереотипів. У своїй передмові Стех класифікує оповідання за такими категоріями:

- Гоголівська модель оповідання (Валерій Шевчук, Любов Пономаренко, Галина Пагутяк, Василь Портяк, Тарас Прохасько);
- Кафкова експериментальна модель (Зіновій Бережан, Василь Трубай, Василь Габор, Таня Малярчук, Єва Бісс);
- Модель Станіславського феномену (Володимир Єшкієв, Юрко Іздрик, Тарас Прохасько);
- Синтез традицій (Андрій Журавковський, Олександра Клименко);
- Новели реалістично-психологічного характеру (Юрій Андрухович, Богдан Жолдак, Юрій Винничук, Ірена Карпа);
- Імпресіоністична модель Коцюбинського (Олександр Жовна, Юрій Гудзь, Микола Рябчук);
- Медитативне оповідання (Костянтин Москалець);
- Гібридні тексти (Оксана Забужко, Василь Слапчук, Галина Петросаняк, Галина Пагутяк, Юрій Тарнавський, Емма Андієвська, Василь Трубай, Тимофій Гаврилів, Володимир Яворівський та інші).²³⁹

Рецензії на антологію «Ukrajina, davaj, Ukrajina!» знайдемо у журналах «Kulturní noviny»²⁴⁰, «Host»²⁴¹ і на порталі «iLiteratura.cz»²⁴². Усі рецензенти вважають антологію продовженням збірника «Expres Ukrajina», звертають увагу на великий обсяг книги, різність стилів оповідань і виділяють серед них як тексти високої якості, так і

---

²³⁹ Джерело: Ukrajina, davaj, Ukrajina! Antologie současných ukrajinských povídek, Větrné Mlýny, Brno, 2012, str. 12-57.

²⁴⁰ Джерело: GROMBÍŘ, Jakub. PŘÍBĚHY ZE ZEMĚ NA OKRAJI. Kulturní noviny 33/2012.

²⁴¹ Джерело: PČOLA, Marián. Ansámbl Ukrajina pořád na pochodu. Host, datum vydání 13. 12. 2012, rubrika Recenze, str. 91.

²⁴² Джерело: BERNKOPF, Jiří. Řehořiková, Lucie; Stech, Marko Robert. Ukrajina, davaj, Ukrajina! iLiteratura.cz [Online] Publikace: 23.10.2015 [cit. 2018-03-06]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/35469/rehorikova-lucie-stech-marko-robert-ukrajina-davaj-ukrajina>>.

посередньої. Ї.Бернкопф (Jiří Bernkopf) високо оцінює роботу редакторки книги Луції Ржегоржикової, яка вибрала достатньо високоякісних оповідань, здатних захопити дух, але він зазначає, що оскільки вони оточені посередніми текстами, то читач мусить набратися терпіння. У зв'язку із цим, він за аналогією «Expreses Ukrajina» порівнює антологію з плацкартом, який інколи їде дуже повільно або навіть стоїть, але якщо читач має терпіння, то подорож книгою йому сподобається. Інший рецензент Я. Громбірж (Jakub Grombír) зазначає, що обсяг антології «Ukrajina, davaj, Ukrajina!» є більший, ніж в аналогічних російських та білоруських збірниках. Окрім того, за його думкою, кількість перекладачів, які були задіяні у створенні цієї книги свідчить про те, що україністика на сьогоднішній день є немаргінальною спеціальністю.

Після 2014 року було видано ще декілька перекладів творів українських письменників, зокрема:

- роман «Московіада» Юрія Андруховича (Прага, 2015)²⁴³;
- коментований переклад роману Уласа Самчука «Марія» (магістерська праця студентки Масарикового університету Л. Геїнігової, Брно, 2016, під керівництвом доктора Тетяни Юржичкової);
- збірник віршів Мілана Бобака (Прешов, 2016)²⁴⁴;
- дитяча книга Оксани Були «Зубр шукає гніздо» (Брно, 2017);²⁴⁵
- книга Софії Андрухович «Felix Austria» (Брно, 2017).²⁴⁶

У 2015 році завдяки видавництву «Větrné mlýny» вийшла ціла серія перекладів української літератури чеською мовою у межах фестивалю «Місяць авторського читання», у якому взяв участь 31 автор українського походження. У зв'язку з цією подією також був підготовлений цикл документальних фільмів, присвячений українським письменникам і спеціальній випуск журналу «RozRazil», про який ми поговоримо у розділі 3.3.2.

За словами співвласника видавництва (за сумісництвом шеф-редактора журналу «RozRazil») Петра Мінаржика (Petr Minařík), українська література не сприймається видавництвом як екзотична, але як «нероздільна частина ширшої середньоєвропейської літератури». Тобто українська література сприймається як близька з погляду культури.

---

²⁴³ ANDRUCHOVYČ, Jurij: Moskoviáda. Přel. Miroslav Tomek a Alexej Sevruc, Fra, Praha, 2015, 232 s.

²⁴⁴ BOBÁK, Milan. Pozvání do podzimu. Přel. T. Vašut; L. Cuper, Prešov 2016.

²⁴⁵ BULA, Oksana. Zubr hledá hnízdo. Přel. Rita Kindlerová. Host, Brno, 2017, 40 s.

²⁴⁶ ANDRUCHOVYČ, Sofija. Felix Austria. Přel. Petr Ch. Kalina. Brno: Větrné mlýny. 2017, 358 s.

Мінаржик зазначає: «...сучасна українська література має що запропонувати чеському читачеві, тому що вона знаходиться на досить високому рівні».

Окрім того, українській сучасній літературі було присвячено декілька збірників, які були видані після 2014 року. У 2016 році був виданий перший збірник із серії «Setkání s ukrajinskými spisovateli».²⁴⁷ Збірник містить у собі тексти української літератури в оригіналі і у перекладі чеською мовою. Переклад підготували студенти україністики з Праги, Брна та Оломоуця. Редакторами виступили докторка кафедри україністики та славістики Карлового університету Тереза Хланьова і докторка кафедри славістики Масарикового університету Галина Миронова. У збірнику знайдемо переклади чеською і словацькою мовами. Чеською були перекладені твори Теодозії Зарівної (прози «Повернення на Кайзервальд» і поезії «Перерва на життя триває», «Остання вітчизна» та інше)²⁴⁸ і Олега Коцарева («Університет», «Кінець ріки», «Ранкові відносини», «Без еросу» та інше)²⁴⁹. Друга частина збірника була видана 2017 року.²⁵⁰ Вона містить у собі переклади творів Анни Малігон (уривок з роману «Навчи її робити це», вірші «Сокіл», «Коли ти повертаєшся». «Я любила твоїх жінок» та інше)²⁵¹, Мирослава Лаюка (поезія з книги «Осоти!» та фрагмент із книги «Баборня»)²⁵² і Олега Шинкаренка («Перші українські роботи», уривок «Кагарлик»)²⁵³, а також переклад оповідання Теодозії Зарівної («Зупинка»), який не увійшов у збірник 2016 року.²⁵⁴

Отже, за останні роки було видано небагато книжкових перекладів українських текстів чеською мовою, але ці переклади були високої якості. Особливо відзначилася антологія «Україна, давай, Україна!», видана у 2012 році. Ця книга представила увазі чеського читача переклад цілого калейдоскопу сучасних українських оповідань з широким спектром стилів і тем. Марко Роберт Стех у своїй передмові показав, що українські автори розвиваються і українська література може бути проаналізована у контексті світових літератур, а тому заслуговує на увагу читачів.

---

²⁴⁷ Setkání s ukrajinskými spisovateli, Ed. Myronova, H., Chlaňová T. , Brno 2016, 174 s. (Далі: Setkání).

²⁴⁸ ZARIVNA, Teodozija. Setkání, str. 29-58.

²⁴⁹ KOCAREV, Oleh. Setkání, str. 59-83.

²⁵⁰ Setkání s ukrajinskými spisovateli II, Ed. Myronova, H., Chlaňová T. , 2017, 188 s. (Далі: Setkání II).

²⁵¹ MALIHON, Anna. Setkání II, str. 47-82.

²⁵² LAJUK, Miroslav. Setkání II, str. 83-90.

²⁵³ ŠYNKARENKO, Oleh. Setkání II, str. 91-108.

²⁵⁴ ZARIVNA, Teodozija. Setkání II, str. 109-126.

2.3.2 Журнальні переклади

У новому десятилітті ХХІ століття переклади української літератури чеською мовою починає публікувати український часопис «Пороги». Журнал був заснований громадською організацією «Українська ініціатива в Чеській республіці» в 1994 році. Від 1994 до 2011 року видання виходило з періодичністю один раз на два місяці, але у 2011 році періодичність змінилася і від того часу журнал виходить двічі на місяць. Того ж року змінилася концепція журналу і він став літературно-політичним. У 2011 році у двотижневику «Пороги» був опублікований уривок з книги «Музей покинутих секретів» Оксани Забужко у пер. Р. Кіндлерової,²⁵⁵ уривок з роману «Непрості» Тараса Прохаська у пер. О. Стелібської (А. Stelibská) та К. Газукіної (J. Gazukina),²⁵⁶ уривок з роману «Московіада» Юрія Андруховича у пер. О. Севрука (А. Sevruk) і М. Томека (М. Tomek).²⁵⁷

У 2012 році журнал «Пороги» публікує переклад уривку з книги «Dereche Mode» Сергія Жадана у перекладі М. Томека,²⁵⁸ уривку з книги «Воцек і воцегурія» Юрія Іздрика у пер. П. Грицовой (P. Grysová)²⁵⁹, уривку зі збірника есеїв «З мапи книг і людей» Оксани Забужко у пер. Рити Кіндлерової.²⁶⁰

Наступного року журнал знову змінює свою концепцію, від 2013 року «Пороги» - культурно-політичний двотижневик. Відтепер у журналі більше не публікують перекладів, але випускають тематичний літературний номер один раз на рік. У 2013 році на сторінках літературного номеру часопису знаходимо переклади віршів Андрія Любки зі збірника «Сорок баксів плюс чайові» у пер. О. Севрука²⁶¹ та переклад уривку з книги Тані Маларчук «Мама по скайпу» у пер. Я. Скотакової (J. Skotáková).²⁶² Наступний

---

²⁵⁵ ZABUŽKO, Oksana. Muzeum opuštěných tajemství (úryvek). Přel. Rita Kindlerová. Пороги. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці. № 20-21/ 2011, стор. 9-11.

²⁵⁶ PROCHASKO, Taras. Jinací (úryvek). Přel. Jekaterina Gazukina, Alexandra Stelibská. Пороги. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці. № 20-21/ 2011, стор.13.

²⁵⁷ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Moskoviada (úryvek). Přel. Alexej Sevruk, Miroslav Tomek. Пороги. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці. № 20-21/ 2011, стор. 14-15.

²⁵⁸ ŽADAN, Serhij. Dereche Mode. Přel. Miroslav Tomek. Пороги. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці. № 20-21/ 2012, стор.16.

²⁵⁹ IZDRYK, Jurij. Vocsek. Přel. Petra Grysová. Пороги. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці. № 20-21/ 2012, стор. 17-19.

²⁶⁰ ZABUŽKO, Oksana. Návrat do Štýrského Hradce. Přel. Rita Kindlerová. Пороги. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці. № 20-21/ 2012, стор. 20-21.

²⁶¹ LJUBKA, Andrij. Poezie. Přel. Alexej Sevruk. Пороги. Культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Тематичний літературний -номер. №17-18/2013, стор. 6-9.

²⁶² MALJARČUK, Taňa. Doba děti. Přel. Jasna Skotáková. Пороги. Культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Тематичний літературний -номер. №17-18/2013, стор. 18-21.

переклад у журналі «Пороги» знаходимо вже 2016 року, це був переклад уривку з книги Олеся Ульяненка «Там, де південь», який належить перекладачці І. Дворжаковій (J. Dvořáková).²⁶³

Отже, за зазначений період україномовний журнал «Пороги» опублікував переклади 9 творів українських письменників чеською мовою. Більшість перекладів належить випускникам Карлового університету О. Севруку і М. Томеку. Звернемо увагу на той факт, що у журналі були опубліковані лише переклади актуальної сучасної української літератури, яка вийшла за останні роки. Саме актуальність перекладів стала мотивацією вибору публікацій для журналу.

Інший україномовний журнал у Чехії «Ukrajinský žurnál» у 2015 році випускає новий спеціальний номер чеською мовою. Цього разу часопис присвячений розвитку української літератури в умовах так званого «Майдану» і воєнного конфлікту на Сході України. Що стосується перекладів української літератури, то на сторінках спеціального номеру ми знаходимо переклад уривків з книг молодих українських письменниць Вікторії Амеліної²⁶⁴ і Ірини Цілик²⁶⁵, а також нових творів відомих письменників Юрія Винничука²⁶⁶ і Сергія Жадана²⁶⁷. Над перекладами працювали представники «празької школи» перекладачів: Тереза Хланьова, Катерина Газукіна, Мирослав Томек, Кароліна Юракова і Дагмар Остржанська²⁶⁸.

Звернемося до перекладів української літератури у чеськомовних журналах у другому десятилітті ХХІ століття.

У 2011 році журнал «Plav» публікує переклад есею Тараса Прохаська «Essai de déconstruction».²⁶⁹ Над перекладами для видання працювала випускниця Карлового університету, письменниця і редактор Марія Ілляшенко. За період від початку нового

---

²⁶³ ULJANENKO, Oles. Tady na jihu (ukázka). Přel. Jiřina Dvořáková. Пороги. Культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. №3/2016, стор. 10-15.

²⁶⁴ AMELINA, Viktorija. Listopadový syndrom (úryvek). Přel. Karolina Juráková. Ukrajinský žurnál, speciální vydání 2015, str. 16-19.

²⁶⁵ CILYK, Iryna. Červené stopy na černém. Přel. Dagmar Ostřanská. Ukrajinský žurnál, speciální vydání 2015, str. 20-25.

²⁶⁶ VYNNYČUK, Jurij. Tango smrti (úryvky). Přel. Jekaterina Gazukina a Tereza Chlaňová. Ukrajinský žurnál, speciální vydání 2015, str. 26-31.

²⁶⁷ ŽADAN, Serhij. Běžet bez přestávky. Přel. Miroslav Tomek. Ukrajinský žurnál, speciální vydání 2015, str. 42-46.

²⁶⁸ Переклад належить до періоду навчання в магістратурі Карлового університету в Празі. Однак Дагмар Остржанську не можемо однозначно вважати представницею празької школи у зв'язку із тим, що вона отримала ступінь бакалавра з україністики у Масариковому університеті у місті Брно.

²⁶⁹ PROCHASKO, Taras. Essai de déconstruction. Přel. Marie Pjašenko. Plav.07-08/2011, str. 26-32.

десятиліття XXI століття у журналі було опубліковано більше десяти перекладів української літератури чеською мовою, серед яких уривки з книг Сергія Жадана²⁷⁰, Ксенії Харченко²⁷¹ Юрія Андруховича²⁷² і Тараса Антиповича²⁷³, оповідання Юрія Іздрика²⁷⁴, Антона Санченка²⁷⁵, Олександра Бойченка²⁷⁶ і Сергія Демчука²⁷⁷, а також поезія Мирослава Лаюка.²⁷⁸ Як бачимо, для публікації у журналі перекладач вибирає не лише таких «перевіраних часом» письменників, як Жадан і Андрухович, але й знайомить чеського читача з українськими письменниками нового покоління.

На початку нового десятиліття XXI століття редакція видала перший спеціальний випуск журналу «Plav», присвячений українській літературі. На сторінках журналу знаходимо переклади творчості не тільки сучасних українських письменників, але й авторів XX століття. Концепція спеціального випуску полягає у тому, щоб показати невідому чеському читачеві українську літературу, яка вийшла за останні 100 років і беззаперечно заслуговує його уваги.

У часописі представлені переклади творів письменників 20-30 рр. (Богдан-Ігор Антонич²⁷⁹, Микола Хвильовий²⁸⁰, Валер'ян Підмогильний²⁸¹, Борис Антоненко-Давидович²⁸²). Творчість цих авторів була заборонена у радянські часи, їхні книги не видавали, а тому не було можливості їх перекладати. У наступній частині журналу знайдемо переклади поезії 60-80 рр. (Василь Стус²⁸³, Василь Голобородько²⁸⁴, Наталка

---

²⁷⁰ ŽADAN, Serhij. Zbraň proletariátu. Přel. Alexej Sevruc. Plav 12/2014, str. 21-25; Lou Reed. Berlín. Přel. Alexej Sevruc. Plav 1/2011, str. 46-47.

²⁷¹ CHARČENKOVÁ, Kšeňa. Snovydy aneb O čem sní ukrajinští spisovatelé. Přel. Alexej Sevruc. Plav 5/2014, s. 38-39; Příběh (úryvek). Přel. Alexej Sevruc. Plav 1/2011, str.48-49.

²⁷² ANDRUCHOVYČ, Jurij. "Praha 1968, 1970". Úryvek z knihy Lexikon intimních měst. Přel. Alexej Sevruc. Plav 10/2013, s. 33-40.

²⁷³ ANTYPOVYČ, Taras. Duben 2015. Jáma. Přel. Alexej Sevruc. Plav 11/2014, s. 45-47.

²⁷⁴ IZDRYK, Jurij. Voda. Přel. Alexej Sevruc. Plav 5-6/2012, s. 56-59.

²⁷⁵ SANČENKO, Anton. Sejdeme se u kašny. Úryvek z knihy Barkaroly. Přel. Alexej Sevruc. Plav 12/2012, s. 43-45.

²⁷⁶ BOJČENKO, Olexsandr. V obležení. Přel. Alexej Sevruc. Plav 8/2015, s. 36-40.

²⁷⁷ DEMČUK, Serhij. Den vítězství. Přel. Alexej Sevruc. Plav 1/2017, s. 37-42.

²⁷⁸ LAJUK, Myroslav. Mléči! Přel. Alexej Sevruc. Plav 4/2014, s. 30-33.

²⁷⁹ ANTONYČ, Bohdan Ihor. Navždy. Balada postranní uličky. Přel. Tomáš Vašut. Plav. 1/2011, str. 13-14.

²⁸⁰ CHVYLOVYJ, Mykola. Já (Romantika). Přel. Kristýna Kovbová. Plav. 1/2011, str. 15-18.

²⁸¹ PIDMOHYLNYY, Valerian. Existenční otázka. Přel. Miroslav Tomek. Plav 1/2011, str. 19-23.

²⁸² ANTONENKO-DAVYDOVYČ, Borys. Semen Ivanovyč Paljocha. Přel. Miroslav Tomek. Plav 1/2011, str. 24-27.

²⁸³ STUS, Vasyl. Bud ve střechu, šílená, vzteklá duše! Přel. Tereza Chlaňová. Plav 1/2011, str. 28-29.

²⁸⁴ HOLOBORODKO, Vasyl. Zaujat tajemstvím světa. Přel. Tereza Chlaňová. Plav 1/2011, str. 30-32.

Білоцерківець²⁸⁵, Григорій Чубай²⁸⁶). За словами Терези Хланьової, мотивацією для публікації перекладу творчості цих поетів була можливість ознайомити чеського читача з невідомими донині авторами. Деякі з цих поетів були репресовані (В. Стус) або в андеграунді (Г. Чубай). У перших двох розділах журналу редакція ставила ціль заповнити прогалину в чесько-українських літературних зв'язках, що було досить ризикованим з комерційного боку. У третій частині представлена творчість сучасних українських письменників (Марія Матіос²⁸⁷, Сергій Жадан²⁸⁸, Тарас Прохасько²⁸⁹, Юрій Андрухович²⁹⁰, Ксенія Харченко²⁹¹), які добре відомі чеському читачеві і навіть встигли йому полюбитися.

Переклади творів для спеціального випуску журналу «Plav» підготували представники «празької школи»: Т. Вашут, К. Ковбова (K. Kovbová), М. Томек, О. Севрук, К. Газукіна, О. Стелібська, М. Ілляшенко, а також В. Ленделова (V. Lendělová)²⁹² і Т. Хланьова.

Наступний спеціальний випуск журналу «Plav» (№4/2014) був присвячений сучасній українській поезії, що виглядає ще більше ризикованим у комерційному плані, ніж концепція попереднього спеціального номеру. Концепція номеру полягає у тому, що на його сторінках представлені молоді поети із різних частин України. Західну Україну у літературному номері журналу репрезентує поезія Леся Белея зі зб. «Дзеркальний куб»,²⁹³ Іллі Стронговського зі зб. «Замість поезії»,²⁹⁴ Мирослава Лаюка зі зб. «Осоте!»,²⁹⁵ вірші Юлії Стахівської²⁹⁶ і Григорія Семенюка зі зб. «Внутрішній джедай».²⁹⁷ Східну Україну представляє поезія Анни Малігон зі зб. «Переливання крові»

---

²⁸⁵ BILOCERKIVCOVÁ, Nataalka. Nezemřem v Paříži. Přel. Tereza Chlaňová, Matěj Lipavský. Plav 1/2011, str. 33-34.

²⁸⁶ ČUBAJ, Hryhorij. Hovořit, mlčet a znovu hovořit. Přel. Tereza Chlaňová, Matěj Lipavský. Plav 1/2011, str. 35-40.

²⁸⁷ MATIOSOVÁ, Marija. Sladká Darusja. Přel. Věra Lendělová. Plav 1/2011, str. 41-45.

²⁸⁸ ŽADAN, Serhij. Lou Reed. Berlín (úryvek). Přel. Alexej Sevruc. Plav 1/2011, str. 46-47.

²⁸⁹ PROCHASKO, Taras. Jinací (úryvek). Přel. Jekaterina Gazukina, Alexandra Stelibská. Plav 1/2011, str. 50-54.

²⁹⁰ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Dvanáct obroučí. Přel. Marie Iljašenko. Plav 1/2011, str. 55-58.

²⁹¹ CHARČENKOVÁ, Kseňa. Příběh. Přel. Alexej Sevruc. Plav 1/2011, str. 48-49.

²⁹² Віра Ленделова є доктором філософії, протягом тривалого часу викладала російську і українську мову у Карловому університеті. Художній переклад у її професійній діяльності відіграє другорядну роль.

²⁹³ BELEJ, Les. Poezie. Přel. Věra Lendělová. Plav 4/2014, str. 7-10.

²⁹⁴ STRONGOWSKI, Eliah. Poezie. Přel. Miroslav Tomek. Plav 4/2014, str. 20-23.

²⁹⁵ LAJUK, Miroslav. Poezie. Přel. Alexej Sevruc. Plav 4/2014, str. 30-33.

²⁹⁶ STACHIVSKÁ, Julija. Poezie. Přel. Petra Grycová. Plav 4/2014, str. 45-47.

²⁹⁷ SEMENČUK, Hryhorij. Poezie. Alexej Sevruc. Plav 4/2014, str. 48-51.

та «Первісний дощ»,²⁹⁸ Олега Коцарева зі зб. «Котра година» та рукопису,²⁹⁹ Галини Бабак зі зб. «З глини й води» із рукопису.³⁰⁰ Центральну Україну репрезентує поезія Ірини Шувалової,³⁰¹ Олени Гусейнової зі зб «Відкритий райдер»³⁰², поезія Вано Круегера зі зб. «Ніжна посмішка» та рукопису.³⁰³

Над перекладами поетичної творчості для спеціального випуску журналу працювали: О. Севрук, К. Газукіна, М. Томек, М. Ілляшенко, П. Грицова, Тереза Хланьова і В. Ленделова.

Завдяки тому, що з'явилися так звані «спеціальні номери» журналу «Plav», за останні декілька років у журналі було опубліковано більше 130 публікацій перекладів творів української літератури чеською мовою, що безперечно є рекордним числом публікацій у періодичних виданнях.

Продовжує публікувати переклади української літератури журнал «Babylon». На сторінках часопису «Babylon» у 2012 році було опубліковано листування Оксани Забужко та Юрія Шевельова 1992-2002 років. Вибраний уривок «Гашкіана-Швейкіана» містить спогади Юрія Шевельова про перипетії наприкінці війни, коли він втікав з Харкова. Окрім того, на тій самій сторінці знайдемо переклад віршів Тетяни і Сергія Дзюби.³⁰⁴ Наступний переклад у журналі – фрагмент з книги Антона Санченка «Нариси з бурси».³⁰⁵ Того ж року Антон Санченко взяв участь у чеському фестивалі «Світ книги» (Svět knihy), завдяки якому трансляція його оповідання була у радіоэфірі чеської радіостанції «ČRo3 – Vltava» 17.5.2012. Переклад усіх вищезазначених творів підготувала Ріта Кіндлерова.

---

²⁹⁸ MALIHONOVÁ, Anna. Poezie. Přel. Tereza Chlaňová. Plav 4/2014, str. 11-13.

²⁹⁹ KOCAREV, Oleh. Poezie. Přel. Jekaterina Gazukina. Plav 4/2014, str. 14-16.

³⁰⁰ BABAKOVÁ, Halyna. Poezie. Přel. Tereza Chlaňová. Plav 4/2014, str. 24-29.

³⁰¹ ŠVALOVÁ, Iryna. Poezie. Přel. Petra Grycová. Plav 4/2014, str. 17-19.

³⁰² HUSEJNOVÁ, Olena. Poezie. Přel. Marie Ijašenko. Plav 4/2014, str. 34-38.

³⁰³ KRUEGER, Vano. Poezie. Přel. Miroslav Tomek. Plav 4/2014, str. 39-44.

³⁰⁴ ŠEVELJOV, Jurij. Haškiana-Švejkijana. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha IV. Č.3/XXI 19. listopad 2012. [Online] [cit. 2018-03-03]. Dostupný z: <<https://babylonrevue.cz/wp-content/uploads/2005/12/03%20babylon%20listopad%202012.pdf>>.

³⁰⁵ DZJUBA, Serhij, Tetjana. Poezie. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha V. Č.3/XXI 19. listopad 2012. [Online] [cit. 2018-03-03]. Dostupný z: <<https://babylonrevue.cz/wp-content/uploads/2005/12/03%20babylon%20listopad%202012.pdf>>.

Наступного року у журналі «Babylon» був опублікований переклад оповідання «Правда» Руслана Горового зі збірника «Гагарін і Барселона»,³⁰⁶ а також інтерв'ю з письменником. Над перекладом працювала Р. Кіндлерова.

Редакція журналу «Texty» продовжує публікувати переклади української літератури, підготовані Т. Вашутом. У 2012 році були опубліковані його переклади віршів Миколи Рябчука («Нікітін»)³⁰⁷ і Юрія Андруховича («BACK IN THE USSR», «CALLING DEM»)³⁰⁸. Після 2014 року на сторінках часопису «Texty» Вашут продовжує публікувати свої переклади. У 2015 році була опублікована поезія Мілана Бобака,³⁰⁹ яка вже наступного року вийшла окремою книгою.

Переклади текстів української літератури знайдемо також у журналі сучасної поезії «Psí víno». З редакцією часопису співпрацює перекладач Олексій Севрук. У 2012 році у журналі було опубліковано 7 його перекладів віршів Сергія Жадана зі збірки «Історія культури початку століття».³¹⁰ Наступного року на сторінках часопису знаходимо 7 перекладів Олексія Севрука поезій Андрія Любки зі збірки «Сорок баксів плюс чайові».³¹¹

Продовжує публікувати твори Сергія Жадана у перекладі О. Севрука журнал «A2». У 2014 році це були переклади віршів на воєнну тематику.³¹² Окрім того, переклад О. Севрука знайдемо у часопису «RozRazil» у 2011 році. Це був переклад уривку з твору сучасного українського письменника Петра Яценка.³¹³

---

³⁰⁶ HOROVYJ, Ruslan. Pravda. Přel. Rita Kindlerová. Babylon. Literární a výtvarná příloha IV. Č.5/XXII 16. prosince 2013. [Online] [cit. 2018-03-03]. Dostupný z: <<https://babylonrevue.cz/wp-content/uploads/2005/12/05%20babylon%20prosinec%202013.pdf>>.

³⁰⁷ RJABČUK, Mykola. Nikitin. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 59, podzim 2012, str. 2. [Online] [cit. 2018-03-03]. Dostupný z: <http://casopis-texty.cz/pdf/texty_59.pdf>.

³⁰⁸ ANDRUCOVYČ, Jurij. Poezie. Přel. Tomáš Vašut. Texty, č. 59, 2012, str. 2, 15-16. [Online] [cit. 2018-03-03]. Dostupný z: <http://casopis-texty.cz/pdf/texty_59.pdf>.

³⁰⁹ BOBÁK, Milan. Pozvání do podzimu. Přel. Tomáš Vašut. Texty č. 67, podzim-zima 2015-16, str. 18-19. [Online] [cit. 2018-03-03]. Dostupný z: <http://casopis-texty.cz/pdf/texty_67.pdf>.

³¹⁰ ŽADAN, Serhij. Poezie ze sbírky „Historie kultury počátku století“. Přel. Alexej Sevruc. Psí víno č. 62/2012, str. 19-27. [Online] [cit. 2018-03-04]. Dostupný z: <<http://www.psivino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV62.pdf>>.

³¹¹ LJUBKA, Andrij. Poezie ze sbírky "Čtyřicet dolarů plus spropitné". Přel. Alexej Sevruc. Psí víno č. 65/2013, str. 10-14. [Online] [cit. 2018-03-04]. Dostupný z: <<http://www.psivino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV65.pdf>>.

³¹² ŽADAN, Serhij. Lepší časy nebudou. Přel. Alexej Sevruc. A2 18/2014. [Online] [cit. 2018-03-04]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2014/18>>; Vojenská správa. Přel. Alexej Sevruc. A2 20/2014. [Online] [cit. 2018-03-04]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2014/20>>.

³¹³ JACENKO, Petr. Vůně pečiva a svařeného mléka. Přel. Alexej Sevruc. Rozrazil 38/březen-duben 2011, str. 90-93.

У часописі «Nový Prostor» 2014 року було опубліковане оповідання Юрія Винничука з книги «Ги-ги-ги» у перекладі Р. Кіндлерової, а також інтерв'ю з автором.³¹⁴ Мотивацією до публікації перекладу стало те, що тема номеру журналу була присвячена Україні, її історії та актуальним політичним подіям.

Після 2014 року українську літературу продовжують перекладати у журналах. Найбільш активну позицію щодо перекладу української літератури займає часопис «Plav». У 2015 році у цьому періодичному виданні друкують уривки з оповідання «Солодкий мій народ» Леся Белея і соціальних есеїв «Синок, пожалуста!» і «У вас все нормально?» Артьома Чапая у перекладі Мирослава Томека, а також фельєтони Олександра Бойченка «50 відсотків рації», «У стані облоги» і «Третя світова» у перекладі Олексія Севрука. У 2016 році редакція журналу «Plav» публікує фрагменти з сюрреалістичного роману «Згори вниз» Тані Малярчук у перекладі колективу студентів україністики Карлового університету під керівництвом доктора філологічних наук Терези Хланьової.

У 2015 році виходить спеціальний номер журналу «RozRazil», присвячений Україні. У часописі представлена панорама сучасної української поетичної творчості, а саме вірші Андрія Бондаря, Григорія Семенюка, Олега Коцарева, Леся Белея, Сергія Жадана, Галини Крук, Петра Мідянки, Юрія Андруховича, Остапа Сливинського, Олександра Ірванця, Тетяни і Сергія Дзюби і Павла Коробчука. Мотивацією для вибору поезії саме цих авторів є їхня участь у фестивалі «Місяць авторського читання» у 2015 році. Усі вірші, опубліковані у спеціальному номері журналу, мають одну спільну рису – інтертекстуальність. Поезія вибраних українських авторів віддзеркалює актуальні політичні процеси у Києві і на Сході України. Над перекладом для спеціального випуску працювали як вже відомі нам чеські перекладачі (О. Севрук, М. Томек, В. Лендєдлова, М. Ілляшенко, П. Каліна, М. Грабал), так і словацькі перекладачі (В. Юрічкова і С. Гал).

Окрім вищезазначених журналів, переклади української літератури чеською мовою знайдемо також у культурно-політичному часописі «Respekt». Під час дослідження архіву цього періодичного видання, ми звернули увагу на те, що у колонці «Література» друкують рецензії на нові книги, а тому можемо зробити висновок, що публікація перекладів не є частиною стратегії журналу. У 2015 році редакція відреагувала на фестиваль «Місяць авторського читання» і випустила літературний

---

³¹⁴ VYNNYČUK, Jurij. Chachacha (úryvek). Přel. Rita Kindlerová. Nový Prostor, č. 435, 2014.

додаток, присвячений українській літературі. На сторінках журналу «Respekt» знаходимо переклади уривків з прози Євгенії Кононенко³¹⁵, Тараса Прохаська³¹⁶, Софії Андрухович³¹⁷, перекладену поезію Петра Мідянки³¹⁸ і Юрія Андруховича³¹⁹, а також переклад публіцистичного твору Артема Чапая.³²⁰

У 2015 році у журналі «A2» знаходимо переклад роману Юрія Винничука «Танго смерті», над яким працювали К. Газукіна і Т. Хланьова.³²¹ Переклад був підготовлений на замовлення видавництва «Větrné mlýny».

У 2017 році часопис «Aluze» присвятив прозову частину перекладам української літератури чеською мовою. У журналі була опублікована творчість Вікторії Амеліної у пер. студентки празької україністики Кароліни Юракової³²², проза Олександра Ушкалова у пер. студенток оломоуцької україністики Ярки Залубілової і Уляни Маслій (Jarka Zalubilová, Ulyana Masliy)³²³, а також прозова творчість Тані Малярчук у пер. оломоуцької студентки Гелени Коларжової (Helena Kolářová).³²⁴

У 2018 році на сторінках журналу «Tvar» знаходимо переклад уривка з поеми Любові Якимчук «Абрикоси Донбасу» у пер. Олексія Севрука.³²⁵

Таким чином, за період від початку другого десятиліття XXI століття кількість журнальних публікацій значно збільшилася. Вже від 2011 року журнали починають готувати спеціальні тематичні випуски, присвячені Україні та українській літературі. Особливу роль у популяризації української літератури відіграє журнал «Plav». Що стосується популярності українських письменників, то її зберігають О. Забужко, Ю. Андрухович, Т. Прохасько, С. Жадан і Ю. Винничук. Найбільше творчість українських авторів перекладають Р. Кіндлерова, Т. Вашут, О. Севрук, М. Томек і В. Нечасова.

---

³¹⁵ KONONENKO, Jevhenija. Poslední přání. Přel. Jiřina Dvořáková. Respekt, č. 27/2015, s. 70-79.

³¹⁶ PROCHASKO, Taras. Deník. Jinací (úryvky). Přel. Jekaterina Gazukina a Alexandra Stelibská. Respekt, č. 27/2015, s. 80-83.

³¹⁷ ANDRUCHOVYČ, Sofija. Máňa a Kočka. Přel. Tařána Durická. Respekt, č. 27/2015, s. 84-86.

³¹⁸ MIĐANKA, Petro. V zapadlém koutě staré Evropy. Přel. Věra Lendělová. Respekt, č. 27/2015, s. 87.

³¹⁹ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Calling Dem. Life is a song. Přel. Marie Iljašenko. Respekt, č. 27/2015, s. 88.

³²⁰ ČAPAJ, Artem. Jak jsem byl teroristou. Přel. Miroslav Tomek. Respekt, č. 27/2015, s. 66-67.

³²¹ VYNNYČUK, Jurij. Tango smrti (úryvky). Přel. Jekaterina Gazukina a Tereza Chlaňová. A2, 15/2015. [Online] [cit. 2018-03-09]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2015/15>>.

³²² AMELINA, Viktorija. Bezejmenní. Mariina předtucha. Přel. Karolina Juráková. Aluze 1/2017, str. 7-20.

³²³ UŠKALOV, Oleksandr. Pick up. Malá. Přel. Jarka Zalubilová, Ulyana Masliv. Aluze 1/2017, str. 21-30.

³²⁴ MALARČUK, Táňa. Aurelia aurita (medúza). Přel. Helena Kolářová. Aluze 1/2017, str. 41-59.

³²⁵ JAKYMCUKOVÁ, Ljubov. Meruňky Donbasu. Přel. Alexej Sevruk. Tvar 2/2018, str. 8. [Online] [cit. 2018-03-26]. Dostupný z: <<https://itvar.cz/obtydenik/2018/2>>.

Отже, у другому десятилітті ХХІ століття у розвитку чесько-українських літературних зв'язків з'являються нові тенденції, що стосуються перекладу української літератури чеською мовою у періодичних виданнях. Головною позитивною зміною є видання тематичних номерів літературних журналів, присвячених Україні, що свідчить про збільшення інтересу чеських перекладачів та читачів до української літератури. Окрім того, в українських журналах Чехії зауважуємо не лише переклади українських текстів чеською мовою, але й навпаки – переклади чеських текстів українською мовою.

3.3.3. Переклади, опубліковані на Інтернет-порталах

У 2010 році на сайті «iLiteratura.cz» збільшується кількість перекладів української літератури у порівнянні з попереднім періодом. Першим публікують переклад уривку зі збірки оповідань Юрія Камаєва «Мед з дікалоном»³²⁶. Збірник був оцінений як «винятковий» у рецензії Р. Кіндлерової, яка підтверджує свою думку словами письменника Антона Санченка: «Мова йде про історичну прозу, де надчасовість проблематики перебивається з сучасністю».³²⁷

Окрім того, у 2012 році на сайті знаходимо переклад уривку з книги «Нариси бурси» самого Антона Санченка. У передмові перекладачка Рита Кіндлерова називає письменника одним з найвизначніших українських письменників сучасної доби.³²⁸ Антон Санченко взяв участь у чеському фестивалі «Svět knihy 2012», що стало визначною подією, оскільки автор на ньому представляв не тільки свою творчість, але й Україну загалом. Українська література була представлена на «Svět knihy» по-друге. Першою була Оксана Забужко у 2001 році (див.2.2.1.), уривок з нового роману якої був перекладений 2012 року. Це був роман «Музей покинутих секретів». Рита Кіндлерова зазначає, що ця книга викликала великий відгук не тільки на Україні, але й у Німеччині, та називає цей роман найкращим в українській літературі за останні 20 років.³²⁹

---

³²⁶ KAMAJEV, Jurij. Med z dikalonem (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz [Online] Publikace: 5.2.2010 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25805/kamajev-jurij-med-z-dikalonem>>.

³²⁷ Джерело: KINDLEROVÁ, Rita. Kamajev, Jurij. Med z dikalonem. Recenze. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 5.2.2010 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25803/kamajev-jurij-med-z-dikalonem>>.

³²⁸ SANČENKO, Anton. Narisy bursy (ukázka). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 15.4.2012 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/29837/sancenکو-anton-narisy-bursy>>.

³²⁹ ZABUŽKO, Oksana. Muzeum opuštěných tajemství (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 30.9.2012 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/30565/zabuzko-oksana-muzeum-opustenyh-tajemstvi>>.

За перші чотири роки нового десятиліття на сайті були опубліковані переклади творів як уже відомих авторів (Ю. Винничук, Т. Прохасько, С. Жадан), так і нових для чеського читача. Твори Юрія Винничука перекладали за цей період неодноразово («Груші в тісті»³³⁰, «Малва Ланда»³³¹ й «Передчуття осені»³³²). На «iLiteratura.cz» опубліковано декілька рецензій на творчість Юрія Винничука. Редакторка сайту Р. Кіндлерова характеризує письменника як «майстра містифікації, який добре володіє словом»³³³. Окрім того, у своїх рецензіях вона звертає увагу на те, що з обсягу твору могло би зацікавити саме чеського читача. Наприклад, той факт, що Юрій Винничук назвав другу частину книги «Груші в тісті» – «Пригоди сучасного Швейка».

2013 року був опублікований фрагмент з роману Т.Прохаська «Непрості» у пер. К. Газукіної й О. Стелібської.³³⁴ На сайті знаходимо рецензію книги, автором якої є О. Помагач (Ondřej Pomač).³³⁵ Автор оцінює досить високо не лише обсяг книги, але і роботу перекладачів. Рецензія містить аналіз книги, у якому автор звертає увагу читача на контекстуальні й інтертекстуальні особливості тексту. О. Помагач оцінює текст на 80 пунктів з 100, середня оцінка читачів 60 пунктів.

Твори Сергія Жадана були опубліковані на сайті у 2010 і 2014 році. Це були: переклад фрагменту з книги «Біг Мак» у пер. М. Томека³³⁶ і його збірки віршів «Історія культури початку століття» у пер. О. Севрука.³³⁷

---

³³⁰ VYNNYČUK, Jurij. Hruši v tisti (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 4.10.2010 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27127/vynnyucuk-jurij-hrusi-v-tisti->>.

³³¹ VYNNYČUK, Jurij. Malva Landa (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 16.11.2010 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27325/vynnyucuk-jurij-malvalanda>>.

³³² VYNNYČUK, Jurij. Předčutí a osení (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.5.2011 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/28239/vynnyucuk-jurij-predcuttaoseni->>.

³³³ Джерело: KINDLEROVÁ, Rita. Vynnyčuk, Jurij. Malva Landa. Recenze. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 16.11.2010 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27323/vynnyucuk-jurij-malvalanda>>.

³³⁴ PROCHASKO, Taras. Jinací (ukázka). Přel. Jekaterina Gazukina, Alexandra Stelibská. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 5.2.2013 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/31211/prochasko-taras-jinaci>>.

³³⁵ Джерело: POMAČ, Ondřej. Prochasko, Taras. Jinací. Recenze. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 5.2.2013 [cit. 2018-02-27] Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/31213/prochasko-taras-jinaci>>.

³³⁶ ŽADAN, Serhij. Big Mac (in Host) (ukázka). Přel. Miroslav Tomek. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 11.11.2010 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27337/zadan-serhij-big-mac-in-host>>.

³³⁷ ŽADAN, Serhij. Dějiny kultury začátku století (ukázka). Přel. Alexej Sevruc. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 3.2.2014 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/32651/zadan-serhij-dejiny-kultury-zacatku-stoleti>>.

Вищезазначений період ознайомив чеського читача з новими іменами. У період з 2010 року знайдемо переклади творів Я. Грицака, Л. Таран, В. Слапчука, Н. Сняданко, В. Жежери, О. Бойченка, Т. Гавриліва і Т. Антиповича. Над перекладами працювали Рита Кіндлерова і Олексій Севрук.

У 2010 році були опубліковані переклади уривків зі збірки есеїв Ярослава Грицака «Життя, смерть та інші неприємності»³³⁸. Збірка Я. Грицака була оцінена перекладачкою Р. Кіндлеровою. У своїй рецензії вона зауважує, що попри те, що автор присвячує свої есеї складним явищам минулого і сучасного, текст сприймається дуже добре завдяки його таланту володіти словом. Окрім того, перекладачка звертає увагу на те, що Грицак у своєму збірнику порушує актуальні теми, які можуть зацікавити чеського читача.³³⁹ Того самого року на сайті публікують переклад уривку з книги Людмили Таран («Артеміда з ланню та інші новели»)³⁴⁰. На порталі знаходимо декілька рецензій на твори письменниці, усі вони належать перекладачці Р. Кіндлеровій, яка характеризує цю творчість як «гендерну», «феміністичну» або «жіночу» і наголошує на тому, що письменниця належить до найкращих українських авторів сучасності. Наступного року у Інтернет-журналі вперше з'явився переклад літератури для дітей, а саме казки Василя Слапчука «Бджолиний бог і бджоленятко»³⁴¹ та уривок з книги «Колекція пристрастей, або Пригоди молоді українки»³⁴² Наталки Сняданко. Переклад усіх зазначених творів підготувала Р. Кіндлерова.

У 2012 році на сайті був опублікований уривок з книги Віталія Жежери «Господні комаріки» у пер. Р. Кіндлерової. Книга є збіркою текстів Жежери, які були опубліковані з 2005 до 2011 року у «Газеті по-українськи». В Україні ця книга вийшла у 2011 році. У

---

³³⁸ HRYCAK, Jaroslav. Žytt'a, smert' ta inši nepřijemnosti (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 6.2.2010 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25801/hrycak-jaroslav-zytta-smert-ta-insi-neprijemnosti>>.

³³⁹ Джерело: KINDLEROVÁ, Rita. Hrycak, Jaroslav. Žytt'a, smert' ta inši nepřijemnosti. Recenze. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 6.2.2010 [cit. 2018-02-27] Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25799/hrycak-jaroslav-zytta-smert-ta-insi-neprijemnosti>>.

³⁴⁰ TARAN, Ljudmyla. Artemida z lanňu ta inši novely (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 18.11.2010 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27371/taran-ljudmyla-artemida-z-lannu-ta-insi-novely>>.

³⁴¹ SLAPČUK, Vasyľ. Bdžolynj Boh i Bdžolenatko (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 13.3.2011 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27987/slapcuk-vasyl-bdžolynj-boh-i-bdžolenatko>>.

³⁴² SŇADANKO, Natalka. Sbirka vášni aneb Dobrodružství mladé Ukrajinky (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 21.12.2011 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/29297/snadanko-natalka-sbirka-vasni-aneb-dobrodruzstvi-mlade-ukrajinky>>.

чеському Інтернет-журналі знаходимо переклад трьох текстів: «Леся по-східному», «Навіщо я тут» та «Любчик і Муму».³⁴³

Того самого року на сайті був опублікований фрагмент з книги Олександра Бойченка «Мої серед чужих» у пер. О. Севрука.³⁴⁴

Наступного року вийшов переклад уривку «Bestseller» з книги оповідань Тимофія Гаврилів «У шатах вересня», підготовлений Р. Кіндлеровою.³⁴⁵ Окрім того, уваги чеських перекладачів, а саме О. Севрука, заслужив футурологічний роман Тараса Антиповича «Хронос», переклад фрагмента з якого можемо прочитати на сайті.³⁴⁶

У новому десятилітті на описуваному сайті з'явилися переклади не лише сучасної, але й класичної української літератури. У 2011 році тут, уперше за час його існування, публікують уривок драматичної поеми «Кассандра» Лесі Українки³⁴⁷. Мотивацією до публікації стало 140-річчя з народження легендарної української письменниці. Наступного року на сайті був опублікований фрагмент з новели Ольги Кобилянської («Valse melancholique»³⁴⁸). Обидва переклади належать редакторці сайту Риті Кіндлеровій.

Після 2014 року на порталі було опубліковано ще декілька уривків з творів українських письменників:

- уривок з роману «Московіада» Юрія Андруховича у пер. О. Севрука і М. Томека, 2015 рік,³⁴⁹

---

³⁴³ ŽEŽERA, Vitalij. Hospodni komaryky (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 12.4.2012 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/29821/zezera-vitalij-hospodni-komaryky>>.

³⁴⁴ BOJČENKO, Oleksandr. Moji sered čužych (ukázka). Přel. Alexej Sevruc. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 16.12.2012 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/30955/bojcenko-oleksandr-moji-sered-cuzych>>.

³⁴⁵ HAVRYLIV, Tymofij. U šatach veresnja (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 19.11.2013 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/32353/havryliv-tymofij-u-satach-veresnja>>.

³⁴⁶ ANTYPOVYČ, Taras. Chronos (ukázka). Přel. Alexej Sevruc. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 29. 4. 2013 [cit. 2018-01-12]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/31519/antypovyc-taras-chronos>>.

³⁴⁷ UKRAJINKA, Lesja. Kassandra (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 2.8.2011 [cit. 2018-01-13]. <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/28629/ukrajinka-lesja-kassandra>>

³⁴⁸ KOBYLJANSKA, Olha. Valse mélancolique (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 20.6.2012 [cit. 2018-01-13]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/30215/kobyljanska-olha-valse-melancolique>>.

³⁴⁹ ANDRUCHOVYČ, Jurij. Moskovíada (ukázka). Přel. Alexej Sevruc, Miroslav Tomek. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 20.9.2015 [cit. 2018-01-13]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/35317/andruhovyc-jurij-moskoviada>>.

- уривок з книги інтерв'ю Оксани Забужко «Український палімпсест. У розмові з Ізою Хруслінською» у пер. Р. Кіндлерової, 2015 рік;³⁵⁰
- уривок з книги «Ніжна посмішка Берії» Вано Крюегера у пер. М. Томека, 2016 рік.³⁵¹

Що стосується коментарів та оцінок читачів, то за весь період від 2010 року зауважуємо лише декілька «лайків» і лише один коментар від користувача «Nika», якому дуже сподобався уривок з книги «Big Mac» Сергія Жадана.³⁵²

Таким чином, у другому десятилітті XXI століття чесько-українські літературні зв'язки активно розвиваються завдяки Інтернету. У період з 2010 до 2016 року на сайті «iLiteratura.cz» було опубліковано 25 перекладів української літератури чеською мовою, 17 з яких були підготовлені редакторкою Ритою Кіндлеровою.

Щодо наповнення різних джерел інформації, то ситуація залишається такою, якою була у першому десятилітті XXI століття. Журнали та Інтернет-портали мають ширший контент, ніж книги. Вони публікують переклади творів не лише комерційно успішних авторів, але і фрагменти з книг менш відомих, але талановитих письменників. Особливу роль починають відігравати тематичні журнали, які за весь зазначений період публікують найбільшу кількість перекладів, порівняно з книгами і навіть Інтернет-порталами. Найпопулярнішими авторами залишаються О. Забужко, Ю. Андрухович, Т. Прохасько, С. Жадан і Ю. Винничук. Популярності набувають і нові автори: А. Санченко, Т. Малярчук і Н. Сняданко. Активно перекладають українську літературу Р. Кіндлерова, О. Севрук і М. Томек.

Протягом другого десятиліття XXI століття у Чехії вийшло друком більше 30 книг, серед яких знайдемо переклади у формі окремих видань і у формі антологій. Ситуація на книжковому ринку покращилася завдяки «Місяцеві авторського читання», у якому взяв участь 31 україномовний автор і завдяки якому чеська публіка могла ближче ознайомитися із сучасною українською літературою. Кількість журнальних публікацій

³⁵⁰ ZABUŽKO, Oksana. Ukrajinskyj Palimpsest (ukázka). Přel. Rita Kindlerová. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 26.11.2015 [cit. 2018-01-13]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/35627/zabuzko-oksana-ukrajinskyj-palimpsest>>.

³⁵¹ KRUEGER, Váno. Nižna posmiška Beriji (ukázka). Přel. Miroslav Tomek. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 12.2.2016 [cit. 2018-01-13]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/36041/kruieger-vano-nizna-posmiska-beriji>>.

³⁵² ŽADAN, Serhij. Big Mac (in Host) (ukázka). Přel. Alexej Sevruk. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 11.11.2010 [cit. 2018-01-13]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27337/zadan-serhij-big-mac-in-host>>.

значно зросла і навіть вийшла на новий рівень: виходять спеціальні випуски журналів, присвячені Україні і перекладам української літератури чеською мовою. Що стосується розвитку чесько-українських літературних зв'язків у мережі, то можемо прослідкувати прогрес: порівняно з попереднім періодом, кількість публікацій на Інтернет-порталі iLiteratura.cz зросла більше, ніж у 2 рази.

4. Висновки

Результатом нашого дослідження «Переклади української літератури чеською мовою (1989-2014)» став комплексний бібліографічний опис чеськомовних перекладів українських текстів, виданих окремими книгами, у антологіях і збірниках, а також у періодичних виданнях і на Інтернет-порталах. Окрім того, нам вдалося створити теоретичну базу для подальших досліджень сучасних перекладів української літератури чеською мовою.

Для створення комплексного бібліографічного опису перекладів ми дослідили різні джерела інформації, кожне з яких має свої особливості у стосунку вибору матеріалу до публікації. Для того, щоб видати текст у книжковому форматі головним чинником у стратегії видавництва стає майбутній комерційний успіх книги. Журнали й Інтернет-портали при цьому відіграють роль платформи для тестування цих текстів. Стратегія журнальних видань полягає у відповідності перекладу тематиці номеру або актуальним подіям. Інтернет-видання, як правило, не мають жодної стратегії, тому що є некомерційними засобами масової інформації; перекладачі публікують там тексти за власним бажанням у вільний від роботи час.

Протягом нашого дослідження ми з'ясували, що для деяких видавництв і редакцій журналів видання перекладів текстів української літератури є частиною стратегії, але для більшості публікація творчості українських письменників є винятком з правил. З 1989 року до сьогодні українську літературу окремими книгами видають менші видавництва «ARGO», «Větrné mlýny» і «Kniha Zlín». З приватної кореспонденції з представниками видавництв ми дізналися, що вони сприймають українську літературу не як екзотичну, а як близьку у культурному сенсі. Сприйняття української літератури як частини середньоєвропейського культурного дискурсу спонукає до діалогу культур, що виявляється в участі українських письменників у чеських літературних фестивалях («Svět knihy», «Měsíc autorského čtení») і зустрічах («Setkání s ukrajinskými spisovateli»). Завдяки цим заходам чеські читачі мають можливість познайомитися з українськими авторами, що є одним із найефективніших способів популяризації української літератури у Чехії. Журнальні публікації засвідчують, що переклади української літератури чеською мовою регулярно публікують журнали «Plav», «RozRazil», «Babylon» і «A2». Це зумовлено активною співпрацею перекладачів-україністів з цими періодичними виданнями.

На сьогодні чесько-українські літературні зв'язки розвиваються завдяки обмеженому колу представників інтелігенції, які цікавляться Україною, її культурою і літературою. Вони організують заходи, присвячені українській тематиці, перекладають сучасну і класичну українську літературу, випускають книги, збірники, й антології, публікують переклади у часописах і на Інтернет-порталах. Наше дослідження дає змогу стверджувати, що за добу від 1989 до нині у Чехії сформувалась нова генерація перекладачів української літератури. Представники цієї генерації – професійні україністи, а тому їх переклади відрізняються високою якістю. Найвизначнішими представниками сучасного покоління перекладачів можемо назвати Риту Кіндлерову, Олексія Севрука, Мирослава Томека, Томаша Вашута, Катерину Газукіну і Олександру Стелібську.³⁵³ На сьогодні вони є не лише перекладачами, але й активними пропагаторами української літератури. Можемо впевнено сказати, що сучасні чесько-українські літературні зв'язки розвиваються завдяки їхній власній ініціативі й бажанню.

Щодо особистої мотивації перекладачів-україністів, то з приватної кореспонденції нам вдалося дізнатися, що більшість з них під час вибору тексту керується власними уподобаннями, а вже потім звертає увагу на комерційний складник творчого процесу.

Аналіз оцінки української літератури чеськими читачами і рецензентами дає змогу зазначити, що чеське суспільство позитивно сприймає творчість українських письменників. Рецензії регулярно публікують у літературних часописах «A2», «Host», «Tvar», «Plav» і на Інтернет-порталі «iLiteratura.cz». Рецензентами є або самі україністи, або журналісти. Більшість рецензій належить Риті Кіндлеровій, Олексію Севруку і Мирославу Томеку. Найпопулярнішими письменниками за визначений нами період виявилися Оксана Забужко, Юрій Андрухович, Сергій Жадан, Юрій Винничук і Тарас Прохасько. Твори цих авторів перекладають регулярно і їх завжди позитивно оцінюють як рецензенти, так і читачі. Завдяки розвитку сучасних технологій, читачі можуть залишати свої коментарі на сайтах книжкових магазинів і під публікацією на сайті «iLiteratura.cz», а також ставити «лайки» і робити «репости». Нам не вдалося знайти достатньо оцінок читачів, щоб ми могли об'єктивно оцінити, як українську літературу сприймає чеське неакадемічне суспільство. Це питання залишаємо відкритим для майбутніх дослідників.

---

³⁵³ Після 2014 року до цього списку можемо додати Їржину Дворжакову і Петра Калину.

5. Seznam použité literatury:

Knihy i monografie

1. DURICKA, Tatjana. *Rozbor překladu povídky Holčičky Oksany Zabužko*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav bohemistických studií. Vedoucí práce Hrdlička, Milan.
2. GAZUKINA, Jekaterina. *Problematika překladu románu NeprOsti Tarase Prochas'ka*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav východoevropských studií. Vedoucí práce Chlaňová, Tereza.
3. HEINIGOVÁ, Lenka. *Komentovaný překlad románu Ulase Samčuka Marija*. Brno, 2016. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Ústav slavistiky. Vedoucí práce Juříčková, Taťána.
4. KOZELKA, Petr. *České stopy na Podkarpatské Rusi*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Vykoupil, Libor.
5. МОЛЬНАР, Михайло. *Від Влтави до Дніпра: студії українського літературознавства та міжслов'янських літературних взаємин*. Серія Ucrainica: ad fontes. Книга VI. Ужгород: Гражда 2009, 408 с.
6. PAZDIOROVÁ, Helena. *Proměny současné ukrajinské poezie, překlad a interpretace vybraných básní*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Merzová, Radana.
7. *Slovo za slovem. S překladateli o překládání*. Praha: Academia, 2012.
8. STELIBSKÁ, Alexandra. *Analýza českého překladu povídkové sbírky Jurije Vynnyčuka Chachacha*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav východoevropských studií. Vedoucí práce Chlaňová, Tereza.
9. ZILYNSKYJ, Bohdan. *Ukrajinská literatura v českém kontextu v letech 1965-1994*. Praha: Národní knihovna České republiky, 2000.
10. ZILYNSKYJ, Bohdan. *Ukrajinci v Čechách a na Moravě: stručný nástin dějin*. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 2002.
11. ZILYNSKYJ, Orest. *150 let česko-ukrajinských literárních styků 1814-1964*, vědecko-bibliografický sborník, Praha: Svět Sovětů, 1968.

Наукові статті

1. ДАНИЛЕНКО, Олександр. *Українська еміграція в Чехословаччині (1920-ті роки): соціокультурний аспект*. In Етнічна історія народів Європи, випуск 10, Київ, 2001.
2. GAZUKINA, Jekaterina. *Ukrajinská literatura v českých překladech 1989-2009*. In Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: Prozaická tvorba představitelů tzv. „stanislavského fenoménu“. Ed. T. Chlaňová, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010.
3. KINDLEROVÁ, Rita. *Українська література в чеських перекладах у XX і XXI століттях*. In Ukrajinský jazyk a kultura v uměleckom a odbornom prekladě v stredoeuropskom priestore. Ed. Jarmila Kredátusová, Prešov, 2018.
4. РЕБА, Людмила. В. *Винниченко і його неореалістичні, фантастичні, політичні та інші «контексти»*. In Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур, випуск 19, Київ, 2012.

Періодичні видання

1. *Aluze*. Časopis pro literaturu, filosofii a umění (celý archiv – Národní knihovna).
2. *Babylon*. Literární a výtvarná příloha (celý archiv – Národní knihovna).
3. *Literární noviny* (celý archiv – Národní knihovna).
4. *Plav*. Měsíčník pro světovou literaturu (celý archiv – Slovanská knihovna).
5. *Пороги*. Літературно-політичний двотижневик для українців у Чеській Республіці (celý archiv – Slovanská knihovna).
6. *Respekt* (archiv 2015 roku – Slovanská knihovna).
7. *Revolver Revue* (celý archiv – Národní knihovna).
8. *Revue Labyrinth* (archiv do 2007 roku – Národní knihovna).
9. *RozRazil* (celý archiv – Národní knihovna).
10. *Světová literatura* 35, 1990 č.1

Статті і рецензії, опубліковані у періодичних виданнях

1. GLANC, Tomáš. *Efektní příběhy z Ukrajiny*. Lidové noviny, 10.02.2007.
2. GROMBÍŘ, Jakub. *Příběhy ze země na okraji*. Kulturní noviny 33/2012.

3. HELLER, Jan. *Prochaskova podkarpatská archeologie*. Plav 2/2012.
4. ГНАТЮК, Михайло. *I. Франко і Т. Масарик: Мойсей свого народу*. Пороги, липень-вересень 2001, стор. 3-6.
5. CHUCHMA, Josef. *Být Ukrajinkou, to je úděl, milá Ameriko!* MF dnes, 04.09.2001.
6. PČOLA, Marián. *Ansámbl Ukrajina pořád na pochodu*. Host, 13. 12. 2012, rubrika Recenze, str. 91.
7. ZEMANČÍKOVÁ, Alena. *Oksana Zabuško: Muzeum opuštěných tajemství*. Magazín Klub Vltava 4/2014, str. 18–19.
8. ZEMANČÍKOVÁ, Alena. *Ukrajina podle Oksany*. Deník Referendum, 9. 6. 2014.
9. ZEMANČÍKOVÁ, Alena. *V muzeu opuštěných tajemství*. Týdeník Rozhlas 3/2015.

Збірники і антології

1. *Děti stepní Hellady. Pražská škola ukrajinských emigrantských básníků*. Alena Morávková a kol. Praha: Koordinační rada Společnosti přátel národů východu, 2001, 1. vyd., 96 s.
2. *Expres Ukrajina (antologie současné ukrajinské povídky)*. Ed. Rita Kindlerová, Zlín: Kniha Zlín, 2008, 328 s.
3. *Pražská ukrajinská poetika*. Alena Morávková a kol. Praha: Ukrajinská iniciativa v České republice, 2001, 36 s.
4. *Pomsta Oleksy Dovbuše – ukrajinské pohádky, mýty a legendy*. Rita Kindlerová a kol. Praha: Argo, 2004, 224 s.
5. *Putování současnou ukrajinskou literární krajinou: Prozaická tvorba představitelů tzv. „stanislavského fenoménu“*. Ed. T. Chlaňová, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010, 184 s.
6. *Setkání s ukrajinskými spisovateli*. Ed. Myronova, H., Chlaňová T., Brno, 2016, 174 s.
7. *Setkání s ukrajinskými spisovateli II*. Ed. Myronova, H., Chlaňová T., Brno, 2017, 188 s.
8. *Sólo na tětivu. Věře mladých ukrajinských básníků*. Praha: Mladá fronta, 1989, 186 s.
9. *Ukrajina, davaj, Ukrajina! Antologie současných ukrajinských povídek*. Ed. Marko Robert Stech, Lucie Řehořiková. Brno: Větrné mlýny, 2012, 904 s.

Интернет-джерела

Архіви періодичних видань

1. *A2*. <<https://www.advojka.cz/archiv>>. Kulturní čtrnáctideník (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv>>.
2. *Aluze*. Časopis pro literaturu, filosofii a umění. [Online] Dostupný z: <<http://www.aluze.cz/>>.
3. *Babylon*. Literární a výtvarná příloha (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<https://babylonrevue.cz/archiv/>>.
4. *Host* (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv>>.
5. *Listy*. Dvoutměsíčník pro kulturu a dialog (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<http://www.listy.cz/archiv.php>>.
6. *Na východ* (celý archiv). [Online] Dostupný z: <http://www.navychod.cz/articles_cislo.php>.
7. *Psí víno* (celý archiv). [Online] Dostupný z: <http://www.psivino.cz/?page_id=22>.
8. *Souvislosti*. Revue pro křesťanství a kulturu (celý archiv). [Online]. Dostupný z: <<http://souvislosti.cz/>>.
9. *Texty*. Literární časopis (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<http://casopis-texty.cz/pdf-archiv/>>.
10. *Tvar*. Občasník živé literatury (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<https://itvar.cz/archiv>>.
11. *Ukrajinský žurnál*. Česká vydání (celý archiv). [Online] Dostupný z: <<http://ukrzurnal.eu/cze.archive.html>>.

Интернет-портали

1. *Database českého uměleckého překladu po roce 1945*. Ukrajinská literatura. Osobnosti. Obec překladatelů. [Online] Dostupný z: <<http://database.obecprekladatelu.cz/database/ZZOSO/OSOUkrajinska.htm>>.
2. *Databazeknih.cz*. [Online] Dostupný z: <<https://www.databazeknih.cz>>.
3. *iLiteratura.cz*. (celý archiv) [Online] Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Sekce/971/10821085108010751080-knyhy-ukrajina>>.
4. *POBOCZA*. Kwartalnik literacko artystyczny (celý archiv). [Online] Dostupný z: <http://kwartalnik-pobocza.pl/pob37_38/cz/index.html>.

Статті і рецензії

1. BERNKOPF, Jiří. *Řehořková, Lucie; Stech, Marko Robert. Ukrajina, davaj, Ukrajina!* iLiteratura.cz [Online] Publikace: 23.10.2015 [cit. 2018-03-06]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/35469/rehorikova-lucie-stech-marko-robert-ukrajina-davaj-ukrajina>>.
2. FESJUKOVÁ, Irena. *Expres Ukrajina. Antologie současné ukrajinské povídky.* iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.3.2009 [cit. 2018-02-17] Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/23995/expres-ukrajina-antologie-soucasne-ukrajinske-povidky>>.
3. GREGOROVÁ, Bára. *Vynnyčuk, Jurij. Příběhy z Haliče 1.* iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.4.2003 [cit. 2018-02-16]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10903/vynnycuk-jurij-pribehy-z-halice-1>>.
4. HORÁKOVÁ, Jarmila. *Andruchovyč, Jurij; Stasiuk, Andrzej. Moje Evropa 1.* iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 4.10.2010 [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27129/andruchovyc-jurij-stasiuk-andrzej-moje-evropa-2>>.
5. HŮLKA, Rudolf – *sbírka fotografií a archivních dokumentů.* Speciální sbírky slovanské knihovny. [Online] [cit. 2018-01-13] Dostupné z: <<http://sbirkysk.nkp.cz/index.php?page=sbirky&id=33>>.
6. KINDLEROVÁ, Rita. *České překlady z ukrajinštiny a literatura týkající se Ukrajiny.* iLiteratura.cz. [Online]. Publikace 20.1.2016 [2018-03-14]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/14675/ceske-preklady-z-ukrajinstiny-a-literatura-tykajici-se-ukrajiny->>.
7. KINDLEROVÁ, Rita. *Děti stepní Hellady. Pražská škola ukrajinských emigrantských básníků.* iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 8.10.2003 [2018-02-03]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/14383>>.
8. KINDLEROVÁ, Rita. *Hrycak, Jaroslav. Žytta, smert' ta inši neprijemnosti.* iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 6.2.2010 [cit. 2018-02-27]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25799/hrycak-jaroslav-zytta-smert-ta-insi-neprijemnosti>>.

9. KINDLEROVÁ, Rita. *Kamajev, Jurij. Med z dikalonom*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 5.2.2010 [cit. 2018-01-10]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/25803/kamajev-jurij-med-z-dikalonom>>.
10. KINDLEROVÁ, Rita. *Переклади з української мови чеською мовою з 1991 до 2012, дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform, Praha, 2013*. [Online] Dostupný z: <http://www.bookplatform.org/images/activities/423/ukrainianczech_translationsstuddy.pdf>.
11. KINDLEROVÁ, Rita. *Vynnyčuk, Jurij, Hy-hy-y*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 1.7.2008 [cit. 2018-02-16]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/22811/vynnycuk-jurij-hy-hy-y>>.
12. KINDLEROVÁ, Rita. *Zabužko, Oksana. Sestro, sestro 1*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 9.4.2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/10909/zabuzko-oksana-sestro-sestro-1>>.
13. KITTLLOVÁ, Markéta. *Žadan, Serhij. Big Mac*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 6.7.2011 [cit. 2017-12-03]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/28561/zadan-serhij-big-mac>>.
14. KITTLLOVÁ, Markéta. *Žadan, Serhij. Dějiny kultury začátku století*. iLiteratura.cz, [Online] Publikace: 18.3.2014 [cit. 2018-02-03]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/32933/zadan-serhij-dejiny-kultury-zacatku-stoleti>>.
15. *КОРНИЙЧУК Олександр Євдокимович*. Енциклопедія сучасної України. [Online] [cit. 26.12.2017]. Dostupný z: <http://esu.com.ua/search_articles.php?id=5877>.
16. NEČASOVÁ, Věra. *Zabužko, Oksana. Polní výzkum ukrajinského sexu*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 24.3.2004 [cit. 2018-02-15]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/15519/zabuzko-oksana-polni-vyzkum-ukrajinskeho-sexu>>.
17. OTČENÁŠEK, Jaroslav. *Příběhy z Haliče. Český lid 2, roč. 90/2003*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 3.10.2003 [cit. 2018-02-16]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/14347/vynnycuk-jurij-pribehy-z-halice-2>>.
18. PETRAŠ, Ladislav. *Permanentní krevní výron skrz kůži let*. Aluze 1/2007. [Online] [cit. 2018-01-15]. Dostupný z: <http://aluze.cz/2007_01/revue.php>.
19. *Polní výzkum ukrajinského sexu*. Kosmas.cz. [Online] [cit. 2018-02-15]. Dostupný z: <<https://www.kosmas.cz/knihy/101573/polni-vyzkum-ukrajinskeho-sexu/>>.

20. POMAHAČ, Ondřej. *KRAJINOU, KDE ZAMRZÁ GIN*. A2 08/2013. [Online] [cit. 2018-02-22]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/8>>.
21. POMAHAČ, Ondřej. *Prochasko, Taras. Jinací*. iLiteratura.cz [Online] Publikace: 5.2.2013 [cit. 2018-02-27]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/31213/prochasko-taras-jinaci>>.
22. *Překladatelka Kindlerová: Ukrajinstina měla zemřít, ale žije*. Kultura. Zpravy. Idnes.cz. [Online] Publikace 21.02.2009 [cit. 2018-02-28]. Dostupný z: <https://kultura.zpravy.idnes.cz/prekladatelka-kindlerova-ukrajinstina-mela-zemrit-ale-zije-pqp-/literatura.aspx?c=A090220_183803_literatura_jaz>.
23. SEVRUK, Alexej. *Antonyč, Bohdan Ihor. Zelené evangelium*. Výbor z díla (in Host). iLiteratura.cz. [Online] Publikace: 10.11.2010 [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27331/antonyc-bohdan-ihor-zelene-evangelium-vybor-z-dila-in-host>>.
24. SEVRUK Alexej. *Andruchovyč, Jurij; Stasiuk, Andrzej. Moje Evropa I*. iLiteratura.cz. [Online] Publikace 26.9.2010 [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27095/andruchovyc-jurij-stasiuk-andrzej-moje-evropa-1>>.
25. SEVRUK, Alexej. *Český kontext Ivana Franka*. Aluze 2/2012. [Online] [cit.2018-01-10]. Dostupný z: <http://www.aluze.cz/2012_02/11_archivalie_komentar_sevruk.php>.
26. SEVRUK, Alexej. *Daleký blízký svět Jinakých*. HOST, 2013, roč. XXIX, č. 4, s. 80. [Online] [cit. 2018-02-22] Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2013/4-2013>>.
27. SEVRUK, Alexej. *Groteska z ukrajinského šuplete*. A2 21/2009. [Online] [cit.2018-01-21]. Dostupný z:<<https://www.advojka.cz/archiv>>.
28. SEVRUK, Alexej. *Sebestředný gynocentrismus Oksany Zabužko*. Host 9/2007. [Online] [cit.2018-01-19]. Dostupný z <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2007/9-2007>>.
29. SEVRUK, Alexej. *SEKRETY VYSTAVENÉ NA ODIV. Muzeum opuštěných tajemství Oksany Zabužko*. A2 20/2013. [Online] [cit. 2018-01-23]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/20/sekrety-vystavene-na-odiv>>.
30. SEVRUK, Alexej. *Velekněz zeleného mysteria*. Host 1/2010. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/1-2010>>.

31. SEVRUK, Alexej. *Viděno z rychlíku*. Tvar 6/2009. [Online] [cit. 2018-02-17]. Dostupný z: <<https://itvar.cz/archiv>>.
32. ШЕВЧЕНКО, Тарас. *Єретик. Ізборник*. [Online] [cit. 2018-02-01]. Dostupný z: <<http://litopys.org.ua/shevchenko/shev135.htm>>.
33. TOMEK, Miroslav. *Cesty v kruhu*. Host 9/2010. [Online] [cit. 2018-02-17] Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/9-2010>>.
34. TOMEK, Miroslav. *Humor a krev*. Host 8/2009. [Online] [cit.2018-01-21] Dostupný z: <<http://casopis.hostbrno.cz/archiv/2008/9-2008>>.
35. VANÍČEK, Jakub. *Hukot světa, na kterém záleží*. Generační básnická sbírka Serhije Žadana. A2, 12/2014. [Online] [cit. 2018-02-03]. Dostupný z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2014/12/hukot-sveta-na-kterem-zalezi>>.

Інші джерела інформації

1. Приватна e-mail кореспонденція з Ганою Гелнаровою (представниця видавництва «ARGO») [23.03.2018-27.03.2018].
2. Приватна e-mail кореспонденція з Луцією Фругвітовою (представниця видавництва «Книhy Zlín») [23.03.2018-26.03.2018].
3. Приватна e-mail кореспонденція з Олексієм Севруком (головний редактор журналу «Plav», перекладач) [28.02.2018-12.03.2018].
4. Приватна e-mail кореспонденція з Петром Мінаржиком (співвласник видавництва Větrné mlýny) [07.03.2018].
5. Приватна e-mail кореспонденція з Рітою Кіндлеровою (головний редактор секції української літератури на порталі «iLiteratura.cz», перекладачка) [27.02.2018-28.02.2018].
6. Приватна e-mail кореспонденція з Томашем Вашутом (перекладач) [28.02.2018-07.03.2018].
7. Приватна кореспонденція (Фейсбук) з Катериною Газукіною (перекладачка) [05.03.2018-07.03.2018].
8. Rozhovor s Alenou Morávkovou 01.03.2018, [CD příloha].

Список додатків:

1. Бібліографічний опис перекладів української літератури на чеську мову 1989-2014 і після 2014 року.
2. Інтерв'ю з професором і перекладачкою Аленою Моравковою з 01.03.2018 (аудіо формат).